

«БЕКІТІЛДІ»

Құрылыс саласындағы

кәсіптік біліктілік жөніндегі

салалық кеңестің хаттамалық шешімі

2023 жылғы «7» қарашадағы № 03-24-5/599

**«ҚҰРЫЛЫС»
САЛАСЫНЫҢ САЛАЛЫҚ
БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ**

Астана - 2023

1. САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІНІҢ АТАУЫ:

«Құрылыс» салалық біліктілік шеңбері.

2. САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІНІҢ ПАСПОРТЫ:

(«құрылыс» саласының сипаттамасы, экономикалық қызмет түрі, СБШ әзірленген кәсіптік топтар мен кіші топтар)

Құрылыс секторы жаһандық экономикадағы маңызды салалардың бірі болып табылады. Құрылыс индустриясының үлесі әлемдік ЖІӨ-де 6% құрайды, алайда одан да маңыздысы, бұл сектор экономиканың барлық басқа салаларымен өзара байланысты.

Дамыған елдерде жинақталған капиталдың негізгі бөлігі жылжымайтын мүлік объектілері, өнеркәсіптік объектілер, инфрақұрылым болып табылады.

Жылжымайтын мүлік нарығынсыз ішкі нарық мүлдем болмайды, өйткені тауарлар, Еңбек және капитал нарықтары жұмыс істеуі үшін өндірістік алаңдарды, қоймаларды, әкімшілік және тұрғын үйлерді қажет етеді. Шаруашылық жүргізуші субъектілер мен жеке тұлғалар бұл мүліктің меншігінде болуы немесе жалға берілуі керек.

Құрылыс саласы экономиканың негізгі салаларының бірі болып табылады. Азаматтық құрылыс, тұрғын үй құрылысы және құрылыс нысандарын пайдалану жағдайында ұстау экономикадағы жиынтық сұраныстың едәуір бөлігін қамтамасыз етеді.

Құрылыс құрылыс кезінде және одан әрі пайдалану кезінде төлемге қабілетті сұранысты тудырады: тікелей құрылыс кезінде-құрылыс материалдарына, қызметтерге, машиналар мен жабдықтарға, жұмыс күшіне, банктік, заңгерлік, делдалдық қызметтерге сұраныс; іргелес аумақтарды абаттандыруды қоса алғанда, инфрақұрылымды дамытуға арналған қызметтер, материалдар, жабдықтар, кірме жолдар, теміржол түйықтары, қоймалар, жарықтандыру, тұрғын үй құрылысында, автотұрақтарда, аялдамаларда, балалар алаңдарында, саябақтар, жаяу жүргіншілер аймақтары және т.б.

Тұрғын үй құрылысы, жоғарыда айтылғандардан басқа, сұранысты тудырады:

тұрғын үй қорын пайдалану кезінде-су құбыры, кәріз, электр, жылыту, лифт жабдығына, сондай-ақ теледидар, телефон, бақылау, сигнал беру желілеріне, интернет аппаратурасына, есік құлыптау құрылғыларына және т. б. сұраныс;

тұрғын үйлерді орналастыру кезінде жиһазға, тұрмыстық техникаға, оның ішінде кабельдік және спутниктік теледидарға, қауіпсіздік жүйелеріне, кілемдер мен перделерге, тіпті жарықтандыру құрылғыларына, ыдыс-аяқтарға, кітаптарға, сәндік эстетика заттарына «шағылысқан» сұраныс туындайды;

жаңа дүкендер, кафелер, дәріханалар, гараждар, сервистік, мәдени және спорттық орталықтар, банк бөлімшелерін құру түріндегі сұраныстың «үшінші толқыны»;

тұрғын үй қорын жаңарту қажеттілігіне байланысты қызметтерге сұраныс;
тұрғын үй қорын пайдаланудың өзі де төлем қабілетті сұраныстың тасымалдаушысы болып табылады: жөндеу және жаңарту, коммуналдық қызметтердің күнделікті жұмысы, энергия шығыны, ыстық және суық су, қоқыстарды жинау және шығару;

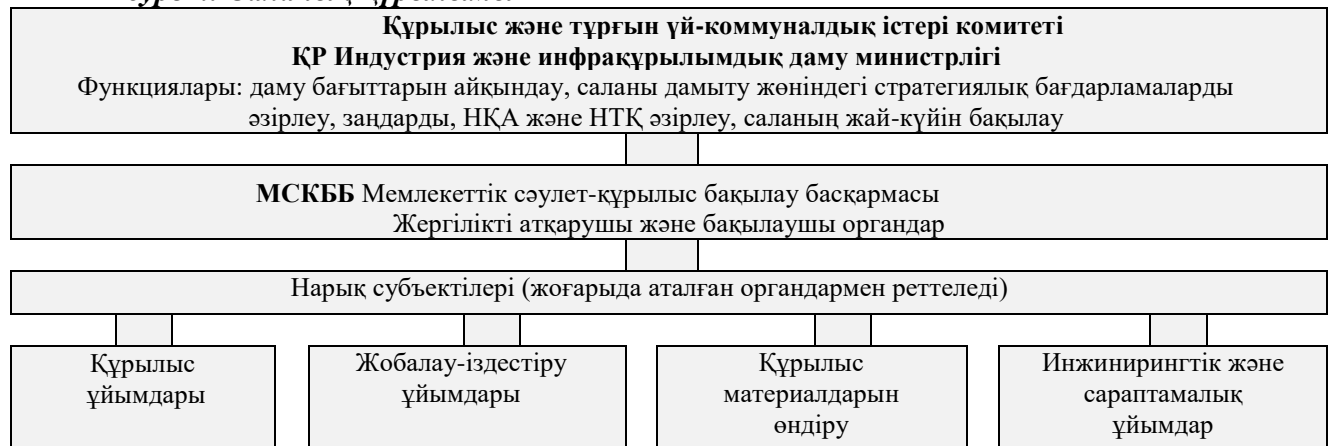
тұрғын үй шаруашылығының жұмыс істеуі мен өсуі қаржылық қызметті ынталандырады, тұрғын үй жылжымайтын мүлік саудасы бойынша компаниялардың айналымы, банктік несиелеу, сақтандыру көлемі артады, ұлттық шаруашылық айналымы мен салық базасы өсуде;

халықтың ең аз білікті және әлеуметтік жағынан осал бөлігін жұмыспен қамту қамтамасыз етіледі.

Осылайша, құрылыс, сондай-ақ тұрғын үй құрылысы және тұрғын үй қорын жаңғырту экономикалық өсу қарқынының артуына ықпал етеді, ал тұрғын үй шаруашылығын күтіп ұстау және күтіп ұстау конъюнктураны тұрақтандыратын фактор болып табылады, бұл мақсаттарға жұмсалатын шығындар іс жүзінде серпімді емес болғандықтан, олар елдегі экономикалық жағдайдың өзгеруіне байланысты айтарлықтай өзгерістерге ұшырамайды¹.

Құрылыс барлық басқа салаларға қызмет көрсететін «көлденең» сала болып табылады. Құрылыс экономиканың барлық секторларымен өзара әрекеттеседі, өйткені олардағы активтерді құру әрқашан ғимараттар мен құрылыстарды құруды қамтиды.

1-сурет. Саланың құрылымы

12-сурет. Құрылыс жұмыстарының құрылымы

¹ Издание МГИМО МИД России «Мировое и национальное хозяйство», № 3 (6), 2008, статья «Жилищное хозяйство в экономике развитых стран», И. Экфюфф, проф. (ФРГ) Л.Г. Ходов, проф.

Әлемдік құрылыс көлемінің кейбір құрылымдары: тұрғын үй құрылысы-әлемдік құрылыс көлемінің 38%, көлік, энергетика және су инфрақұрылымы – 32%, институционалдық және коммерциялық ғимараттар – 18%, өнеркәсіптік объектілер (цемент өндіруден автомобиль жасауға дейін) – шамамен 13%.

Құрылыс саласы ресурстар мен шикізаттың негізгі тұтынушысы болып табылады – әлемдік болат өндірісінің 50% осы секторда жыл сайын тұтынылады².

Ұлттық біліктілік жүйесі (бұдан әрі - ҰБЛЖ), бұл экономика, еңбек нарығы салалары мен кәсіптік білім беру мен оқыту жүйесінің өзара байланысын қамтамасыз ететін біліктілікке сұраныс пен ұсынысты құқықтық және институционалдық реттеушілердің тұтас кешені.

Мемлекет басшысының 2022 жылғы 1 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауында айтылған тапсырмасын орындау үшін ҰБЛЖ шеңберінде кәсіптік біліктілікті тану саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейтін «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (2023 жылғы 4 шілдедегі № 14-ҮІІІ ҚРЗ) қабылданды.

Заңды іске асыру жастардың еңбек нарығындағы өзгерістерге бейімделуін жеделдетуге және жаңа дағдылар мен құзыреттерді игеруге ынталандыруға мүмкіндік береді, оларға қойылатын талаптар салалық мемлекеттік органдар әзірлейтін және бекітетін кәсіби стандарттарда қамтылатын болады.

Бүгінгі таңда 3 мыңға жуық кәсіпті қамтитын 600-ден астам кәсіби стандарт бар. Оларда белгіленген талаптар негізінде білім беру ұйымдары білім беру бағдарламаларын әзірлейді, олар бойынша білім беру ұйымдары жұмыс берушілердің талаптарына сәйкес келетін кадрларды даярлауды қамтамасыз етеді.

Сондай ақ заңда бейресми және ақпараттық білім берудің дербес игерілген дағдылары мен нәтижелерін тану көзделеді, нәтижесінде кәсіптік біліктілігін мойындаудан өту кезінде жұмыс өтіліне талаптар қоймай, өз бетінше оқыған адамдарға немесе түлектерге жұмысқа орналасуға мүмкіндік беріледі.

Азаматтар тиісті орталықтарда кәсіби біліктілігінің бар екендігін растайтын құжатты ала алады және егер ол кәсіби стандартта көзделсе, оны білім туралы дипломмен тең жұмысқа орналастыру кезінде пайдалана алады.

Сондай-ақ, заңда кәсіптік біліктілікті тану жүргізілетін кәсіптер тізбесін қалыптастыру көзделеді. Аталған тізілімді жүргізуді Ұлттық біліктілік жүйесінің цифрлық платформасында жүзеге асыру жоспарлануда (Career.Enbek.kz), ал тізілімге енгізу үшін ұсыныстарды салалық мемлекеттік органдар мен кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңестер енгізетін болады.

«Құрылыс» саласында кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес өнеркәсіп және құрылыс министрінің 2023 жылғы 24 қазандағы № 38 бұйрығымен бекітілген.

Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттелетін кәсіптер бойынша (дәрігерлер, қаржы аудиторлары және т.б.) сертификаттардың міндетті болу талаптары белгіленген.

² Shaping the future of construction. WEF Feb 2017

Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттелетін кәсіптер бойынша (дәрігерлер, қаржы аудиторлары және т.б.) сертификаттардың міндетті болу талаптары белгіленген.

Өзге кәсіптер бойынша тұлғалар мен қызметкерлер заң жобасына сәйкес жұмыс берушілер тарапынан үлкен сұранысқа ие болу үшін өз біліктіліктерін өз еркімен растай алады.

Сонымен қатар, заң жұмысшылар мен жұмыс берушілерді кәсіби біліктілікті тану жүйесіне кіруге ынталандыру бойынша бірқатар шараларды қарастырады, мысалы, жұмысшыларға әртүрлі кепілдіктер мен жеңілдіктерді енгізу немесе біліктілікті танудың ваучерлік-модульдік жүйесі.

ҰБЛЖ мыналарды қамтиды:

► Еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерінің жүйелі және құрылымдық сипаттамасынан тұратын (ҰБШ) ұлттық біліктілік шеңбері (8 деңгейден тұрады).

► Салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада танылатын сараланған біліктілік деңгейлерінің негіздемелік құрылымы болып табылатын құрамдас бөлік (кіші жүйе).

► Кәсіптік стандарт (КС) – нақты кәсіптік топта (кәсіптік қызмет саласы) немесе кіші топта (еңбек қызметінің түрі) біліктілік пен құзыреттілік деңгейіне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт.

► Білім беру бағдарламалары (ББ) – кәсіптік стандарттар негізінде оқыту бағдарламалары.

► Мамандарды сертификаттау (біліктілікті тану) - тиісті біліктіліктер бойынша іскерліктерді, білімдер мен дағдыларды тану.

3. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

(СБШ-ның негізгі көзқарасын, мақсаттары мен міндеттері)

Бұл СБШ Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бұйрығымен бекітілген Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларында айқындалған құрылымды ескере отырып, қайта бекіту мақсатында өзектендірілді және 11 бөлімнен тұрады.

Өзектендіру бұрын бекітілген сәулет, қала құрылысы және құрылыс салаларындағы әлеуметтік әріптестік және әлеуметтік және еңбек қатынастарын реттеу жөніндегі Салалық комиссия отырысының 2022 жылғы 20 желтоқсандағы № 65 хаттамасы негізінде жүргізілді.

СБШ мақсаты экономика талап ететін біліктілік нарығын дамыту мүмкіндігі болып табылады.

СБШ мақсаты – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасын, экономиканың перспективаларын, басымдықтарын және саланы дамыту стратегиясын ескере отырып, ҰБК негізінде қолданыстағы біліктілікке қойылатын талаптарды тұжырымдау, сондай-ақ салааралық құзыреттіліктерді және сабақтас кәсіп түрлерін (біліктіліктерді) көрсете отырып, біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптерді (кәсіп карточкаларын) картаға түсіру.

СБШ миссиясы – экономика талап ететін біліктіліктер нарығын дамытудың салалық стратегиясын, еңбек нарығы мен білім беру қызметтері нарығының сипаттамаларын, құрылыс саласында кадрлар даярлау жүйесін қалыптастыруда тәуелсіз, ашық және объективті тәсілді қамтамасыз ету, оның ішінде нақты біліктілік алу, біліктілік деңгейін арттыру, біліктілікті растау арқылы ерекшеліктерді дамытудың әртүрлі траекторияларын жоспарлау.

СБШ-ның пайымы – адам ресурстарын басқару құралы ретінде біліктілікті қолдану көлемін, еңбек көші-қонын, кәсіби даму траекториясын жоспарлау және дамыту жүйесін үнемі жетілдіру.

СБШ міндеті кейіннен кәсіптік стандарттарды әзірлеу үшін құрылыс саласының қолданылатын және перспективалық технологияларын ескере отырып, қызметкерлердің функционалдық мінез-құлқына, іскерлігіне, дағдылары мен біліміне қойылатын талаптарды айқындау болып табылады.

Осы зерттеуде ұлттық статистика негізінде «Құрылыс» саласының экономикалық көрсеткіштерін талдау, жаңа технологияларды сипаттау, кәсіптік-біліктілік бөлінісінде сала құрылымын талдау ұсынылды.

Сондай-ақ, ҚР Ұлттық қызметтер жіктеушісі (ҰҚЖ) бойынша сала шекараларын айқындау және ҚР Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеушісі (ЭҚЖЖ) орындалды, «Құрылыс» саласы сабақтарының ҚР ЭҚЖЖ экономикалық қызметтің тиісті түрімен қиылысы жасалды.

Жұмыстың нәтижесі саланың сабақтарын, ҰБК-мен келісілген біліктілік деңгейлерін және білімдерден, біліктерден және құзыреттерден тұратын дескрипторларды көрсете отырып, «Құрылыс» саласы бойынша СБШ жобасы болып табылады.

4. «ҚҰРЫЛЫС» САЛАНЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

(кәсіптік қызмет түрінің/кіші түрінің және кәсіптік қызмет түрінің/кіші түрінің басқа кәсіптік қызмет түрлерімен/кіші түрлерімен бес бөлім бойынша)

Қазақстанда біліктілік деңгейі бойынша жұмыс орындарын бағалау үшін 12 мыңға жуық түрлі кәсіптер мен лауазымдарды жинақтайтын ҰСЖ пайдаланылады. ҰСЖ сабақ түрін жіктеуге мүмкіндік береді және жұмыс орындарының күрделілік дәрежесі туралы олар үшін қажетті дағдылар деңгейіне сәйкес түсінік береді.

НКЗ 2008 (МСКЗ-08) - international standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08) қызметтерінің халықаралық стандартты сыныптамасымен үйлестірілген. МСКЗ-08, ҰҚЖ 01-2017, ЭҚЖЖ бөлінісінде толық ақпарат «3-кесте. Кәсіптік біліктілік картасы» келтірілді.

ҰҚЖ-да әр сабаққа бес деңгейлі жіктеу жүйесі (негізгі топтар, кіші топтар, шағын топтар, бастауыш топтар, сабақ топтары) болып табылатын жеке код беріледі.

Еңбек нарығындағы нақты атауда «сабақ топтарына» кіретін сабақтар болуы мүмкін, ол үшін ҰҚЖ кодтаудың бес деңгейлі жүйесі соңғы үш белгісі бар (XXXX-X-XXX) алтыншы деңгеймен толықтырылады.

Барлық сабақтар шартты түрде 9 негізгі топқа бөлінеді, мұнда 1-2 топқа жоғары дағдылар, 3-8 – орташа, 9 – топ-төмен дағдылар кіреді.

Экономикалық қызмет түрлерінің номенклатурасынан (5 таңбалы) қызмет түрлері бойынша ҰҚЖ-дан сабақтар (кәсіптер, лауазымдар) номенклатура

бойынша сабақтар топтарын және тиісінше кәсіптік стандарттар топтарын көрсетеді.

Төменде кестеде берілген кодтары бар ҰҚЖ деңгейлері, сондай-ақ кәсіби стандарттарды әзірлеу кезінде қолданылатын сабақтардың нақты атаулары көрсетілген.

4.1 ҰҚЖ деңгейлері және құрылыстағы кәсіптер мен лауазымдарды декодтау

ҚР МЖ 01-2017 (Қазақстан Республикасының Ұлттық қызметтер жіктеуіші – ҰҚЖ деңгейлері 01-2017)					
1 Негізгі топтар X	2 Кіші топтар XX	3 Шағын топтар XXX	4 Бастауыш топтар XXXX	5 Кәсіптер топтары XXXX-X	6 деңгей (қызметтің нақты атауы – кәсіптер, лауазымдар)* XXXX-X-XXX
1 Басшыл ар және мемлек еттік қызмет шілер	13 өндіріс және арнайы сервисті к қызметт ер саласын дағы корпора тивтік секторд ағы маманда ндырыл ған бөлімше лердің басшыл ары (басқару шылары)	132 маманда ндырыл ған өндіріст ік, өндіруш і, құрылы с, жабдық тау және көлік бөлімше лерінің басшыл ары (басқару шылары)	1323 Маманданд ырылған құрылыс бөлімшелер інің басшылары (басқарушы лары)	1323-0 Мамандандыр ылған құрылыс бөлімшелеріні ң басшылары (басқарушылар ы)	1323-0-002 Жобаның бас архитекторы 1323-0-003 Бас геодезист (құрылыста) 1323-0-004 Бас гидрогеолог (құрылыста) 1323-0-005 Жобаның бас дизайнері (құрылыста) 1323-0-006 Жобаның бас инженері (құрылыста) 1323-0-007 Жобаның бас конструкторы (құрылыста) 1323-0-008 Бас маркшейдер (құрылыста) 1323-0-009 Бас құрылысшы 1323-0-010 Жобаның бас технологі 1323-0-011 Күрделі жөндеу жөніндегі директор 1323-0-012 Қосалқы өндіріс меңгерушісі (құрылыста) 1323-0-013 Өндіріс бастығының орынбасары (құрылыста) 1323-0-014 Жөндеу-құрылыс тобының мастері 1323-0-015 Құрылыс және монтаж жұмыстарының мастері 1323-0-016 Участке мастері (құрылыс- жөндеу жұмыстары) 1323-0-017 Құрылыс алаңының бастығы (басқарушысы) 1323-0-018 Бюро бастығы (құрылыста) 1323-0-019 Топ жетекшісі (құрылыста) 1323-0-020 Салынып жатқан метрополитен дирекциясының бастығы 1323-0-021 Зертхана бастығы (құрылыста) 1323-0-022 Бөлім бастығы (құрылыста) 1323-0-023 Ауысым бастығы (құрылыста) 1323-0-024 Участке бастығы (құрылыста) 1323-0-025 Жұмыстарды өндіруші (прораб) 1323-0-026 Мұнара салу жұмыстары жөніндегі механик 1323-0-027 Басшы (басқарушы) (құрылыста) 1323-0-028 Құрылыс учаскесінің басқарушысы
			1329 Б.т.к. маманданд ырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс,	1329-1 Мамандандыр ылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және	1329-1-002 Бас инженер (басқа да салаларда)

			жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқарушылары (басқарушылары)	инженерлік басшылары (басқарушылары) 1329-3 Мамандандырылған электрмен, энергиямен, сумен, бумен, газбен жабдықтау бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-4 Мамандандырылған мелиорациялық және қалдықтарды кәдеге жарату бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-9 Б.т.к. мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқарушылары (басқарушылары)	1329-3-017 Қызмет бастығы (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондиционерлеу) 1329-4-006 Су құбыры тазарту станциясының мастері 1329-9-009 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі басшы
1 Басшылар және мемлекеттік қызметшілер	14 тұру, тамақтану, сауда және көрсетілетін қызметтердің басқару салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	143 көрсетілетін қызметтердің басқару салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	1439 Б.т.к. басқару салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	1439-9 Б.т.к. басқару салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	1439-9-034 Көп пәтерлі тұрғын үй менеджері ** 1439-9-035 Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды басқару жөніндегі менеджер **

2 Кәсіби мамандар	21 ғылым және техника саласын дағы кәсіби мамандар	214 инженер - электро техниктерді қоспағанда, техника саласын дағы кәсіби мамандар	2141 Өндіріс инженерлері, оның ішінде өнім жөніндегі инженерлер	2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін)	2141-1-002 Өндірісті дайындау жөніндегі инженер 2141-1-005 Инженер-технолог (жалпы бейін)	
				2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер	2141-2-001 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженер	
				2141-3 Автоматтандыру жөніндегі инженерлер	2141-3-001 Автоматтандыру жөніндегі инженер	
				2141-4 Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер	2141-4-002 Сапа жөніндегі инженер 2141-4-004 Сапаны бақылау жөніндегі инженер 2141-4-015 Лифттердің сәйкестігін растау жөніндегі сарапшы **	
				2141-9 Б.т.к. өнім жөніндегі басқа да өндірістік инженерлер	2141-9-001 Механикалық-технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер 2141-9-002 Пайдалану мен жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі инженер 2141-9-003 Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер 2141-9-004 Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер 2141-9-005 Инженер-металтанушы	
		2142 Инженер-құрылысшылар			2142-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін)	2142-1-001 Азаматтық құрылыс жөніндегі инженер 2142-1-002 Құрылыс жұмыстарын жоспарлау жөніндегі инженер 2142-1-003 Құрылыс жұмыстары және қауіпсіздік жөніндегі инженер 2142-1-004 Инженер-құрылысшы
					2142-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер	2142-2-001 Гидротехникалық құрылыстарды салу жөніндегі инженер 2142-2-002 Ғимараттар құрылысы жөніндегі инженерлер 2142-2-003 Жобалаушы инженер (ғимараттар) 2142-2-004 Ғимараттар бойынша инженер-құрылысшы
					2142-3 Автоматтандыру жөніндегі инженерлер	2142-3-001 Жол құрылысы жөніндегі инженер 2142-3-002 Жол салу жөніндегі инженер 2142-3-003 Кемежай және порт құрылыстарын салу жөніндегі инженер 2142-3-004 Тоннельдер құрылысы жөніндегі инженерлер 2142-3-005 Көпір құрылысы жөніндегі инженерлер
					2142-4 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженерлер	2142-4-001 Құрылыстар мен құрылымдарды мемлекеттік техникалық зерттеу жөніндегі инженер 2142-4-002 Құрылымдар мен құрылыстарды түгендеу жөніндегі инженер 2142-4-003 Құрылыс құжаттамасын бақылау жөніндегі инженер 2142-4-004 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженер 2142-4-005 Техникалық қадағалау жөніндегі инженер

			2142-5 Топырақпен жұмыс жасау жөніндегі инженерлер	2142-5-001 Инженер, қадаларды бекіту 2142-5-002 Инженер, топырақ механикасы
			2142-9 Б.т.к. басқа да инженер-құрылысшылар	2142-9-002 Мұнара құрылысы жөніндегі инженер 2142-9-003 Азаматтық құрылыстар (әуеайлақтар) жөніндегі инженер 2142-9-004 Ғимараттар мен құрылыстарды жөндеу және пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі инженер 2142-9-005 Әуеайлақтарды пайдалану жөніндегі инженерлер 2142-9-006 Су құбырлары-кәріз шаруашылығы жабдықтары мен құрылыстарын пайдалану және жөндеу жөніндегі инженер 2142-9-007 Ғимараттар мен құрылыстарды пайдалану жөніндегі инженер 2142-9-008 Өндірістік объектілерді пайдалану жөніндегі инженер 2142-9-009 Сағалық партия инженері 2142-9-010 Құрылыс зертханасының инженері 2142-9-014 Әуеайлақтар жөніндегі инженерлер-құрылысшы 2142-9-015 Сумен жабдықтау және кәріз жүйесін салу жөніндегі инженер 2142-9-016 Құрылыстағы жөндеу жөніндегі маман **
		2143 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженерлер	2143-1 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженерлер (жалпы бейін)	2143-1-001 Қоршаған ортаны қалпына келтіру жөніндегі инженер 2143-1-007 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер
			2143-2 Кәріз жүйесі және қалдықтарды бөлу жөніндегі инженерлер	2143-2-001 Су тазарту құрылыстары жөніндегі инженер 2143-2-004 Санитариялық-техникалық жабдықтарды техникалық пайдалану жөніндегі инженер 2143-2-005 Ағынды сулар жөніндегі инженер-конструкторлар 2143-2-006 Инженер-сантехник
		2144 Инженер-механиктер	2144-1 Инженер-механиктер (жалпы бейін)	2144-1-003 Инженер-конструктор 2144-1-004 Инженер-механик (жалпы бейін) 2144-1-009 Технолог-конструктор
			2144-2 Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі инженерлер	2144-2-001 Өнеркәсіптік жабдықтың және құрал-сайманды инженер 2144-2-010 Жылыту, салқындату және вентиляция жүйелері жөніндегі инженер-механик
		2149 Инженер-электротехниктерді қоспағанда,	2149-4 Метрология және стандарттау жөніндегі	2149-4-001 Метрология жөніндегі инженер 2149-4-002 Стандарттау жөніндегі инженер 2149-4-003 Метрология саласындағы

		б.т.к. техника саласындағы кәсіби мамандар	инженерлер мен кәсіби мамандар	инженер-зерттеуші 2149-4-004 Метрология жөніндегі маман 2149-4-005 Стандарттау жөніндегі маман
			2149-5 Инженер-сметашылар	2149-5-001 Жобалық-сметалық жұмыс жөніндегі инженер 2149-5-002 Ерекшеліктер мен сметалар жөніндегі инженер 2149-5-003 Инженер-сметашы
			2149-8 3D модельдеу жөніндегі инженерлер	2149-8-001 3D модельдеу жөніндегі инженер
			2149-9 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар	2149-9-001 Жаңа техника мен технологияны енгізу жөніндегі инженер 2144-9-006 Баптау және сынақтан өткізу жөніндегі инженер
	215 инженер - электро техниктер	2151 Инженер-электриктер	2151-1 Инженер-электриктер (жалпы бейін)	2151-1-004 Инженер-электрик 2151-1-009 Инженер энергосберегающих технологий**
2151-2 Инженер-энергетиктер			2151-2-030 Автоматтандырылған жүйелер жөніндегі маман	
2151-9 Б.т.к. басқа да инженер-электриктер			2151-9-008 Өрт сөндіру-күзет дабылдатқышы инженері	
		2153 Инженер-жылу техниктері	2153-2 Телекоммуникациялар жөніндегі инженерлер	2153-2-001 Телекоммуникациялық жабдықтарды монтаждау жөніндегі инженерлер 2153-2-002 Телекоммуникациялық жабдықтарды сынақтан өткізу және жөндеу жөніндегі инженерлер 2153-2-007 Телекоммуникациялық жүйелер және ұялы байланыс жөніндегі жобалаушы-инженер 2153-2-008 Тіркелген байланыс желілері және телекоммуникация жүйесінің инженер-әзірлеушісі
	216 Архитекторы, проектировщики, геодезисты и дизайнеры	2161 Ғимараттар мен құрылыстар сәулетшілері	2161-0 Ғимараттар мен құрылыстар сәулетшілері	2161-0-001 Сәулетші 2161-0-002 Ғимараттар мен құрылыстар сәулетшісі 2161-0-003 Бұйымдар сәулетшісі 2161-0-004 Сәулетші-жобалаушы 2161-0-005 Сәулетші-реставратор
2162 Ландшафтық сәулетшілер			2162-0 Ландшафтық сәулетшілер	2162-0-001 Аумақтың ландшафты және абаттандыру жөніндегі сәулетші 2162-0-003 Инженер-көгалдандырушы 2162-0-004 Ландшафтық сәулетші
2164 Жобалаушылар-қала құрылысшылары және басқа жобалаушылар			2164-1 Жобалаушы-қала құрылысшылары	2164-1-001 Инженер-жобалаушы 2164-1-002 Жер учаскелерін жобалаушы 2164-1-003 Генеративті дизайнды қолдану дағдысы бар дизайнер **
	2164-2 Қала инфрақұрылымы	2164-2-002 Қала инфрақұрылымын жобалаушы		

			жобалаушылар	
			2164-9 Б.т.к. басқа да жобалаушылар	2164-9-001 Жобалау жөніндегі инженерлер 2164-9-004 Виртуалды жобалаушы ** 2164-9-007 «Ақылды үй» жобалаушысы**
		2165 Геодезистер, картографтар және текст кызметтердің кәсіби мамандары	2165-1 Геодезистер	2165-1-001 Геодезист 2165-1-002 Жол құрылысы жөніндегі геодезист 2165-1-006 Инженер-геодезист 2165-1-008 Инженер-топограф 2165-1-009 Инженер-фотогеодезист 2165-1-010 Маркшейдер 2165-1-011 Әзірлеуші-инженер-геодезист 2165-1-012 Топограф
			2165-2 Картографтар	2165-2-001 Аэрофотогеодезист 2165-2-004 Инженер-аэрофотогеодезист
			2165-3 Кадастр жөніндегі инженерлер	2165-3-001 Жер кадастры жөніндегі инженерлер 2165-3-002 Кадастр жөніндегі инженерлер
			2165-4 Жерге орналастыру жөніндегі инженерлер	2165-4-001 Жерге орналастыру жөніндегі инженер 2165-4-002 Іздеу жұмыстары жөніндегі инженерлер
24 бизнес және әкімшілендіру саласындағы кәсіби мамандар	243 қоғаммен байланыс, өнімді және кызметтерді өткізу және маркетинг жөніндегі кәсіби мамандар	2433 Арнайы өнімді сату жөніндегі кәсіби мамандар	2433-1 Техникалық өнімді сату жөніндегі кәсіби мамандар	2433-1-009 (2142-9-016) Құрылыстағы инновациялар жөніндегі менеджер **
25 ақпараттық технологиялар (ат) бойынша кәсіби мамандар	251 бағдарламалық камсыздандырулар мен қосымшалардың әзірлеушілері және талдаушылары	2512 Бағдарламалық жасақтаманы, Web және мультимедиялық қосымшаларды әзірлеушілер және тестілеу жөніндегі мамандар	2512-1 Бағдарламалық жасақтаманы тестілеу әзірлеушілері	2512-1-012 Цифрлық дизайнер (BIM маманы)**
	252 дерекқорлар және желілер жөніндегі кәсіби мамандар	2521 Дерекқорлар дизайнерлері және әкімшілері	2521-3 Дерекқор талдаушылары	2521-3-001 Дерекқор талдаушылары 2521-3-002 Үлкен деректерді өңдеу талдаушысы (жалпы профиль)**

		р			
3 Техник маманд ар және басқа да кәсіби көмекші і персона л	31 ғылым мен техника саласын дағы техник маманд р	310 инженер лердің көмекші лері	3101 Инженер- электротех никтерді қоспағанда, инженерлер дің көмекшілер і	3101-2 Инженер- құрылысшыла рдың көмекшілері	3101-2-001 Инженер-құрылысшының көмекшісі 3101-2-002 Құрылыс конструкцияларының инженер- жобалаушысының көмекшісі
			3102 Инженер- электротех никтердің көмекшілер і	3102-1 Инженер- электриктердің көмекшілері	3102-1-001 Инженер-электриктің көмекшісі 3102-2-001 Инженер-электроншының көмекшісі 3102-3-001 Телекоммуникация жөніндегі инженердің көмекшісі
		311 физика және техника ғылымд ары саласын дағы техникт ер (1)	3111 Химия және физика ғылымдары саласындағ ы техниктер	3111-2 Техник- химиктер	3113-2-001 Жобалаушы техник
				3111-3 Техник- геологтар	3111-3-009 Техник-аэрофотогеодест
			3111-4 Кадастр және жерге орналастыру жөніндегі техниктер	3111-4-002 Жер кадастры жөніндегі техник 3111-4-003 Жерге орналастыру жөніндегі техник 3111-4-004 Издестіру жұмыстары жөніндегі техник 3111-4-005 Кадастр жөніндегі техник	
				3111-5 Геодезия жөніндегі техниктер	3111-5-001 Аэрофотографиялық зертхана технигі 3111-5-004 Техник-геодест 3111-5-005 Техник-картограф 3111-5-006 Техник-топограф
				3111-9 Б.т.к. химия және физика саласындағы басқа да техниктер	3111-9-002 Техник-зертханашы (жалпы бейін) 3111-9-005 Зертханашы (біліктілігі орташа)
			3112 Өнеркәсіп пен өндірістегі техниктер	3112-1 Техник- технологтар (жалпы бейін)	3112-1-002 Техник (жалпы бейін) 3112-1-003 Өндірісті дайындау жөніндегі техник 3112-1-004 Жұмыс көлемін құрастыру жөніндегі техник 3112-1-005 Техник-технолог (жалпы бейін)
					3112-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі техниктер
				3112-3 Автоматтанды ру жөніндегі техниктер	3112-3-001 Өндірістік процестерді автоматтандыру жөніндегі техник
				3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер	3112-4-001 Сапаны бақылау қызметі жөніндегі техник 3112-4-002 Техник-қараушы
			3113 Техник- құрылысш ылар	3113-1 Техник- құрылысшыла р (жалпы	3113-1-001 Ғимарат механигі 3113-1-002 Ғимараттарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі механик 3113-1-003 Құрылымдар мен

			бейін)	құрылыстарды мемлекеттік техникалық тексеру жөніндегі техник 3113-1-004 Азаматтық құрылыс жөніндегі техник 3113-1-005 Өнеркәсіптік және азаматтық құрылыс жөніндегі техник 3113-1-006 Өнеркәсіптік құрылыс жөніндегі техник 3113-1-007 Техник-құрылысшы
			3113-2 Техник-жобалаушылар	3113-2-001 Техник-жобалаушы 3113-2-002 Техник-конструктор 3113-2-003 Ғимараттар мен құрылыстарды жобалаушы техник 3113-2-004 Электротехникалық бөлік жөніндегі техник-жобалаушы
			3113-3 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі техниктер	3113-3-001 Электротехникалық бөлік жөніндегі техник-құрылысшы
			3113-4 Өнеркәсіптік көлік жолдарының құрылысы жөніндегі техниктер	3113-4-001 Жол құрылысы технигі 3113-4-003 Жол шаруашылығы сарапшысы
			3113-5 Арнайы жұмыстар жөніндегі техниктер	3113-5-001 Сумен жабдықтау жөніндегі мастер 3113-5-002 Жылумен жабдықтау жөніндегі мастер 3111-5-003 Су сапасын талдау зертханашысы**
			3113-9 Б.т.к. басқа да техник-құрылысшылар	3113-9-001 Инженерлік коммуникациялар жөніндегі механик 3113-9-002 Бөгеттердің құрылыстары мен жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөнінде техник 3113-9-003 Ғимараттарды пайдалану жөніндегі техник 3113-9-004 Ғимараттар мен әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін пайдалану жөніндегі техник ** 3113-9-005 Клининг қызметтерінің технологы **
		3114 Техники по охране окружающей среды	3114-2 Техники по канализационной системе и распределению отходов	3114-2-004 Су құбыры-кәріз шаруашылығы желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник 3114-2-005 Су құбыры шаруашылығы құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник 3114-2-006 Сумен жабдықтау желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник ** 3114-2-007 Су бұру желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник**
		3115 Техник-механиктер	3115-1 Техник-механиктер (жалпы бейін)	3115-1-001 Механик (жалпы бейін) 3115-1-016 Техник-механик (жалпы бейін)

			3115-8 Салқындату және кондициялау жүйелері жөніндегі техниктер	3115-8-003 Вентиляция техникасы жөніндегі техник 3115-8-004 Ауаны кондиционирлеу жөніндегі техник 3115-8-005 Салқындату және кондиционер жүйелері жөніндегі техник
312 физика және техника ғылымдары саласындағы техниктер (2)	3121 Техник-электриктер	3121-1 Техник-электриктер (жалпы бейін)	3121-1-002 Электротехникалық бөлік жөніндегі техник 3121-1-003 Техник-электрик 3121-1-004 Техник-электротехнигі 3121-1-005 Учаске электригі	
		3122 Техник-электроншылар	3122-2 Компьютерлік аппараттық қамтамасыз ету жөніндегі техниктер	3122-2-004 Робототехника жөніндегі техник 3122-2-006 Өнеркәсіптік роботтарға қызмет көрсету жөніндегі техник-оператор
	3124 Сызушылар	3124-1 Сызушылар (жалпы бейін)	3124-1-002 Чертежник (жалпы бейін) 3124-1-003 Чертежник-планшетист	
		3124-3 Электрик/электроншы сызушылар	3124-3-002 Чертежник электрической части	
		3124-4 имараттар мен құрылыстарды жобалау жөніндегі сызушылар	3124-4-001 Жұмыс сызбаларын дайындау жөніндегі техник (құрылыс) 3124-4-002 Чертежник сәулетші 3124-4-003 Азаматтық, өнеркәсіптік және инженерлік құрылыстар чертежнігі 3124-4-004 Конструкцияларды жобалау чертежнігі 3124-4-005 Чертежник-конструктор	
		3124-9 Б.т.к. басқа да сызушылар	3124-9-004 Жылыту жүйелерінің чертежнігі 3124-9-005 Интерьерді безендіру жөніндегі чертежник 3124-9-006 Чертежник-картограф 3124-9-007 Чертежник-топограф	
316 құрылыс жұмыстарының, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар	3160 Сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі құрылыс жұмыстарының инспекторлары	3160-1 Құрылыс және өрт сөндіру инспекторы	3160-1-001 Сапа және құрылыс-монтаж жұмыстарын қабылдау жөніндегі инспектор 3160-1-002 Ғимараттың техникалық жағдайын бақылау жөніндегі инспектор 3160-1-005 Қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор, ландшафтық 3160-1-006 Тұрғын жайларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі инспектор 3160-1-007 Ғимараттарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі инспектор 3160-1-011 Ғимараттарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жетекші	
		3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторлар	3160-6-004 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор 3160-6-006 Техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік учаске бақылаушысы 3160-6-008 Қалдықтармен кәдеге жарату жөніндегі маман 3160-6-009 Еңбек жағдайлары жөніндегі инспектор	
		3160-9 Б.т.к. құрылыс жұмыстарының	3160-9-011 Өндірістік-техникалық, пайдалану және ұйымдастыру мәселелері жөніндегі инспектор	

				ң, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі басқа да инспекторлар	3160-9-012 Көтергіш құрылыстар инспекторы			
33 экономикалық және әкімшілік қызмет жөніндегі кәсіби көмекші персонал	331 қаржылық қызмет, есеп, сандық ақпаратты өңдеу саласындағы кәсіби көмекші персонал	3313	Есеп жүргізушілер және бухгалтерлердің көмекшілері	3313-0	Есеп жүргізушілер және бухгалтерлердің көмекшілері	3313-0-005	Сметашы	
		3315	Шығындар жөніндегі бағалаушылар және сарапшылар (консультанттар)	3315-1	Бағалаушылар (материалдық емес активтерді бағалаушыларды қоспағанда)	3315-1-004	Жылжымайтын мүлікті бағалаушы	
	332	тауарларды сатып алу және сату жөніндегі кәсіби көмекші персонал	3322	Коммерциялық сатылымдар жөніндегі агенттер	3322-9	Б.т.к. коммерциялық сатылымдар жөніндегі басқа да агенттер	3322-9-003	Коммерциялық сатылымдар жөніндегі агент
	333	коммерциялық қызметтер жөніндегі агенттер	3334	Жылжымайтын мүлікпен және басқа да меншікпен жасалатын операциялар жөніндегі агенттер	3334-0	Жылжымайтын мүлікпен және басқа да меншікпен жасалатын операциялар жөніндегі агенттер	3334-0-002	Жылжымайтын мүлікпен орындалатын операциялар жөніндегі агент
34 құқықтық, әлеуметтік жұмыс, мәдениет, спорт және текстер қызметтер саласындағы кәсіби көмекші персонал	343 мәдениет және кулинария өнерінің кәсіби көмекші персоналы	3432	Интерьер дизайнерлері және декораторлар	3432-1	Интерьер дизайнерлері	3432-1-001	Декорация дизайнері	
				3432-2	Ландшафтық дизайнерлер	3432-2-001	Ландшафтық дизайнер	
35	351 акт	3512		3512-2		3512-2-007	Телекоммуникация	

	ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (акт) саласындағы техник мамандар	операторлары және техниктері	Компьютерлер жөніндегі техник мамандар	компьютерлік желілер мен жүйелер жөніндегі техник мамандар	жабдықтарын баптау жөніндегі маман
		352 телекоммуникациялар және телерадио хабарларын тарату жөніндегі техник мамандар	3522 Телекоммуникациялар жөніндегі техник мамандар	3522-0 Телекоммуникациялар жөніндегі техник мамандар	3522-0-004 Телекоммуникациялық жабдықтарды монтаждау жөніндегі техник 3522-0-010 Телекоммуникациялық жүйелер жөніндегі техник
4 Әкімшілендіру саласындағы қызметшілер	43 сандық ақпаратты өңдеу және материалдық құндылықтарды есепке алу саласындағы қызметшілер	431 сандық ақпаратты өңдеуші қызметшілер	4311 Бухгалтерлік операциялар және есеп жөніндегі қызметшілер	4311-9 Б.т.к. бухгалтерлік операциялар және есеп жөніндегі басқа қызметшілер	4311-9-003 Сметалар жөніндегі оператор
		432 материалдарды және көлік тасымалдарын есепке алумен айналысатын қызметшілер	4322 Өндірістегі есепке алу жөніндегі қызметшілер	4322-3 Өндірісті диспетчерлік дайындаумен айналысатын қызметшілер	4322-3-005 Лифтілерге диспетчерлік қызмет көрсету жөніндегі оператор
6 фермерлер және ауыл мен орман шаруашылығын, балық шаруашылығы және балық аулау жұмысшылары	61 фермерлер және өнімді сатуға шығаратын ауыл шаруашылығы жұмысшылары	611 фермерлер және сатуға бақша, жеміс, егін дақылдарын өсіру жөніндегі жұмысшылар	6113 Бағбандар, бақша өсірушілер және жеміс тәлімбақтарының жұмысшылары	6113-1 Отырғызу материалдарын өсіру жөніндегі жеміс бақтарының жұмысшылары	6113-1-003 Жасыл құрылыстың жұмысшысы
				6113-2 Бағбандар және бақша өсірушілер	6113-2-002 Бау-бақша өсіруші 6113-2-003 Бағбан

7 өнеркәсіп, құрылыс, көлік және басқа тектес қызметтердің жұмысшылары	71 құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтердің жұмысшылары	710 құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтер жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7100 Құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтер жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7100-0 Құрылысшы-монтаждаушылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтер жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7100-0-001 Көмекші жұмысшылардың бригадирі 7100-0-002 Цех бригадирі 7100-0-003 Сырлау жұмыстарының бақылаушысы 7100-0-004 Құрылыс бұйымдарын және материалдарын бақылаушысы 7100-0-005 Су құбырлары желісін (құбыр жолдары), арналарды жөндеу жөніндегі мастер 7100-0-006 Құрылыстарды жөндеу және салу жөніндегі мастер 7100-0-007 Техникалық қадағалау жөніндегі мастер 7100-0-008 Жүйелерге техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-009 Құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-011 Ұңғымаларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-012 Тұрғын үй құрылысы прорабы 7100-0-013 Тұрғын үй құрылысы супервайзері (прораб) 7110-0-015 ВІМ-де жұмыс істеу дағдылары бар прораб**
		711 құрылысшы-монтажшылар және тектес қызметтердің жұмысшылары	7111 Арматурашылар және қаптама жасаушылар	7111-1 Арматурашылар	7111-1-001 Арматурашы (цемент, темір-бетон конструкцияларын) 7111-1-002 Арматурашы (құрылыс-монтаж және құрылыс-жөндеу жұмыстары) 7111-1-003 Құйылмалы еден монтаждау бойынша жабдықтың операторы * *
				7111-2 Қаптама жасаушылар	7111-2-001 Шегенші (қышқыл бекітуші) 7111-2-002 Шегенші-тас қалаушы
			7112 Тас қалаушылар және тектес қызметтердің жұмысшылары	7112-0 Тас қалаушылар және тектес қызметтердің жұмысшылары	7112-0-001 Тас қалаушы 7112-0-002 Тас қалаушы (пеш қалаушы) пеште кезекшісі) 7112-0-003 Көпірші 7112-0-004 Табиғи таспен қаптаушы
				7113 Тасты өңдеушілер және тас жонушылар	7113-1 Тас өңдеушілер
		7113-2 Тас қашаушы	7113-2-001 Тас бұйымдармен жұмыс істеуші 7113-2-002 Цемент, асбестцемент және тастарды өңдеу өндірісіндегі тас қашаушы 7113-2-003 Құрылыс, монтаждау және құрылыс-жөндеу жұмыстарындағы тас қашаушы		

				7113-2-004 Тас қашаушы-монтаждаушы (тас, мәрмәр)
	7114 Бетоншылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	7114-1	Темірбетоншылар	7114-1-002 Болат және темір бетон конструкцияларды монтаждау жөніндегі монтажшы
		7114-2	Шегендеушілер	7114-2-001 Шегендеуші 7114-2-002 Құрастырмалы конструкцияларды салушы
		7114-3	Бетонөңдеушілер және қырнаушылар	7114-3-001 Асфальтбетоншы 7114-3-002 Бетоншы 7114-3-003 Тегістеуші, бетон 7114-3-004 Құрылыстағы бүріккіш орнатушы
		7114-4	Цементаторлар (ұңғымалардағы)	7114-4-001 Цементтеуге арналған қоспа дайындаушы 7114-4-002 Цемент әрлеуші 7114-4-003 Цементатор
		7114-9	Б.т.к. басқа да бетоншылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7114-9-001 Асбестцемент жабдықтарын баптаушы 7114-9-002 Асбестті техникалық бұйымдарды жасау жабдықтарын баптаушы
	7115 Ағаш ұсталары және столярлар	7115-1	Ағаш ұсталары	7115-1-002 Балташы 7115-1-004 Ағаш ұстасы-реставратор
		7115-2	Столярлар	7115-2-001 Ағаш мастері 7115-2-002 Декорацияны дайындаушы ағаш ұстасы 7115-2-004 Құрылыстағы ағаш мастері
	7119 Б.т.к. құрылысшы-монтаждаушылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7119-1	Орман монтаждаушылары	7119-1-001 Орман монтаждаушылары
		7119-2	Ғимарттарды қайта монтаждаушы	7119-2-001 Ғимарттарды қайта монтаждаушы 7119-2-002 Ғимарттарды бұзу жөніндегі білікті жұмысшы 7119-2-003 Биік үйлер салушы-монтаждаушы
		7119-9	Б.т.к. басқа да құрылысшы-монтаждаушылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7119-9-001 Жоғары өрмелеуші 7119-9-002 Жол жұмысшысы 7119-9-003 Құрылыс ормандарын дайындаушы 7119-9-004 Копршы 7119-9-005 Асфальтбетон төсеуші машинист 7119-9-006 Финишер машинисті 7119-9-007 Микропроцессорлық және талшықты-оптикалық техниканың монтажшысы 7119-9-008 Сыртқы құбыржолдарды монтаждаушысы 7119-9-009 Санитариялық-техникалық жүйелер мен жабдықтың монтажшысы 7119-9-010 Құрылыс конструкцияларын монтаждаушы 7119-9-016 Өнеркәсіп альпинисті 7119-9-018 Ғимарттардың биік бөліктерін техникалық күту және жөндеу жөніндегі жұмысшы 7119-9-019 Құрылыс электрослесарі
712	7121	7121-0		7121-0-001 Шатыршы

		құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтердің жұмысшылары	Шатыр жөндеуші	Шатыр жөндеуші	7121-0-002 Орама шатыр және дара материалдар жөніндегі шатыршы 7121-0-003 Болат жабындарды қаңылтырлаушы 7121-0-004 Шатыршы, битум 7121-0-005 Шатыршы, металды жабындар 7121-0-006 Шатырды жөндеу жұмыстары 7121-0-007 Шатыршы, жабынқыш 7121-0-008 Шатыршы, шифер 7121-0-009 Шатырлы жабындардың реставраторы 7121-0-010 Шатыр салушы
			7122 Еден төсеушілер және тақташылар	7122-0 Еден төсеушілер және тақташылар	7122-0-001 Мозаикашы 7122-0-004 Еден төсеуші 7122-0-005 Синтетикалық материалдармен әрлеуші 7122-0-006 Әрлеуші-мозаикашы 7122-0-007 Мәрмәрші - әрлеуші 7122-0-008 Тақтайшы - әрлеуші 7122-0-009 Әрлеуші-жылтыратушы 7122-0-010 Паркетші 7122-0-011 Плиташы 7122-0-012 Плиташы (бетон бойынша) 7122-0-013 Еден сұртуші 7122-0-014 Грунттық құрамдарды дайындаушы 7122-0-015 Ішкі және сыртқы тақтайларды монтаждау жөніндегі жұмысшы 7122-0-016 Құрғақ тақтайларды монтаждау жөніндегі жұмысшы 7122-0-017 Линолеум төсеуші жұмысшы 7122-0-018 Кілем материалдарды төсеуші 7122-0-019 Кафель төсеуші 7122-0-020 Мәрмәр төсеуші
			7123 Сылақшылар	7123-0 Сылақшылар	7123-0-001 Сәулет детальдарын жапсырушы 7123-0-002 Гипспен өрнектерді жапсырушы-реставратор 7123-0-003 Жылжымалы сылақ станциясының машинисі 7123-0-004 Қуюшы-өрнек салушы 7123-0-005 Гипс бұйымдардың реставраторы 7123-0-006 Декоративтік сылақ және жапсырылатын бұйымдарды бойынша реставратор 7123-0-007 Құрғақ құрылыс жұмыстары жөніндегі маман 7123-0-008 Шпаклевщик 7123-0-009 Сылақшы 7123-0-010 Талшықты гипспен әрлеуші 7123-0-011 Декоративтік жұмыс әрлеушісі 7123-0-012 Сыртқы жұмыстар сылақшысы 7123-0-013 Сылау ерітінділерін пайдалану жұмыстары сылақшысы 7123-0-014 Құрғақ сылақшы 7123-0-015 Құрғақ құрылыс шебері (жұмыс біліктілігі)**
			7124 Оқшаулаушылар	7124-1 Жылу оқшаулағышы	7124-1-001 Айырушы-пленкашы 7124-1-002 Термооқшаулаудағы оқшаулаушы

			н төсеуші	7124-1-003 Кірмелердің оқшаулағыш арқауларын ораушы 7124-1-004 Отқа беріктеуші
			7124-2 Құбырларды, қазандықтарды және салкындатқыш жабдықтарды оқшаулаушы	7124-2-001 Тотығуға қарсы оқшаулаушы 7124-2-002 Желідегі құбырларды оқшаулаушы 7124-2-003 Қазандықтар мен түтікшелерді оқшаулаушы
			7124-3 Акустикалық оқшаулағыш тегістеушілері	7124-3-001 Гидрооқшаулаудағы оқшаулаушы 7124-3-002 Оқшаулаушы, дыбыс оқшаулаушы 7124-3-004 Оқшаулаушы-пленкашы
			7124-9 Б.т.к. басқа да оқшаулаушылар	7124-9-001 Оқшаулаушы (жалпы бейін)
		7125 Әйнекшілер	7125-0 Әйнекшілер	7125-0-001 Витраждаушы 7125-0-002 Әйнек өлшеуші 7125-0-003 Әйнекші 7125-0-004 Шатыр әйнекшілері
		7126 Сантехниктер және құбыр жүргізушілер	7126-1 Сантехниктер	7126-1-001 Слесарь-сантехник
			7126-2 Құбыр жүргізушілер	7126-2-001 Құбыр жүргізуші 7126-2-002 Желілік құбыр жүргізуші 7126-2-003 Су, кәріз жүйесі бойынша құбыр жүргізуші
			7126-3 Құбыр төсеушілер және қашыртқы салғыштар	7126-3-001 Өнеркәсіптік темірбетон құбырларды салушы 7126-3-002 Өндірістік темір бетонды құбырларды салушы 7126-3-003 Құбыр салушы
			7126-9 Б.т.к. басқа да сантехниктер және құбыр төсеушілер	7126-9-001 Су өткізуші 7126-9-002 Су таратушы 7126-9-003 Газ өткізуші 7126-9-004 Судың және газдың жоғалуы жөніндегі детектор 7126-9-005 Газ режимінің диспетчері 7126-9-006 Технологиялық құбырларды монтаждаушы 7126-9-012 Өлшеу торабы операторы 7126-9-013 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелері жабдықтары операторы 7126-9-014 Вентиляциялық құбырларды жүргізуші 7126-9-015 Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесары 7126-9-025 Жылыту және сантехникалық желілерді орнатушы 7126-9-026 Сантехникалық және газ жабдықтарын орнатушы 7126-9-027 Орталық жылыту және газды орнатушы 7126-9-028 Орнатушы, вентиляция және суды кондиционерлеу жөніндегі
		7127 Кондиционерлердің және тоңазытқыш қондырғылардың қондырғылар	7127-0 Кондиционерлердің және тоңазытқыш қондырғылардың механиктері	7127-0-001 Ауаны кондиционерлеу жөніндегі жабдық механигі 7127-0-002 Кондиционерлерді жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі механик 7127-0-004 Кондиционерлерді монтаждаушы 7127-0-006 Вентиляция, ауаны

		ардың механиктері мен монтаждаушылары	мен монтаждаушылары	кондиционирлеу, пневмокөлік және аспирация жүйелерінің монтаждасшысы
		7129 Б.т.к. басқа да құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7129-0 Б.т.к. басқа да құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7129-0-001 Бекітуші (құрылыс бойынша) 7129-0-002 Сахна машинисі 7129-0-003 Жұмсақ жабынды механикалық төсеуші 7129-0-004 Маңдайша монтаждасшысы (электрондыққа жатпайтын) 7129-0-005 Есіктерді монтаждаушы 7129-0-006 Терезелерді монтаждаушы 7129-0-007 Экспозиция және көркем-безендіру жұмыстары монтаждасшысы 7129-0-008 Сахна монтаждасшылары 7129-0-009 Хаус-мастер**
	713 ғимараттарға қызмет көрсету, фасадтарды тазарту жөніндегі жұмысшылар, сырлаушылар және тектес қызметтердің жұмысшылары	7131 Ғимараттарға қызмет көрсету, фасадтарды тазарту жөніндегі жұмысшылар	7131-1 Ғимараттар мен құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысшылар	7131-1-001 Ғимараттарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі жұмысшы
7131-2 Ғимараттар мен құрылыстарды, фасадтарды тазалау жөніндегі және тектес қызметтердің жұмысшылары			7131-2-004 Құм бүріккіш 7131-2-006 Фасад тазалаушы	
7132 Құрылыс сырлаушылары		7132-1 Ғимараттар мен құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысшылар	7132-1-001 Сырлаушы 7132-1-002 Ғимараттарды сырлаушы	
			7132-2 Ғимараттар мен құрылыстарды, фасадтарды тазалау жөніндегі және тектес қызметтердің жұмысшылары	7132-2-001 Сырлаушы-сылақшы 7132-2-002 Тұсқағаз желімдеуші
7133 Лактаушылар, бояушылар және басқа да сырлаушылар		7133-1 Металл бойынша сырлаушылар	7133-1-003 Металл жөніндегі сырлаушы 7133-1-004 Эмаль ұнтағын дайындаушы	
	7133-2 Ағаш бойынша сырлаушылар		7133-2-001 Ағаш лактаушы 7133-2-002 Отқа төзімді сіндірмелерді сіндіруші	
	7133-3 Пластмасса бұйымдары бойынша		7133-3-001 Пластмасса бұйымдар жөніндегі сырлаушы	

				сырлаушылар			
				7133-9 Б.т.к. басқа да лактаушылар, бояушылар және басқа да сырлаушылар	7133-9-005 Ұсақ жөндеу жұмыстары сырлаушысы 7133-9-006 Мастика жағып сырлаушы 7133-9-011 Дайындық жұмыстырының сырлаушысы 7133-9-012 Лак-бояу материалдарын қолмен жағып сырлаушы		
металл өңдеу, жабдық тарға қызмет көрсету жөніндегі және электрліктерден басқа, тектес қызметтердің жұмыстары	721 қалыптаушылар, пісірушілер, вальцовшылар және тектес қызметтердің жұмыстары	7212 Пісірушілер және газбен кесушілер	7212-1	Пісірушілер	7212-1-008 Пісіруші 7212-1-009 Арматура торлар мен қаңқаларды дәнекерлеуші		
			7212-2	Газбен кесушілер	7212-2-001 Газбен кесуші 7212-2-002 Газбен пісіруші 7212-2-005 Электр газбен пісіруші		
		7213	Вальцшылар	7213-9	Б.т.к. басқа да вальцшылар	7213-9-001 Құрылыс бойынша қаңылтыр соғушы 7213-9-002 Құрылыс алаңдарындағы қаңылтыр соғушы	
		7214	Металды конструкцияларды дайындаушылар және монтаждаушылар	7214-1	Металды конструкцияларды жасаушылар	7214-1-025 Бұрғылаушы 7214-1-028 Шыны бұйымдарын бұрғылаушы	
				7214-2	Металды конструкцияларды монтаждаушылар және жинаушылар	7214-2-001 Фасадтар мен аспалы қабырғаларды монтаждаушы 7214-2-002 Металды конструкцияларды монтаждаушы 7214-2-003 Металды конструкцияларды жинайтын слесарь 7214-2-004 Слесарь-монтажшы 7214-2-005 Металды құрылымдарды салушы-монтаждаушы	
				7214-9	Б.т.к. басқа да металды конструкцияларды жасаушылар және монтаждаушылар	7214-9-021 Слесарь-механик 7214-9-022 Техникалық қызмет көрсету және күрделі жөндеу жөніндегі слесарь-механик	
		7215	Такелажшылар және қалқаншы-пісірушілер	7215-1	Құрылыстағы такелажшылар	7215-1-002 Такелажшы 7215-1-003 Монтаждаудағы такелажшы	
				7215-2	Көліктегі такелажшылар	7215-2-001 Такелаж және жүк қармағыш айлабұйымдар жөніндегі слесарь	
		723 слесарлар және жөндеушілер	7231	Мото- және автокөлік құралдарының механик-слесарлары және жөндеушілері	7231-1	Мото- және автокөлік трансмиссиясы және қозғалтқыштарының слесарлары және жөндеушілері	7231-1-007 Жол-құрылыс машиналары мен тракторларын жөндеу жөніндегі слесарь
					7234	Қозғалмалы құрамның слесарлары және жөндеушілері	7234-0-001 Теміржол-құрылыс (жол) машиналары мен механизмдерін баптаушы

		7239 Б.т.к. слесарлар және жөндеушілер	7239-9 Б.т.к. басқа да слесарлар және жөндеушілер	7239-2-031 Құрылыс машиналары мен жабдықтарын баптаушы 7239-2-035 Құбырларды жасау және жөндеу жөніндегі слесарь 7239-2-036 Вентиляция, ауаны кондиционирлеу, пневмокөлік және аспирация жүйелерінің деталдері мен тораптарын жасау жөніндегі слесарь 7239-2-043 Жылу желілеріне қызмет көрсетуші слесарь 7239-2-044 Вентиляция және кондиционер жүйелерін жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь
74 электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылар	740 электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылардың үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7400 Электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылардың үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7400-0 Электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылардың үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7400-0-010 Телекоммуникация бойынша жұмыскерлер супервайзері (бригадирі) 7400-0-011 Электрика бойынша жұмыскерлер супервайзері (бригадирі)
	741 электрика жөніндегі жұмысшылар	7411 Электр берілісі желілерінен басқа, электрикте р мен электр монтаждаушылар	7411-0 Электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылардың үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7411-0-002 Кессоншы – электромонтажшы 7411-0-007 Құрылыстағы техникалық қызмет көрсету бойынша электрик 7411-0-008 Құрылыс электригі 7411-0-009 Төменгі кернеуліктегі кәбілдер мен аппаратуралардың монтаждаушы-электр-құрылысшысы 7411-0-010 Бақылау-өлшеу аппаратурасының орнатушы-электр-құрылысшысы 7411-0-014 Жарық тектес кәсіптердің және жарық тектес кәсіптердің желілері бойынша электр монтаждаушы
		7412 Электр берілісі линияларынан басқа, электромеханиктер және электромонтерлер	7412-1 Электр монтерлер (жалпы бейін) 7412-2 Лифтілердің, эскаваторлардың және басқа да көтермештердің механиктері мен монтерлері	7412-1-005 Құрылыс электрослесары 7412-2-001 Электрлі көтергіштер (лифттердің) монтажшысы 7412-2-002 Эскалаторларға қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі слесарь-электрик 7412-2-003 Лифт электромеханигі 7412-2-004 Лифтілер және эскалаторлар бойынша электромеханигі**
	742 электроника	7422 Телекоммуникациялар	7422-1 Телекоммуникациялар	7421-1-003 Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика жүйесін баптаушы 7421-1-004 Радиоэлектронды аппаратура

		және телеком муникациялар жөніндегі жұмысшылар	жөніндегі монтаждаушылар мен жөндеушілер (АКТ)	жөніндегі монтаждаушылар мен реттеушілер (АКТ)	және құрылғыларды реттеуші 7421-1-005 Электр жабдықтарын реттеуші 7422-1-014 Телекоммуникация желілерін реттеуші
	75 ауыл, орман және балық шаруашылығы шикізаттарын қайта өңдеу және олардан өнім шығару жөніндегі жұмысшылар және тектес қызметтердің жұмысшылары	754 өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	7549 Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындаушы жұмысшылар 7549-9 Б.т.к. өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы басқа да жұмысшылары	7549-4-002 Гидро окшаулағыш материалдарды қақтаушы 7549-4-003 Асфальттық массаны қайнатушы 7549-4-004 Битум қайнатушы 7549-4-012 Бетонды қоспалар компоненттерін мөлшерлеуші 7549-4-028 Жылжымалы битум қорыту қондырғысының машинисі 7549-9-020 Жылжымалы ерітінді араластырғыш машинаның машинисі 7549-9-021 Тығыздау және жоспарлау-тығыздау машинасының машинисі 7549-9-026 Шыны пластиктен жасалған бұйымдарды бояушы 7549-9-037 Тоннел жұмысшысы
8 Өндірістік жабдық операторлары, құрастырушылары және жүргізушілері	81 өндірістік стационалық жабдық операторлары	811 бұрғылау, мұнай, газ, пайдалы қазбаларды өндіру және кен байыту жөніндегі операторлар	8115 Цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі операторлар	8115-1 Құрастырмалы темірбетонды конструкцияларды дайындау жөніндегі операторлар 8115-5 Бетонсорғыштар мен бетонбұлағыштар операторлары 8115-9 Б.т.к. цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі басқа да операторлар	8115-1-001 Темірбетон өнімдерін құюшы 8115-1-005 Бетонды және темір-бетонды бұйымдарды кесуші оператор 8115-5-001 Автоматты бетон сорғысының машинисі 8115-5-003 Бетон сорғыш қондырғысының машинисі 8115-5-004 Жылжымалы бетон араластырғыш машинисі 8115-5-010 Бетонбұлағыш операторы 8115-5-011 Бетонсорғысы операторы 8115-5-014 Бетон бұлауға арналған қондырғы операторы 8115-9-004 Асфальт бетоншы-қайнатушы 8115-9-006 Битумшы 8115-9-013 Асфальтбетон қоспасын дайындауға арналған жылжымалы пісіру қазандық машинисі 8115-9-015 Құрылысқа арналған жүк-жолаушы көтергішінің машинисі 8115-9-026 Асфальт араластырғыш қондырғы операторы 8115-9-040 Құрылыс бұйымдары мен материалдарын кесуші
		812 металды балқыту және	8122 Металды термиялық өңдеу	8122-0 Металды термиялық өңдеу	8122-0-024 Жылжымалы термиялық қондырғылардағы оператор - термист

	өндіру, метал бұйымдарын өндіру және өндеу жөніндегі операторлар	жөніндегі операторлар	жөніндегі операторлар	
	818 өндірістік стационарлық жабдықтың басқа операторлары	8188 Автоматты желілер, өндірістік роботтар және 3D баспа операторлары	8188-2 Өндірістік роботтар операторлары 8188-3 3D баспа операторлары	8188-2-004 Өнеркәсіп роботтарына қызмет көрсету операторы 8188-2-005 Бағдарламалық басқарылатын біліктердің операторы 8188-2-009 Құрылыс роботтары/робототехника операторы ** 8188-3-001 Оператор 3D печати
		8189 Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдықтардың басқа да операторлары	8189-0 Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдықтардың басқа да операторлары	8189-0-007 Жылу-сумен қамту және кәріз учаскесінің мастері 8189-0-021 Су бекіту ғимараттарының операторы 8189-0-022 Суды қысыммен ағызатын құрылыстар операторы 8189-0-023 Су құбыры-кәріз шаруашылығында қашықтықтан басқару пультінің операторы 8189-0-024 Лазер қондырғыларының операторы 8189-0-025 Аэротенктегі оператор 8189-0-026 Биосүзгідегі оператор 8189-0-027 Тұнба алаңындағы оператор 8189-0-028 Метантенктегі оператор 8189-0-029 Тұндырғыштардағы оператор 8189-0-030 Құм тұтқыш және май тұтқыш оператор 8189-0-031 Тор операторы 8189-0-032 Сүзгідегі оператор 8189-0-033 Эмшер операторы 8189-0-035 Тазалау құрылыстарындағы оператор 8189-0-040 Суландыру және сүзгілеу алаңы операторы 8189-0-041 Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттар жабдықтарын басқару пультінің операторы 8189-0-042 Тұнбаны тазалау құрылыстарының операторы 8189-0-043 Арнайы су тазалағыш оператор 8189-0-045 Тұнбаны кептіру құрылысының операторы 8189-0-046 Тұнбаны сусыздандыру құрылысының операторы 8189-0-048 Хлорлау құрылысының операторы
82 бұйымдарды құрастырушылар	821 бұйымдарды құрастырушылар	8211 Механикалық машиналар мен	8211-7 Өнеркәсіптік жабдықтарды құрастырушылар	8211-7-005 Гидротехникалық ғимараттарды механикалық жабдықтау монтажшысы 8211-7-025 Құрылыс машиналары мен механизмдерінің монтажшысы

	р мен сынаушылар	р мен сынақта н өткізушілер	жабдықтарды құрастырушылар		8211-7-026 Технологиялық жабдықты және онымен байланысты құрылымдардың Монтажшысы 8211-7-033 Тазарту құрылыстарының технологиялық жабдықтарын монтаждаушы ***	
			8219 Б.т.к. құрастырушылар	8219-4 Құрылыс материалдары мен конструкцияларын құрастырушылар	8219-4-005 Темір-бетон конструкцияларды жинаушы	
83 қозғалмалы жабдықтардың жүргізушілері мен операторлары	833 жүк автомобильдерінің, автобустардың және троллейбустардың жүргізушілері	8332 Жүк автомобильдерінің жүргізушілері	8332-1 Жүк автомобилінің жүргізушілері		8332-1-002 Жүк көлігінің жүргізушісі	
			8332-6 Бетон араластырғышы бар жүк көлігінің жүргізушілері		8332-6-001 Бетон араластырғыш жүргізушісі 8332-6-002 Цемент тасымалдағыш жүргізушісі	
	834 жылжымалы жабдық жүргізушілері	8341 Ауыр және орман шаруашылығының моторландырылған жабдықтарының операторлары	8341-1 Тракторшылар		8341-1-002 Тракторшы	
			8342 Жер қазу және ұқсас машиналардың операторлары	8342-1 Жер қазу және траншеялық машиналардың операторлары		8342-1-001 Машинист (Жалпы құрылыс машиналары) 8342-1-002 Автогрейдер машинисі 8342-1-003 Жол-көлік машиналарының машинисі 8342-1-004 Жер қазу-фрезерлік өзі жүретін машинаның машинисі 8342-1-012 Скрепер машинисі (құрылыс, монтаж және жөндеу-құрылыс жұмыстары) 8342-1-015 Экскаватор машинисі 8342-1-017 Механикалық қалақ моторшысы 8342-1-018 Жол катогының операторы 8342-1-019 Жол төсемін төсейтін машина операторы 8342-1-020 Экскаватор машинисінің көмекшісі
				8342-2 Бульдозерлердің операторлары		8342-2-001 Бульдозер машинисі
				8342-3 Жер қазғыш машина операторлары		8342-3-002 Жер қазғыш машинаның операторы
8342-4 Қада қағушы және		8342-4-001 Машинист (қада ұру және сіңіру машинасының)				

				бұрғылаушы машинаның операторлары	8342-4-003 Қада қағу жабдығының машинисі
				8342-6 Құбырды итергіш машиналардың операторларын қоса алғанда, таудан өту машиналарының операторлары	8342-6-001 Құбыр төсеу құрылғыларының машинисі 8342-6-002 Құбыр өткізгіштерді итеріп өткізуші машиналардың операторы
				8342-9 Б.т.к. жер казу және ұқсас машиналардың басқа да операторлары	8342-9-002 Машинист (Автожол құрылысы машиналары) 8342-9-003 Бетон төсеуші машинист 8342-9-008 Жол жиектастарын қалауға арналған машинаның машинисі 8342-9-009 Жол жабындарының кедір-бұдыр қорғау қабаты құрылғысына арналған машина машинисі 8342-9-010 Нығайту жолақтарын орнатуға арналған машинаның машинисі 8342-9-011 Жол жұмыстарын орындау кезінде жіктерді орнату машинасының машинисті 8342-9-018 киыршық тас таратқыш машинисі
			8343 Крандардың, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың операторлары	8343-1 Краншылар (жалпы бейін)	8343-1-001 Кран машинисі (краншы) 8343-1-002 Автомобиль кранының машинисі
				8343-2 Краншылар (портағы)	8343-2-008 Краншы-машинист 8343-2-009 Матаушы
				8343-3 Автотиегіштердің, оның ішінде айырма ұстап қалатын автотиегіштердің операторлары	8343-3-003 Тиеу машинасының машинисі
				8343-9 Б.т.к. крандардың, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың басқа да операторлары	8343-9-031 Эскалатор машинисі (көмекші)
9 Біліктілігі жоқ жұмысшылар	91 тазалаушылар және үй қызметшісі	911 тазалаушылар және үй қызметшісі	9116 Аула сыпырушылар және ашық аумақтарды тазалаушылар	9116-0 Аула сыпырушылар және ашық аумақтарды тазалаушылар	9116-0-001 Аула сыпырушы 9116-0-004 Аумақты абаттандыру жөніндегі жұмысшы 9116-0-007 Көгалдандыру жөніндегі жұмысшы 9116-0-012 Гүлзарларды жинап тазалау жөніндегі жұмысшы 9116-0-016 Аумақты жинаушы
		912 жуушылар	9120 Жуушылар	9120-3 Терезе жуушылар	9120-3-001 Сөрелерді және терезелерді жуушы 9120-3-002 Полотер (біліктілігі жоқ)

				9120-3-003 Шыны сүртуші
			9120-9 Б.т.к. басқа да жуушылар	9120-9-007 Жинаушы-жуушы (жалпы бейін)
92 ауыл және орман шаруашылығы, балық өсіру және балық аулау шаруашылығының біліктілігі жоқ жұмысшылары	921 ауыл және орман шаруашылығы, балық өсіру және балық аулау шаруашылығының біліктілігі жоқ жұмысшылары	9212 Абаттандыру және көгалдандыру жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар	9212-1 Бау-бақша жұмысшылары	9212-1-001 Жеміс бағындағы біліктілігі жоқ жұмысшы
			9212-2 Газон шабушылар	9212-2-001 Көгал шабушы
			9212-3 Б.т.к. абаттандыру және көгалдандыру жөніндегі басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар	9212-3-001 Тәлімбақтағы біліктілігі жоқ жұмысшы
93 өнеркәсіп, құрылыс және тасымалдаудың біліктілігі жоқ жұмысшылары	931 тау-кен өндіру өнеркәсібінде және құрылыста жұмыс істейтін біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312 Құрылыстағы біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-1 Жолдарды, бөгеттерді және ұқсас азаматтық ғимараттарды салу және жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-1-001 Қолмен жер қазушы 9312-1-004 Біліктілігі жоқ жұмысшы, жер қазу жұмыстары 9312-1-005 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы (азаматтық құрылыс)
			9312-2 Ғимараттарды салу және жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-2-001 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы 9312-2-002 Біліктілігі жоқ жұмысшы (ғимарат құрылысы) 9312-2-003 Ғимаратты бұзу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшы 9312-2-004 Жөндеу-құрылыс (жол) жұмыстарының біліктілігі жоқ жұмысшысы 9312-2-008 Тас қалаушының көмекшісі
96 қоқысты жинау жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар және басқа біліктілігі жоқ жұмысшылар	962 жүк тасушылар, күзетшілер және тектес қызметтердің жұмысшылары	9622 Күзетшілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	9622-1 Ғимараттарды қараушылар және күзетшілер	9622-1-004 Ғимарат қараушысы 9622-1-005 Ғимарат күзетшісі
		9629 Б.т.к. біліктілігі жоқ жұмысшылар	9629-7 Өртүрлі жұмысты атқарушылар	9629-7-001 Кешенді қызмет көрсету және ғимараттарды жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшы 9629-7-007 Ауаны кондициялау және жылыту қызметтерінің жабдықтарына қызмет көрсету жөніндегі жұмысшы
			9629-2 Есептеуіштердің бақылаушылары (көрсеткіштер	9629-2-001 Су құбырлары шаруашылығының бақылаушысы

				ді есепке алушылар)	
				9629-9 Б.т.к. басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар	9629-9-006 Лифтші 9629-9-009 Қосалқы жұмысшы 9629-9-016 Ұсімдіктерді күтіп ұстау жөніндегі жұмысшы
<p>Ескерту: * - 6 деңгей (сабақтардың нақты атаулары-кәсіптер, лауазымдар) 2-кестені қарау кезінде (ҚКП картасы) қарастыру қажет. ** - 2023 жылы кәсіптің кодтары мен деректері қолдау тапты және ҰҚЖ-дағы өзгерістер жобасына енгізілді (ҚР ҰЖ 01-2017), қосу үшін негіздемелері бар өтінімдер 19.10.2023 ж. № 24-02-24/2390-И және 16.02.2023 ж. № 24-5-18/221-ВН). *** - ҰҚЖ-ға енгізу үшін ұсынылады.</p>					

ЭҚЖЖ кәсіпорындар мен жеке кәсіпкерлер қызметінің бағытын айқындайды және олар туралы мәліметтерді жүйелейді.

2019 жылдан бастап ҚР сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2019 жылғы 22 ақпандағы № 68-НҚ бұйрығымен бекітілген ҚР ҰЖ 03-2019 жаңа жіктеуіші жұмыс істейді.

Экономиканың 21 саласында барлығы 1090 ЭҚЖЖ коды бар. Сәйкестендіру 5 деңгейлі иерархиялық жүйе түрінде ұсынылады және Код құрылымына мыналар кіреді: **бөлім, бөлім, топ, сынып, ішкі сынып.**

Кәсіби стандарттар топтарға/сыныптарға/кіші сыныптарға әзірленеді.

ЭҚЖЖ анықтамалығы бойынша «Құрылыс» F секциясына, «Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» M секциясына жатады.

Бұл бөлімдер ғимараттарды салу бойынша барлық жұмыстар (41-бөлім), азаматтық құрылыс бойынша барлық жұмыстар (42-бөлім), жалпы құрылыс процесінің бөлігі ретінде орындалған жағдайда мамандандырылған құрылыс жұмыстары (43-бөлім), сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау саласындағы қызмет (71-бөлім) қамтылады.

F секциясы ғимараттар мен құрылыстарды салу бойынша жалпы құрылыс және арнайы жұмыстарды қамтиды. Бұған жаңа құрылыс, жөндеу жұмыстары, қосымша жұмыстар мен түзету жұмыстары, жұмыс орнында құрама құрылымдардан ғимараттар салу, сондай-ақ уақытша құрылыстар салу кіреді.

Жалпы құрылыс жұмыстарына тұтас тұрғын үй кешендерінің, кеңсе ғимараттарының, дүкендердің және басқа да қоғамдық және коммуналдық немесе ауыл шаруашылығы құрылыстарының құрылысы және т. б., автомобиль жолдары, көшелер, көпірлер, туннельдер, темір жолдар, аэродромдар, айлақтар және басқа да су жобалары, суару жүйелері, кәріз жүйелері, өнеркәсіптік құрылыстар, құбырлар мен электр беру желілері, ашық спорт кешендері.

41-бөлім. Ғимараттар салу

Бұл бөлім:

- ғимараттың барлық түрлерін тұрғызу үшін жалпы құрылыстық жұмыстар;

- жаңа құрылыс, жөндеу, жаңғырту (модернизация) және реставрациялық жұмыстар, дайын конструкциялардан аяқталған ғимараттарды салу, сондай-ақ уақытша ғимараттардың құрылысы жатады;

- тұтас тұрғын үй кешендері, әкімшілік ғимараттар, дүкендер және басқа да қоғамдық, мемлекеттік, ауылшаруашылық ғимараттары және т.б. құрылысы кіреді.

42-бөлім. Азаматтық құрылыс

Бұл бөлім:

- азаматтық құрылыс объектілеріндегі жалпы құрылыстық жұмыстар;
- жаңа құрылыс, жөндеу, қайта жаңғырту (модернизация) және реставрациялық жұмыстар, дайын конструкциялардан аяқталған имараттар салу, сондай-ақ уақытша имараттардың құрылысы;

- автомобиль жолдары, көшелер, көпірлер, туннельдер, теміржолдар, ұшу-қону жолақтары, айлақтар мен өзге де су имараттары, суғару жүйелері, кәріздер, өнеркәсіптік имараттар, құбыржолдар мен электртаратқыш желілері, ашық спорттық имараттар және т.б. сияқты ауыр конструкциялар құрылысы кіреді. Мұндай жұмыстар өз есебінен немесе сыйықы үшін немесе шарттық негізінде жүзеге асырылады. Жұмыстардың бір бөлігі, ал кейде барлық жұмысты толығымен қосалқы мердігерлер орындалуы мүмкін.

43-бөлім. Мамандандырылған құрылыс жұмыстары

Бұл бөлімге:

- азаматтық құрылыс ғимараттары мен объектілерінің кейбір бөліктерін тұрғызу немесе оларды әрлеу бойынша мамандандырылған құрылыс жұмыстары; Мұндай құрылыс қызметі бір бағытқа мамандырылған жалпы ғимараттардың және имараттардың түрлі түрлеріне арналған, тіреу орнату, іргетасын салу, каркас жұмыстары, бетон және темір бетон жұмыстары, кірпіш қалау, тас жұмыстары, құрылыс ормандарын орнату, төбе жабу жұмыстары және т.б. жұмыстарды орындау үшін арнайы мамандығын немесе жабдығын талап ететін құрылыс жұмыстары;

- бір ұйыммен салынып болып табылмаған жағдайда, металл конструкциялар салу; Мамандырылған құрылыс жұмыстары негізінен қосалқы мердігерлік негізде орындалады, бірақ жөндеу жұмыстарын жүзеге асыру кезінде бұл тікелей мүлік иесі үшін бақылайды;

- әрлеу жұмыстары және құрылыстың аяқталу жұмыстары кіреді.

Ғимаратты әрлеу жұмысына шыны, жылтырату, сылақ жұмыстары, сыртын қаптау және едендер мен қабырғаларға паркет, ковролан тұсқағаздар және т.б. осындай материалдармен жабу, сондай-ақ едендерді жылтырлату, ұсталық, акустикалық жұмыстары, құрылыс аумақтарды тазалау және т.б. кіреді.

Сондай-ақ бұл бөлімге жоғарыда айтылған жұмыстардың барлық типтеріне қатысты жөндеу жұмыстары жатады.

- инженерлік жабдықтарды монтаждау және орнату кіреді.

Жұмыстардың кейбір бөлігі мамандандырылған шеберханаларда орындалуы мүмкін болса да, мұндай жұмыстар әдетте құрылыс аландарында орындалады.

Монтаждау слесарлық жұмыстар, сондай-ақ су өткізгіш және газ өткізгіш жұмыстары, жылу және вентиляция жүйелерді орнату, антенналарды, дабылдама жүйелерін орнату және басқа электрлік жүйелер, өрт дабылы жүйелер, лифтілер мен эскалаторлар, су-, жылу- және дыбыс өткізбеу жұмыстары, табақша металмен қаптау, өндірістік тоңазытқыш қондырғылар орнату, автомобиль жолдары мен темір жолға, әуежайларға, порттарға және т.б. орнату жұмыстарды қамтиды.

Экипажбен бірге машиналар мен жабдықтарды жалға алу тиісті құрылыс қызмет түрлерінде жіктеледі (ЭҚЖЖ).

М-секциясы дайындықтың жоғарғы деңгейін талап ететін және пайдаланушылар үшін арнайы білім мен дағдыларды қолжетімді ететін арнайы кәсіби ғылыми және техникалық қызметті қамтиды.

71-бөлім. Сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар мен талдау саласындағы қызмет

Бұл бөлімге сәулет, инженерлік көрсетілетін қызметтер, жобалау қызметтері, құрылысты бақылау, геодезия мен картография бойынша көрсетілетін қызметтер кіреді. Бұл бөлімге сондай-ақ химиялық, физикалық және басқа да сынақтарды бойынша көрсетілетін қызметтерді кіреді.

Осы СБШ-да пайдаланылатын F және M секцияларының кіші сыныптарының сипаттамасы және 5-ші сан деңгейіндегі экономикалық қызмет түрлерінің тізбесі (ВСТ 01-2008 «Экономикалық қызмет түрлерінің номенклатурасы» (ЭҚЖЖ 5-таңбалы) мына кестелік нысанда келтірілген.

4.2 Құрылыстағы экономикалық қызмет түрлерінің ішкі сыныптарының сипаттамасы

ЭҚЖЖ (ҚР 03-2007)				
Кәсіби кіші топ (бөлім)	Шағын топ (топ)	Бастауыш топ (сынып)	Бастауыш топ (ішкі сынып)	Кіші топтың сипаттамасы
F бөлімі - Құрылыс				
41 Ғимараттар салу	41.1 Құрылыс жобаларын әзірлеу	41.10 Құрылыс жобаларын әзірлеу	41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу	Одан әрі сату мақсатында жобаны іске асыру үшін қаржылық, техникалық және физикалық құралдарды біріктіру арқылы тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салу жөніндегі жобаларды әзірлеу.
	41.2 Тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салу	41.20 Тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салу	41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу	Тұрғын үйлердің барлық түрлерін салу: бір пәтерлі, көппәтерлі үйлер, оның ішінде көп қабатты ғимараттар. Қолданыстағы тұрғын үй құрылыстарын реконструкциялау немесе қалпына келтіру.
			41.20.2 1,2 санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес құрылыс	Алаңы екі мың шаршы метрге дейінгі өндірістік мақсаттағы ғимараттарды, мысалы, зауыттарды, шеберханаларды, құрастыру цехтарын, ауруханаларды, мектептерді, кеңсе ғимараттарын, қонақ үйлерді, стационарлық сауда объектілерін, мейрамханаларды, әуежайлар ғимараттарын, жабық спорт кешендерін, гараждарды қоса алғанда, паркінгтерді, қойма және көлік ғимараттарын, діни мақсаттар үшін ғимараттарды салу.
			41.20.3 1 санаттағы стационарлық сауда объектілерін салу	Сауда алаңы он мың шаршы метрден асатын, сауда, әкімшілік-тұрмыстық және қойма үй-жайларымен және автокөлік құралдарын өз аумағының шекаралары шегінде қоюға арналған алаңмен қамтамасыз етілген азық-түлік, азық-түлік емес тауарларды өткізетін сауда объектілерін және (немесе) қоғамдық тамақтану объектілерін, өзге де объектілерді салу.
41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу	Сауда алаңы екі мыңнан он мың шаршы метрге дейінгі, азық-түлік, азық-түлік емес тауарларды өткізуге мамандандырылған, сауда, әкімшілік-тұрмыстық, қойма үй-жайларымен және өз аумағы шекарасының шегінде автокөлік құралдарын қоюға арналған алаңмен, сондай-ақ қоғамдық тамақтану объектілерімен және өзге де			

				объектілермен қамтамасыз етілген сауда объектілерін салу.
42 Азаматтық құрылыс	42.1 Автомобиль және темір жолдарын салу	42.11 Автомобиль жолдарын салу	42.11.1 Автомобиль жолдары мен автомагистральдар	Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын, оның ішінде ақылы автомобиль жолдарын, автострадтарды, көшелерді, жолдарды, автомобиль көлігі мен жаяу жүргіншілерге арналған өзге де жолдарды салу, реконструкциялау. Кірме жолдарды, оның ішінде жол бойындағы сервис объектілері үшін тежеу және жылжыту жолақтарын салу. Автомобиль жолдарын жөндеу (күрделі және ағымдағы), ұстау. Көшелердің, жолдардың, автожолдардың, көпірлердің немесе туннельдердің төсемдерін жаңарту бойынша жұмыстар: жолдарды асфальттау, жолдардың жүріс бөлігін бояумен белгілеу, қорғаныш жол қоршауларын, жол белгілерін және т.б. орнату. Әуеайлақтардың ұшу-қону жолақтарын, оның ішінде ұшу аппараттарына арналған перрондарды салу.
			42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет	Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын салуға, реконструкциялауға және күрделі жөндеуге жобалау-сметалық құжаттаманы әзірлеу, ақылы жүйені енгізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру. Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын салу, реконструкциялау, жөндеу, күтіп ұстау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру. Жол-құрылыс жұмыстарының барысын бақылауды ұйымдастыру.
		42.12 Теміржол және метро құрылысы	42.12.0 Темір жолдарды салу жол және метро	Темір жол және метро құрылысы
		42.13 Көпірлер мен туннельдер салу	42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу	Жол айрықтарына арналған көпірлерді қоса алғанда, көпірлер салу. Туннельдер салу.
	42.2 Таратушы инженерлік құрылыстарды салу,	42.21 Құбырлар салу	42.21.1 Мұнай және газ магистральдық құбырларын салу	Сұйықтықтарды тасымалдауға арналған тарату құбырларын салу, сондай-ақ осы жүйелердің ажырамас бөлігі болып табылатын ғимараттар мен құрылыстарды салу. Азаматтық құрылыс объектілерін салу: магистральдық және қалалық құбырлар, су

			42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу	құбырлары мен газ құбырлары, суару жүйелері (каналдар), резервуарлар, кәріз жүйелері, оларды жөндеуді қоса алғанда; тазарту құрылыстарын; сорғы станциялары.
			42.21.9 Өзге де құбырларды салу	
		42.22 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу	42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу	
	42.9 Өзге де инженерлік құрылыстарды салу	42.91 Су имараттарының құрылысы	42.91.0 Су имараттарының құрылысы	Су жолдарын, теңіз және өзен порты құрылыстарын, спорттық-туристік кемелерге арналған айлақтарды, шлюздерді және т.б. салу; тоғандар мен бөгеттер құрылысы. Түбін тазалау және түбін тереңдету жұмыстары.
		42.99 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу	42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу	Мұнай өңдеу, химия зауыттары сияқты ғимараттарды қоспағанда, өнеркәсіптік құрылыстарды салу. Ашық спорт ғимараттарын салу. Жерді абаттандыру жұмыстарын жүргізе отырып бөліктерге бөлу (мысалы, жолдар, коммуналдық объектілер құрылысына және т.б.).
43 Мамандандырылған құрылыс жұмыстары	43.1 Ғимараттар мен құрылыстарды бұзу, құрылыс учаскесін дайындау	43.11 Ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу және бұзу	43.11.0 Ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу және бұзу	Бұрын бар конструкциялар мен құрылыстарды жоюды қоса алғанда, кейінгі құрылыс жұмыстары үшін құрылыс учаскесін дайындау.
		43.12 Құрылыс учаскесін дайындау	43.12.1 Жер жұмыстары	Құрылыс учаскелерін тазалау. Топырақты қазу, топырақты төгу, құрылыс учаскелерін тегістеу және жоспарлау, орларды қазу, жартас жыныстарын жою және т.б. Тау-кен өндіру жұмыстарына арналған учаскелерді дайындау: мұнай және газ кен орындарын қоспағанда, жабатын қабаттарды жою және учаскелерді пайдалы қазбаларды өндіруге дайындау жөніндегі өзге де жұмыстар. Құрылыс учаскелерін дренаждау. Ауыл шаруашылығы жерлері мен орман аумақтарының жерлерін дренаждау.
			43.12.2 Жарылыс жұмыстары	Жартасты және қатқан топырақты жарылыс тәсілімен әзірлеу. Қазбаларды, үйінділерді жарылыс тәсілімен салу.
			43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар	Туннельдерді төсеу. Артық жүктемені жою. Топырақ пен учаскелердің минералдық сипаттамаларын жақсартудың және

				дайындаудың басқа да түрлері.
	43.13 Барлау бұрғылау	43.13.0 Барлау бұрғылау		Барлау бұрғылау және құрылыс, геофизика, геология/ұқсас кез үшін жансыздық үлгілерін алу.
43.2 Электр, су құбыры және өзге де жабдықта рды монтажда у және орнату	43.21 Электр монтажда у жұмыстар ы	43.21.1 Телекоммуни кациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтажда жұмыстары		Азаматтық құрылыс объектілері мен ғимараттарында монтаждау, орнату, жөндеу және техникалық қызмет көрсету: - телекоммуникациялық желілер мен жүйелер, - компьютерлік желілер мен жүйелер, - оптикалық талшықты кабельдерді қоса алғанда, телевизиялық кабельдер, - спутниктік тәрелкелер.
		43.21.9 Өзге де электр монтажда жұмыстары		Электр сымдары, электр арматурасы және электр аспаптары, жарықтандыру аспаптары және көшені жарықтандыру (оның ішінде жарық диодты жарықтандыру аспаптары мен көшені жарықтандырудың энергия тиімді жүйелері), жарықтандыру, өрт және күзет сигнализациясы, электр сигнал беру, жарықтандыру жүйелері ғимараттарында және объектілерінде монтаждау, орнату, жөндеу және техникалық қызмет көрсету ұшу-қону жолақтары, күн энергиясының электр коллекторлары. Электр құралдарын, код құлыптарын, домофондарды, бейнебақылау құралдарын және плинтусты жылытуды қоса алғанда, өзге де жабдықтарды қосу үшін электр желілерін жеткізу. Электр энергиясының шығынын есептеу аспаптарын орнату
	43.22 Сумен жабдықта у, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтажда у	43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау		Ғимараттарда және өзге де құрылыс объектілерінде жылыту жүйелерін монтаждау. (қатты отын, көмір, электр, газ және май), пештер (оның ішінде пиролиз)су салқындату тұрақтарын, күн энергиясының электр емес коллекторларын, су құбыры және санитарлық-техникалық жабдықтарды, ауа мен ауа құбырларын желдетуге және баптауға арналған жабдықтарды, газ жүйелері мен жабдықтарды, бу беруге арналған құбырларды, автоматты өрт сөндіру жүйелерін, газондарды суаруға арналған автоматты жүйелерді, оның ішінде сумен жабдықтауды реттеудің автоматтандырылған жүйелерін монтаждау, жылыту және ауаны баптау, автоматтандырылған жылу пункттері. Ауа өткізгіштерді монтаждау бойынша жұмыстар. Газ, су және жылу шығынын есептеу аспаптарын орнату
	43.29 Өзге де құрылыс- монтаж жұмыстар ы	43.29.1 Оқшаулау жұмыстары		Жылу, дыбыс және діріл оқшаулау ғимараттарында немесе өзге де құрылыс объектілерінде, оның ішінде энергия тиімді оқшаулау материалдарын пайдалана отырып монтаждау.
		43.29.8 Басқа топтамаларға		Лифтілерді, эскалаторларды жөндеу және техникалық қызмет көрсетуді қоса алғанда,

		енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары	ғимараттарда немесе өзге де құрылыс объектілерінде монтаждау; автоматты және айналмалы есіктер; найзағай тартқыштар; ауаны тазалаудың орталық жүйелері. Жабдықты жобаға сәйкес іргетастарда салыстырып тексеру және бекіту арқылы орнату. Жабдықтар жиынтығына кіретін конструкцияларды, арматураны, құбырларды, кабельдерді, іске қосуды реттейтін құрылғыларды және т.б. орнату. Монтаждаудың дұрыстығын тексеру. Жабдықты бос және жүктемемен сынау. Жабдықтың ерекшелігін ескере отырып, қосылыстардың беріктігіне және олардың тығыздығына сынау.
		43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау	Жабдықты баптау және кешенді сынау (жабдықты монтаждау процесін технологиялық аяқтайтын кезең).
43.3 Әрлеу жұмыстары	43.31 Сылақ жұмыстары	43.31.0 Сылақ жұмыстары	Сылақ торларды орнатуды қоса алғанда, ғимараттар мен басқа да құрылыс объектілеріндегі сыртқы және ішкі сылақ жұмыстары.
	43.32 Ағаш ұсталық және ағаш ұсталық жұмыстар	43.32.0 Ағаш ұсталық және ағаш ұсталық жұмыстар	Есіктерді (автоматты және айналатындарды қоспағанда), терезелерді, есік және терезе қораптарын, ағаштан жасалған рамаларды немесе басқа да материалдарды орнату. Кіріктірілген ас үй жабдықтарын, кіріктірілген шкафтарды, ішкі сатыларды, сауда жабдықтарын және т.б. орнату. Ішкі әрлеу жұмыстары: аспалы төбелер, жылжымалы қалқалар және т.б. орнату.
	43.33 Едендерді жабу және қабырғаларды қаптау	43.33.0 Едендерді жабу және қабырғаларды қаптау	Қабырғаларды және едендерді қыш, бетон немесе тас плиталармен және плиткалармен қаптау, қыш пештерді монтаждау. Паркеттік және өзге де ағаш еден жабындарының, ағаш қабырға жабындарының төсемдері. Резеңке немесе пластмассадан жасалған жабындарды қоса алғанда, кілем жабындары мен линолеум төсемдері. Еден мен қабырғаларды мәрмәрмен, гранитпен немесе тақтатастармен қаптау. Қабырғаларды тұсқағаздармен жабыстыру.
	43.34 Сырлау және шыны жұмыстары	43.34.0 Сырлау және шыны жұмыстары	Ғимараттардың сыртқы және ішкі қабырғаларын бояу. Инженерлік құрылыстарды бояу. Шынылар, айналар және т.б. орнату.
	43.39 Өзге де әрлеу жұмыстары	43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары	Құрылыс аяқталғаннан кейін жаңа ғимараттарды жинау. Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де әрлеу жұмыстары.
43.9 Өзге де мамандандырылған құрылыс жұмыстары	43.91 Шатыр жұмыстары	43.91.0 Шатыр жұмыстары	Жабындардың көтергіш элементтерін орнату. Шатырды орнату.
	43.99 Басқа топтамала	43.99.1 Шахталарды салу	Шахта оқпанын ұңғылау. Жер асты жұмыстары.

		рға енгізілмег ен өзге де мамандан дырылған құрылыс жұмыстар ы	43.99.2 Гидроизоляция ионные работы	Ылғал оқшаулау жұмыстары. Ғимараттардағы ылғалдылықты азайту бойынша жұмыстар.
			43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу	Оператормен мамандандырылған құрылыс жұмыстарына арналмаған крандар мен басқа да құрылыс жабдықтарын жалға алу.
			43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары	Іргетастарды салу, соның ішінде қадаларды бітеу. Болат конструкцияларын орнату, Арматуралық рамалардың элементтерін бүгу. Кірпіш пен тас қалау. Ормандарды және жұмыс платформаларын жалға алуды қоспағанда, ормандар мен жұмыс платформаларын орнату және бөлшектеу. Түтін құбырлары мен өнеркәсіптік пештерді орнату. Өнеркәсіптік альпинизм сияқты арнайы біліктілік пен жабдықты қажет ететін биіктіктегі жұмыстар. Ашық бассейндер салу. Ғимараттардың сыртқы қабырғалары үшін бумен тазалау, құммен жару және басқа да ұқсас жұмыстар.
М секциясы - кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет				
71 Сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау саласындағы қызмет	71.1 Сәулет, инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салаларда техникалық кеңес беру	71.11 Сәулет саласындағы қызмет	71.11.0 Сәулет саласындағы қызмет	Сәулет саласындағы қызмет
			71.11.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілері үшін сәулет саласындағы қызмет	Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерінің бас жоспарларын жобалау.
			71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет	Сәулет бойынша кеңес беру: ғимараттарды жобалау, соның ішінде сызбалар жасау, қалаларды жоспарлау, соның ішінде Ландшафттық сәулет.
	71.12 Инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салада техникалық кеңес беру	71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік- техникалық жобалау саласындағы қызмет	Инженерлік-техникалық жобалау (яғни, машиналарды, материалдарды, құралдарды, құрылыстарды, процестер мен жүйелерді жобалау кезінде физикалық заңдар мен инженерлік-техникалық ережелерді қолдану): машина жасау, өнеркәсіптік процестер мен жабдықтар; Гидротехникалық құрылыстарды, Көлік құрылысын қоса алғанда, инженерлік құрылыстарды салумен байланысты жобалау; су ресурстарын басқаруды жобалау; су ресурстарын басқаруды жобалау, электроника мен электротехникаға, тау-кен инженериясына, химиялық технологияға, жүйелік	

			техникаға, қауіпсіздік техникасына қатысты. Ауаны баптау, салқындату, санитарлық жағдайды және қоршаған ортаның ластануын бақылау, Шумен күресу және т. б. жобаларды әзірлеу.
		71.12.2 Геологиялық барлау және ізденістер жүргізу жөніндегі қызмет (ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерсіз)	Геофизикалық, геологиялық және сейсмикалық зерттеулер.
		71.12.3 Геодезиялық қызмет	Геодезиялық іздестіру қызметі: жер бетін және жер қыртысының жоғарғы қабаттарын зерттеу; гидрологиялық іздестіру жұмыстары; жер асты қабаттарын зерттеу.

Төменде кестелік нысанда ҰБЖ және ЭҚЖЖ бойынша кәсіптік қызметтің басқа түрлерімен/кіші түрлерімен кәсіптік қызмет түрінің/кіші түрінің бес бөлім бойынша өзара байланысы келтірілген, мұнда ЭҚЖЖ әрбір тобы үшін ҰБЖ-дан сабақтар таңдалады және қызмет түрлері мен сабақтар бойынша біріктіріледі (кәсіптік стандарттарды әзірлеу кезінде пайдаланылады).

4.3 Взаимосвязь номенклатуры ОКЭД и НКЗ в строительстве

НК РК 03-2019 ЭҚЖЖ түрлерінің номенклатурасы 5-таңбалы (кіші класс)	ҚР МЖ 01-2017 (Қазақстан Республикасының Ұлттық қызметтер жіктеуіші – ҰҚЖ деңгейлері)	
	5 деңгей (кәсіптер топтары)	кәсіптің, лауазымның нақты атауы *
	XXXX-X	XXXX-X-XXX
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет 71.12.2 Геологиялық барлау және іздестіру жүргізу жөніндегі қызмет (ғылыми зерттеулерсіз және әзірлемесіз) 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2. санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес құрылыстар салу 1,2 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу	1323-0 Мамандандырылған құрылыс бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	1323-0-002 Жобаның бас сәулетшісі 1323-0-003 Бас геодезист (құрылыста) 1323-0-004 Бас гидрогеолог (құрылыста) 1323-0-005 Жобаның бас дизайнері (құрылыста) 1323-0-006 Жобаның бас инженері (құрылыста) 1323-0-007 Жобаның бас конструкторы (құрылыста) 1323-0-008 Бас маркшейдер (құрылыстағы) 1323-0-009 Бас құрылысшы 1323-0-010 Жобаның бас технологы (құрылыста) 1323-0-011 Күрделі құрылыс жөніндегі директор 1323-0-012 Қосалқы өндірістің меңгерушісі (құрылыста) 1323-0-013 Өндіріс бастығының орынбасары (құрылыста) 1323-0-014 Жөндеу-құрылыс тобының шебері 1323-0-015 Құрылыс және монтаждау жұмыстарының шебері 1323-0-016 Участке шебері (жөндеу-құрылыс жұмыстары) 1323-0-017 Құрылыс алаңының бастығы (басқарушысы)

		1323-0-018 Бюро бастығы (құрылыста) 1323-0-019 Топ бастығы (құрылыста) 1323-0-020 Салынып жатқан метрополитен дирекциясының бастығы 1323-0-021 Зертхана бастығы (құрылыста) 1323-0-022 Бөлім бастығы (құрылыста) 1323-0-023 Ауысым бастығы (құрылыста) 1323-0-024 Учаске бастығы (құрылыста) 1323-0-025 Жұмыс өндіруші (прораб) 1323-0-026 Мұнара жасау жөніндегі жұмыстарды өндіруші 1323-0-027 Басшы (басқарушы) (құрылыста) 1323-0-028 Құрылыс учаскесін басқарушы
42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу 42.21.1 Мұнай және газ магистральдық құбырларын салу 42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу 42.21.4 Су тазарту құрылыстарын салу 42.21.9 Өзге де құбырларды салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау	1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелер (техникалық және инженерлік)	1329-1-002 Бас инженер (өзге салаларда)
	1329-3 Мамандандырылған электр, энергия, су, бу, газбен жабдықтау бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	1329-3-017 Қызмет бастығы (электрмен жабдықтауда, газ, бу беруде және ауа баптауда)
	1329-4 Мамандандырылған мелиоративтік және бөлімшелердің қалдықтарын кәдеге жарататын	1329-4-006 Су құбырының тазарту станциясының шебері
	1329-9 Мамандандырылған өндірістік, өнеркәсіптік және өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелері, б.т.к.	1329-9-009 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі басшы
42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу 42.21.1 Мұнай және газ магистральдық құбырларын салу 42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу 42.21.4 Су тазарту құрылыстарын салу 42.21.9 Өзге де құбырларды салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау	1439-9 Басқа қызмет көрсету салалары бойынша мамандандырылған бөлімшелердің басқа басшылары (басқарушылары), б.т.к.	1439-9-034 Көп пәтерлі тұрғын үйді басқарушы * * 1439-9-035 Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды басқару жөніндегі менеджер * *

<p>41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 43.11.0 Ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу және бұзу</p>	<p>2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін)</p>	<p>2141-1-002 Өндірісті дайындау жөніндегі инженер 2141-1-005 Инженер-технолог (жалпы бейін)</p>
<p>43.12.1 Жер жұмыстары 43.12.2 Жарылыс жұмыстары 43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар 43.13.0 Барлау бұрғылау</p>	<p>2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер</p>	<p>2141-2-001 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженер</p>
<p>43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау</p>	<p>2141-3 Автоматтандыру жөніндегі инженерлер</p>	<p>2141-3-001 Автоматтандыру жөніндегі инженер</p>
<p>71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет</p>	<p>2141-4 Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер</p>	<p>2141-4-002 Сапа жөніндегі инженер 2141-4-004 Сапаны бақылау жөніндегі инженер 2141-4-015 Лифтілердің сәйкестігін растау жөніндегі сарапшы * *</p>
	<p>2141-9 Басқа өндірістік инженерлер, оның ішінде өнім бойынша, б.т.к.</p>	<p>2141-9-001 Механикалық-технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер 2141-9-002 Пайдалануды ұйымдастыру және жөндеу жөніндегі инженер 2141-9-003 Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер 2141-9-004 Техникалық диагностика жөніндегі инженер 2141-9-005 Инженер-металлтанушы</p>
<p>42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Құрылысты, қайта жаңартуды, жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі қызмет жалпыға ортақ пайдаланылатын халықаралық және республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының (учаскелерінің) ақылы қозғалысы мен күтіп ұсталуын қамтамасыз ету 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 41.20.1 Тұрғын ғимараттарының құрылысы 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу</p>	<p>2142-1 Құрылысшы инженерлер (жалпы бейін)</p>	<p>2142-1-001 Азаматтық құрылыс жөніндегі инженер 2142-1-002 Құрылыс жұмыстарын жоспарлау жөніндегі инженер 2142-1-003 Құрылыс жұмыстары және қауіпсіздік жөніндегі инженер 2142-1-004 Инженер-құрылысшы</p>
<p>41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын ғимараттарының құрылысы 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын</p>	<p>2142-2 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі инженерлер</p>	<p>2142-2-001 Гидротехникалық құрылыстар салу жөніндегі инженер 2142-2-002 Ғимараттар салу жөніндегі инженер 2142-2-003 Инженер жобалаушы (ғимараттар)</p>

<p>емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу</p>		2142-2-004 Ғимараттарды инженер-құрылысшы
<p>42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу</p>	2142-3 Көлік объектілерін салу жөніндегі инженерлер	2142-3-001 Жол құрылысы жөніндегі инженер 2142-3-002 Жол құрылысы жөніндегі инженер 2142-3-003 Айлақ және порт құрылыстарын салу жөніндегі инженер 2142-3-004 Тоннельдер салу жөніндегі инженер 2142-3-005 Көпір инженер-құрылысшысы
<p>42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p>	2142-4 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженерлер	2142-4-001 Құрылыстар мен құрылыстарды мемлекеттік техникалық тексеру жөніндегі инженер 2142-4-002 Құрылыстар мен құрылыстарды түгендеу жөніндегі инженер 2142-4-003 Құрылыс құжаттамасын бақылау жөніндегі инженер 2142-4-004 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженер 2142-4-005 Техникалық қадағалау жөніндегі инженер
<p>43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	2142-5 Топырақпен жұмыс жөніндегі инженерлер	2142-5-001 Инженер, қадаларды қағу 2142-5-002 Инженер, топырақ механикасы
<p>42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 41.20.1 Тұрғын ғимараттарының құрылысы 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 42.91.0 Су құрылыстарын салу 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 52.21.2 Автомобиль жолдарын пайдалану 68.20.2 Жалға алынатын</p>	2142-9 Басқа инженер-құрылысшылар, б.т.к.	2142-9-002 Мұнара жасау жөніндегі инженер 2142-9-003 Азаматтық құрылыс жөніндегі инженер (әуесайлақтар) 2142-9-004 Ғимараттар мен құрылыстарды пайдалануды және жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі инженер 2142-9-005 Әуесайлақтарды пайдалану жөніндегі инженер 2142-9-006 Су құбыры-кәріз шаруашылығы құрылыстары мен жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі инженер 2142-9-007 Ғимараттар мен құрылыстардың жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер 2142-9-008 Өндірістік объектілерді пайдалану жөніндегі инженер 2142-9-010 Құрылыс зертханасының инженері 2142-9-014 Әуесайлақтың инженер-құрылысшысы 2142-9-015 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелерін салу жөніндегі инженерлер

жылжымайтын мүлікті жалдау (қосалқы жалдау) және пайдалану		2142-9-016 Құрылыстағы жөндеу жөніндегі маман * *
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет 74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	2143-1 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженерлер (жалпы бейін)	2143-1-001 Қоршаған ортаны қалпына келтіру жөніндегі инженер 2143-1-007 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер
37.00.0 Сарқынды суларды жинау және өңдеу 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау	2143-2 Кәріз жүйесі және қалдықтарды бөлу жөніндегі инженерлер	2143-2-001 Су тазарту құрылыстары жөніндегі инженер 2143-2-004 Санитарлық-техникалық жабдықтарды техникалық пайдалану жөніндегі инженер 2143-2-005 Сарқынды сулар жөніндегі инженер-конструктор 2143-2-006 Инженер-сантехник
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу	2144-1 Инженер-механиктер (жалпы бейін)	2144-1-003 Инженер-конструктор 2144-1-004 Инженер-механик (жалпы бейін) 2144-1-009 Конструктор-технолог
41.20.1 Тұрғын ғимараттарының құрылысы 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау	2144-2 Өнеркәсіптік жабдықтар мен құралдар жөніндегі инженерлер	2144-2-001 Өнеркәсіптік жабдықтарды аспаптандырушы инженер 2144-2-010 Жылыту, салқындату және желдету жүйелері жөніндегі инженер-механик
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет	2149-4 Метрология және стандарттау жөніндегі инженерлер мен маман-мамандар	2149-4-001 Метрология жөніндегі инженер 2149-4-002 Стандарттау жөніндегі инженер 2149-4-003 Метрология саласындағы инженер-зерттеуші 2149-4-004 Метрология жөніндегі маман 2149-4-005 Стандарттау жөніндегі маман
	2149-5 Инженер-сметашылар	2149-5-001 Жобалау-сметалық жұмыс жөніндегі инженер 2149-5-002 Ерекшеліктер мен сметалар жөніндегі инженер 2149-5-003 Инженер-сметашы
	2149-8 3D модельдеу жөніндегі инженерлер	2149-8-001 3D модельдеу жөніндегі инженер
	2149-9 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар, б.т.к.	2149-9-001 Жаңа техника мен технологияны енгізу жөніндегі Инженер 2144-9-006 Баптау және сынау жөніндегі Инженер
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын ғимараттарының құрылысы 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық	2151-1 Инженер-электриктер (жалпы бейін) жалпы профайл)	2151-1-004 Инженер-электрик 2151-1-009 Энергия үнемдеу технологияларының инженері * *

сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді төсеу бойынша электромонтаждық жұмыстар 43.21.9 Өзге де электр Монтаждау жұмыстары ауа 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау	2151-2 Энергетика инженерлері	2151-2-030 Автоматтандырылған жүйелер жөніндегі маман
	2151-9 Басқа инженер-электриктер, б.т.к.	2151-9-008 Инженер пожарно-охранной сигнализации
	2153-2 Телекоммуникация инженерлері	2153-2-001 Телекоммуникациялық жабдықтарды монтаждау жөніндегі инженер 2153-2-002 Телекоммуникациялық жүйені баптау және сынау жөніндегі инженер жабдықтарды 2153-2-007 Телекоммуникациялық жүйелер мен желілерді инженер-жобалаушы ұялы байланыс 2153-2-008 Телекоммуникациялық жүйелер мен желілерді инженер-жобалаушы Тіркелген байланыс
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет 81.30.0 Аумақтарды абаттандыру жөніндегі қызмет	2161-0 Ғимараттар мен құрылыстардың сәулетшілері	2161-0-001 Сәулетші 2161-0-002 Ғимараттар мен құрылыстардың сәулетшісі 2161-0-003 Интерьер архитекторы 2161-0-004 Сәулетші жобалаушы 2161-0-005 Сәулетші-реставратор
	2162-0 Ландшафтық сәулетшілер	2162-0-001 Ландшафт және аумақты абаттандыру жөніндегі сәулетші 2162-0-003 Инженер-көгалдандыру 2162-0-004 Ландшафтық сәулетші
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу	2164-1 Жобалаушы-қала құрылысшылар	2164-1-001 Инженер-жобалаушы 2164-1-002 Жер учаскелерін жобалаушы 2164-1-003 Генеративті дизайнды пайдалану дағдысы бар жобалаушы * *
	2164-2 Қалалық инфрақұрылымды жобалаушылар	2164-2-002 Қалалық инфрақұрылымды жобалаушы
	2164-9 Басқа жобалаушылар,	2164-9-001 Жобалау жөніндегі инженер 2164-9-004 Виртуалды жобалаушы * * 2164-9-007 «Ақылды үйді» жобалаушы * *
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.12.2 Геологиялық барлау және іздестіру жүргізу жөніндегі қызмет (ғылыми зерттеулерсіз және әзірлемесіз) 71.12.3 Геодезиялық қызмет 71.12.4 Жерге орналастыру 71.12.5 Картография саласындағы қызмет 74.20.0 Фотосурет саласындағы қызмет	2165-1 Геодезистер	2165-1-001 Геодезист 2165-1-002 Жол құрылымы геодезисі 2165-1-006 Инженер-геодезист 2165-1-008 Инженер-топограф 2165-1-009 Инженер-фотогеодезист 2165-1-010 Маркшейдер 2165-1-011 Өндіріс-инженер-геодезист 2165-1-012 Топограф
	2165-2 Картографтар	2165-2-001 Аэрофотогеодезист 2165-2-004 Инженер-аэрофотогеодезист
	2165-3 Кадастр бойынша инженерлер	2165-3-001 Жер кадастры жөніндегі инженер 2165-3-002 Кадастр жөніндегі инженер
	2165-4 Инженеры по землеустройству	2165-4-001 Жерге орналастыру жөніндегі инженер 2165-4-002 Іздестіру жұмыстары жөніндегі инженер
	2165-9 Геодезия және картография саласындағы басқа	2164-9-001 Жобалау жөніндегі инженер 2164-9-004 Виртуалды жобалаушы * * 2164-9-007 «Ақылды үйді» жобалаушы * *

	да маман-мамандар, б.т.к	
43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 68.20.2 Жалға алынатын жылжымайтын мүлікті жалдау (қосалқы жалдау) және пайдалану	2433-1 Техникалық өнімді сататын маман-мамандар	2433-1-009 (немесе 2142-9-016) Құрылыстағы инновациялар жөніндегі менеджер * *
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2. санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес құрылыстар салу 1,2 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет	2512-1 Бағдарламалық қамтамасыз етуді тестілеу жөніндегі әзірлеушілер мен мамандар	2512-1-012 Цифрлық жобалаушы (маман ВІМ) * *
	2521-3 Деректер базасының талдаушылары	2521-3-001 Деректер базасының талдаушысы 2521-3-002 Үлкен деректерді өңдеу жөніндегі талдаушы (жалпы бейін) * *
	3101-2 Инженер-құрылысшылардың көмекшілері	3101-2-001 Инженер-құрылысшының көмекшісі 3101-2-002 Құрылыс конструкцияларын инженер-жобалаушының көмекшілері
	3102-1 Инженер-электриктердің көмекшілері	3102-1-001 Инженер-электрик көмекшісі 3102-2-001 Инженер-электроник көмекшісі 3102-3-001 Телекоммуникация жөніндегі инженердің көмекшісі
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет	3111-2 Физика-техниктер	3113-2-001 Техник-жобалаушы
74.20.0 Фотосурет саласындағы қызмет	3111-3 Техник-геологтар	3111-3-009 Техник-аэрофотогеодист
71.12.2 Геологиялық барлау және іздестіру жүргізу жөніндегі қызмет (ғылыми зерттеулерсіз және әзірлемесіз) 71.12.3 Геодезиялық қызмет 71.12.4 Жерге орналастыру 71.12.5 Картография саласындағы қызмет 74.20.0 Фотосурет саласындағы қызмет	3111-4 Кадастр және жерге орналастыру техникасы	3111-4-002 Жер кадастры жөніндегі техник 3111-4-003 Жерге орналастыру жөніндегі техник 3111-4-004 Іздестіру жұмыстары жөніндегі техник 3111-4-005 Кадастр жөніндегі техник
	3111-5 Геодезия техникасы	3111-5-001 Аэрофотографиялық зертхананың технигі 3111-5-004 Техник-геодист 3111-5-005 Техник-картограф 3111-5-006 Техник-топограф
71.20.9 Техникалық сынақтар мен талдауларды жүзеге асыратын өзге де мекемелердің қызметі 74.90.2 Сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу	3111-9 Химия және физика ғылымдары саласындағы басқа да техника, б.т.к.	3111-9-002 Техник-зертханашы (жалпы бейін) 3111-9-005 Зертханашы (орта білікті)
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2. санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес құрылыстар салу 1,2 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет	3112-1 Техник-технологтар (жалпы бейін).	3112-1-002 Техник (жалпы бейін) 3112-1-003 Өндірісті дайындау жөніндегі техник 3112-1-004 Жұмыс көлемін құрастыру жөніндегі техник 3112-1-005 Техник-технолог (жалпы бейін)
	3112-2 Өндірісті ұйымдастыру техникасы	3112-2-001 Баптау және сынау жөніндегі техник
	3112-3 Автоматтандыру техникасы	3112-3-001 Өндірістік процестерді автоматтандыру жөніндегі техник
	3112-4 Сапаны бақылау техникасы	3112-4-001 Сапаны бақылау қызметінің технигі 3112-4-002 Техник-қараушы

<p>43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>3113-1 Құрылысшы-техниктер (жалпы бейін)</p>	<p>3113-1-001 Ғимарат механигі 3113-1-002 «Ғимаратқа техникалық қызмет көрсету жөніндегі механик» 3113-1-003 Құрылыстар мен құрылыстарды мемлекеттік техникалық тексеру жөніндегі техник 3113-1-004 Азаматтық құрылыс жөніндегі техник 3113-1-005 Өнеркәсіптік және азаматтық құрылыс жөніндегі техник 3113-1-006 Өнеркәсіптік құрылыс жөніндегі техник 3113-1-007 Құрылысшы техник</p>
<p>41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет</p>	<p>3113-2 Жобалаушы-техниктер</p>	<p>3113-2-001 Техник-жобалаушы 3113-2-002 Техник-конструктор 3113-2-003 Ғимараттар мен құрылыстарды жобалаушы-техник 3113-2-004 Электротехникалық бөлім бойынша техник-жобалаушы</p>
<p>42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары</p>	<p>3113-3 Ғимараттар мен құрылыстарды салу техникасы</p>	<p>3113-3-001 Электротехникалық бөлім бойынша техник-құрылысшы</p>
<p>42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Құрылысты, қайта жаңартуды, жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі қызмет жалпыға ортақ пайдаланылатын халықаралық және республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының (учаскелерінің) ақылы қозғалысы мен күтіп ұсталуын қамтамасыз ету 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу</p>	<p>3113-4 Өнеркәсіптік көлік жолдарын салу техникасы</p>	<p>3113-4-001 Жол құрылысының технигі 3113-4-003 Жол шаруашылығының сарапшысы</p>
<p>42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу 42.21.9 Өзге де құбырларды салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау</p>	<p>3113-5 Мамандандырылған жұмыстар бойынша техника</p>	<p>3113-5-001 Сумен жабдықтау шебері 3113-5-002 Жылумен жабдықтау шебері 3111-5-003 Су сапасын талдау зертханашысы * *</p>
<p>43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 81.10.0 Объектілерге кешенді қызмет көрсету 81.21.0 Ғимараттарды жалпы жинау 81.22.0 Ғимараттарды жинау, өнеркәсіптік машиналар мен жабдықтарды тазалау жөніндегі өзге де қызмет (мамандандырылған) 81.30.0 Аумақтарды абаттандыру жөніндегі қызмет</p>	<p>3113-9 Басқа да құрылысшы-техниктер, б.т.к</p>	<p>3113-9-001 Инженерлік коммуникациялар жөніндегі механик 3113-9-002 Бөгеттердің құрылыстары мен жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі техник 3113-9-003 Ғимараттарды пайдалану жөніндегі техник 3113-9-004 Әлеуметтік инфрақұрылым ғимараттары мен объектілерін пайдалану жөніндегі техник * * 3113-9-004 Клининг қызметінің технологы * *</p>
<p>42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз</p>	<p>3114-2 Кәріз жүйесі</p>	<p>3114-2-004 Су құбыры-кәріз шаруашылығы</p>

<p>жүйелеріне арналған құбырлар салу 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауа баптау жүйелерін монтаждау 43.29.1 Оқшаулау жұмыстары 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.29.9 Құрастырылған жабдықты қосу және реттеу 36.00.0 Суды жинау, өңдеу және тарату 37.00.0 Ақаба суларды жинау және өңдеу 23.61.1 Құрастырмалы темірбетон және бетон конструкциялар мен бұйымдар өндіру 82.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген қосалқы коммерциялық қызметтерді ұсыну бойынша өзге де қызмет</p>	<p>және қалдықтарды бөлу техникасы</p>	<p>желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник 3114-2-005 Су құбыры шаруашылығы құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник 3114-2-006 Сумен жабдықтау желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник * * 3114-2-007 Су бұру желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник **</p>
<p>43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p>	<p>3115-1 Техник-механиктер (жалпы бейін)</p>	<p>3115-1-001 Механик (жалпы бейін) 3115-1-016 Техник-механик (жалпы бейін)</p>
<p>43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау</p>	<p>3115-8 Салқындату және баптау жүйелері бойынша техникалар</p>	<p>3115-8-003 Желдету техникасы жөніндегі техник 3115-8-004 Ауаны баптау жөніндегі техник 3115-8-005 Салқындату және баптау жүйелері жөніндегі техник</p>
<p>43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p>	<p>3121-1 Электрик-техниктер (жалпы бейін). 3122-2 Компьютерлік аппараттық қамтамасыз ету техникасы</p>	<p>3121-1-002 Электротехникалық бөлім бойынша техник 3121-1-003 Техник-электрик 3121-1-004 Техник-электротехник 3121-1-005 Учаске электригі 3122-2-004 Робот техникасы жөніндегі техник 3122-2-006 Өнеркәсіптік роботтарға қызмет көрсету жөніндегі техник-оператор</p>
<p>41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет</p>	<p>3124-1 Чертежниктер (жалпы профиль) 3124-3 Электрик/электроника сызбашылары 3124-4 Ғимараттар мен құрылыстарды жобалау бойынша сызбашылар 3124-9 Басқа сызғыштар, б.т.к.</p>	<p>3124-1-002 Сызушы (жалпы бейін) 3124-1-003 Планшет-сызушы 3124-3-002 Электр бөлігінің сызбашысы 3124-4-001 Жұмысшы сызбаларын дайындау жөніндегі техник (құрылыс) 3124-4-002 Сәулетші сызушы 3124-4-003 Азаматтық, өнеркәсіптік және инженерлік құрылыстардың сызбашысы 3124-4-004 Конструкцияны жобалау сызбашысы 3124-4-005 Сызушы-конструктор 3124-9-004 Жылыту жүйелерінің сызбашысы 3124-9-005 Интерьерді безендіру сызбашысы 3124-9-006 Сызушы-картограф 3124-9-007 Сызушы-топограф</p>

41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет	3160-1 Құрылыс және өрт сөндіру инспекторлары	3160-1-001 Құрылыс-монтаж жұмыстарының сапасы және қабылдау жөніндегі инспектор 3160-1-002 Ғимараттардың техникалық күтіп-ұсталуын бақылау жөніндегі инспектор 3160-1-005 Қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор, ландшафтық 3160-1-006 Тұрғын үй-жайларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі инспектор 3160-1-007 Ғимараттарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі инспектор 3160-1-011 Ғимараттарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі басшы
	3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторлар	3160-6-004 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор 3160-6-006 Техникалық қызмет көрсету бойынша өндірістік учаскенің бақылаушысы 3160-6-008 Қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі маман 3160-6-009 Еңбек жағдайлары жөніндегі техник
43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 82.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген қосалқы коммерциялық қызметтерді ұсыну бойынша өзге де қызмет	3160-9 Құрылыс жұмыстарының, еңбек сапасын бақылау және еңбекті қорғау жөніндег, б. т. к.	3160-9-011 Пайдалану, өндірістік-техникалық және ұйымдастыру мәселелері жөніндегі инспектор 3160-9-012 Көтергіш құрылыстардың инспекторы
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу	3313-0 Есепшілер және бухгалтерлердің көмекшілері	3313-0-005 Сметашы
68.31.1 Өндірістік-техникалық мақсаттағы жылжымайтын мүлікті сатып алу-сату және жалға беру кезіндегі делдалдық қызметтер 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау	3315-1 Бағалаушылар (материалдық емес активтерді бағалаушыны қоспағанда)	3315-1-004 Жылжымайтын мүлікті бағалаушы
68.31.1 Өндірістік-техникалық мақсаттағы жылжымайтын мүлікті сатып алу-сату және жалға беру кезіндегі делдалдық қызметтер	3322-9 Коммерциялық сату бойынша басқа агенттер, б. т. к.	3322-9-003 Коммерциялық сату жөніндегі агент
68.31.1 Өндірістік-техникалық мақсаттағы жылжымайтын мүлікті сатып алу-сату және жалға беру кезіндегі делдалдық қызметтер	3334-0 Жылжымайтын мүлікпен және басқа да меншікпен операциялар жөніндегі агенттер	3334-0-002 Жылжымайтын мүлікпен операциялар жөніндегі агент
71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет 81.30.0 Аумақтарды абаттандыру жөніндегі қызмет	3432-1 Интерьердің дизайнерлері	3432-1-001 Интерьер декораторы 3432-1-002 Интерьер дизайнері
	3432-2 Ландшафты дизайнерлер	3432-2-001 Ландшафты дизайнерлер
42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары	3512-2 Компьютерлік желілер мен жүйелер бойынша маман-техника	3512-2-007 Телекоммуникация жабдықтарын баптау жөніндегі маман
	3522-0 Телекоммуникация жөніндегі маман-техник	3522-0-004 Телекоммуникациялық жабдықтарды монтаждау жөніндегі техник 3522-0-010 Телекоммуникациялық жүйелер жөніндегі техник
41.10.0 Құрылыс жобаларын әзірлеу 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу	4311-9 Бухгалтерлік операциялар және	4311-9-003 Сметалар жөніндегі оператор

42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 71.12.1 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, инженерлік-техникалық жобалау саласындағы қызмет	есеп бойынша басқа да қызметшілер, б.т.к..	
43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары	4322-3 Өндірісті диспетчерлік даярлаумен айналысатын қызметшілер	4322-3-005 Лифтілерге диспетчерлік қызмет көрсету жөніндегі оператор
43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 71.11.2 Атом өнеркәсібі және атом энергетикасы объектілерін қоспағанда, сәулет саласындағы қызмет	6113-1 Отырғызу материалын өсіретін жеміс питомниктерінің жұмысшылары	6113-1-003 Жасыл құрылыс жұмысшысы
81.30.0 Аумақтарды абаттандыру жөніндегі қызмет	6113-2 Бау-бақша өсіруші	6113-2-002 Бау-бақша өсіруші 6113-2-003 Бағбан
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары	7100-0 Құрылысшы-монтаждаушылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтер жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7100-0-001 Көмекші жұмысшылардың бригадирі 7100-0-002 Цех бригадирі 7100-0-003 Сырлау жұмыстарының бақылаушысы 7100-0-004 Құрылыс бұйымдарын және материалдарын бақылаушысы 7100-0-005 Су құбырлары желісін (құбыр жолдары), арналарды жөндеу жөніндегі мастер 7100-0-006 Құрылыстарды жөндеу және салу жөніндегі мастер 7100-0-007 Техникалық қадағалау жөніндегі мастер 7100-0-008 Жүйелерге техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-009 Құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-010 Су бекеттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-011 Ұңғымаларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер 7100-0-012 Тұрғын үй құрылысы прорабы 7100-0-013 Тұрғын үй құрылысы супервайзері (прораб) 7100-0-015 ВІМ-де жұмыс істеу дағдысы бар прораб * *
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар 43.29.9 Монтаждalған жабдықты іске қосу және баптау 43.33.0 Едендерді жабу және қабырғаларды қаптау 23.70.0 Тасты кесу, өңдеу және өңдеу	7111-1 Арматурашы	7111-1-001 Арматурашы (цемент, темір-бетон конструкцияларын) 7111-1-002 Арматурашы (құрылыс-монтаж және құрылыс-жөндеу жұмыстары) 7111-1-003 Құю едендерін монтаждау жабдығының операторы * *
	7111-2 Қаптама жасаушылар	7111-2-001 Шегенші (қышқыл бекітуші) 7111-2-002 Шегенші-тас қалаушы
	7112-0 Тас қалаушылар және тектес қызметтердің жұмысшылары	7112-0-001 Тас қалаушы 7112-0-002 Тас қалаушы (пеш қалаушы) пеште кезекшісі) 7112-0-003 Көпірші 7112-0-004 Табиғи таспен қаптаушы
	7113-1 Тас өңдеушілер	7113-1-001 Плиталар мен блоктарды күйдіруші 7113-1-002 Тас егуші 7113-1-003 Тас жылтыратушы (қолмен немесе кол құралдары көмегімен)

		7113-1-004 Тасты аралап кесуші 7113-1-005 Гранит кесуші 7113-1-006 Тас ескерткіштерін қалпына келтіруші 7113-1-007 Тасты қалпына келтіруші 7113-1-008 Тас тоқары 7113-1-009 Тасты фрезерлеуші 7113-1-010 Тас бұйымдарды тегістеуші – жалтыратушы
	7113-2 Тас бұйымдармен жұмыс істеуші	7113-2-001 Тас бұйымдармен жұмыс істеуші 7113-2-002 Цемент, асбестцемент және тастарды өңдеу өндірісіндегі тас қашаушы 7113-2-003 Құрылыс, монтаждау және құрылыс-жөндеу жұмыстарындағы тас қашаушы 7113-2-004 Тас қашаушы-монтаждаушы (тас, мәрмәр)
	7114-1 Темірбетоншылар	7114-1-002 Болат және темір бетон конструкцияларды монтаждау жөніндегі монтажшы
	7114-2 Шегендеушілер	7114-2-001 Шегендеушілер 7114-2-002 Құрастырмалы конструкцияларды салушы
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1, 2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар салу 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Құрылысты, қайта жаңартуды, жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі қызмет жалпыға ортақ пайдаланылатын халықаралық және республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының (учаскелерінің) ақылы қозғалысы мен күтіп ұсталуын қамтамасыз ету 43.12.1 Жер жұмыстары 43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.31.0 Сылақ жұмыстары 43.32.0 Ағаш шебері және ағаш ұстасы жұмыстары 43.33.0 Еден жабыны және қабырғаларды қаптау жұмыстары 43.34.0 Сырлау және шыны салу жұмыстары 43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 23.70.0 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу	7114-3 Бетонөңдеушілер және қырнаушылар	7114-3-001 Асфальтбетоншы 7114-3-002 Бетоншы 7114-3-003 Тегістеуші, бетон 7114-3-004 Құрылыстағы бүріккіш орнатушы
	7114-4 Цементаторы (на скважинах)	7114-4-001 Заготовитель смеси для цементации 7114-4-002 Отделочник, цемент 7114-4-003 Цементатор
	7114-9 Б.т.к. басқа да бетоншылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7114-9-001 Асбестцемент жабдықтарын баптаушы 7114-9-002 Асбестті техникалық бұйымдарды жасау жабдықтарын баптаушы
43.32.0 Ағаш ұсталық және ағаш ұсталық жұмыстар	7115-1 Балташы	7115-1-002 Балташы 7115-1-004 Ағаш ұстасы-реставратор
	7115-2 Ағаш мастері	7115-2-001 Ағаш мастері 7115-2-002 Декорацияны дайындаушы ағаш ұстасы 7115-2-004 Құрылыстағы ағаш мастері
43.11.0 Ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу және бұзу	7119-1 Орман монтажшылары	7119-1-001 Орман монтажшылары

<p>43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p> <p>43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау</p> <p>43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау</p>	<p>7119-2 Ғимараттарды қайта монтаждаушы</p>	<p>7119-2-001 Ғимараттарды қайта монтаждаушы</p> <p>7119-2-002 Ғимараттарды бұзу жөніндегі білікті жұмысшы</p> <p>7119-2-003 Биік үйлер салушы-монтаждаушы</p>
<p>43.91.0 Шатыр жұмыстары</p> <p>43.99.2 Гидроокшаулау жұмыстары</p> <p>43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>7121-0 Шатыр жөндеуші</p>	<p>7121-0-001 Шатыршы</p> <p>7121-0-002 Орама шатыр және дара материалдар жөніндегі шатыршы</p> <p>7121-0-003 Болат жабындарды қаңылтырлаушы</p> <p>7121-0-004 Шатыршы, битум</p> <p>7121-0-005 Шатыршы, металды жабындар</p> <p>7121-0-006 Шатырды жөндеу жұмыстары</p> <p>7121-0-007 Шатыршы, жабынқыш</p> <p>7121-0-008 Шатыршы, шифер</p> <p>7121-0-009 Шатырлы жабындардың реставраторы</p> <p>7121-0-010 Шатыр салушы</p>
<p>43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p> <p>43.33.0 Едендерді жабу және қабырғаларды қаптау</p> <p>43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары</p> <p>43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>7122-0 Еден төсеушілер және тақташылар</p>	<p>7122-0-001 Мозаикашы</p> <p>7122-0-002 Монументтік-декоративтік кескіндеме мозаикашы</p> <p>7122-0-003 Мозаикашы-реставратор</p> <p>7122-0-004 Еден төсеуші</p> <p>7122-0-005 Синтетикалық материалдармен әрлеуші</p> <p>7122-0-006 Әрлеуші-мозаикашы</p> <p>7122-0-007 Мәрмәрші - әрлеуші</p> <p>7122-0-008 Тақтайшы - әрлеуші</p> <p>7122-0-009 Әрлеуші-жылтыратушы</p> <p>7122-0-010 Паркетші</p> <p>7122-0-011 Плиташы</p> <p>7122-0-012 Плиташы (бетон бойынша)</p> <p>7122-0-013 Еден сүртуші</p> <p>7122-0-014 Грунттық құрамдарды дайындаушы</p> <p>7122-0-015 Ішкі және сыртқы тақтайларды монтаждау жөніндегі жұмысшы</p> <p>7122-0-016 Құрғақ тақтайларды монтаждау жөніндегі жұмысшы</p> <p>7122-0-017 Линолеум төсеуші жұмысшы</p> <p>7122-0-018 Кілем материалдарды төсеуші</p> <p>7122-0-019 Кафель төсеуші</p> <p>7122-0-020 Мәрмәр төсеуші</p>
<p>43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p> <p>43.31.0 Сылақ жұмыстары</p> <p>43.32.0 Ағаш шебері және ағаш</p>	<p>7123-0 Сылақшылар</p>	<p>7123-0-001 Сәулет детальдарын жапсырушы</p> <p>7123-0-002 Гипспен өрнектерді жапсырушы-реставратор</p> <p>7123-0-003 Жылжымалы сылақ станциясының машинисі</p>

<p>ұстасы жұмыстары 43.33.0 Еден жабыны және қабырғаларды қаптау жұмыстары 43.34.0 Сырлау және шыны салу жұмыстары 43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 23.70.0 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу</p>		<p>7123-0-004 Құюшы-өрнек салушы 7123-0-005 Гипс бұйымдардың реставраторы 7123-0-006 Декоративтік сылақ және жапсырылатын бұйымдарды бойынша реставратор 7123-0-007 Құрғақ құрылыс жұмыстары жөніндегі маман 7123-0-008 Шпаклевщик 7123-0-009 Сылақшы 7123-0-010 Талшықты гипспен әрлеуші 7123-0-011 Декоративтік жұмыс әрлеушісі 7123-0-012 Сыртқы жұмыстар сылақшысы 7123-0-013 Сылау ерітінділерін пайдалану жұмыстары сылақшысы 7123-0-014 Құрғақ сылақшы 7123-0-015 Құрғақ құрылыс шебері (жұмыс біліктілігі) * *</p>
<p>43.29.1 Оқшаулау жұмыстары 43.99.2 Гидрооқшаулау жұмыстары</p>	<p>7124-1 Жылу оқшаулағышын төсеуші</p> <p>7124-2 Құбырларды, қазандықтарды және салқындатқыш жабдықтарды оқшаулаушы</p> <p>7124-3 Акустикалық оқшаулағыш тегістеушілері</p> <p>7124-9 Б.т.к. басқа да оқшаулаушылар</p>	<p>7124-1-001 Айырушы-пленкашы 7124-1-002 Термооқшаулаудағы оқшаулаушы 7124-1-003 Кірмелердің оқшаулағыш арқауларын ораушы 7124-1-004 Отқа беріктеуші</p> <p>7124-2-001 Тотығуға қарсы оқшаулаушы 7124-2-002 Желідегі құбырларды оқшаулаушы 7124-2-003 Қазандықтар мен түтікшелерді оқшаулаушы</p> <p>7124-3-001 Гидрооқшаулаудағы оқшаулаушы 7124-3-002 Оқшаулаушы, дыбыс оқшаулаушы 7124-3-003 Оқшаулаушы, салқындатқыш кондырғылар және кондиционерлер 7124-3-004 Оқшаулаушы-пленкашы</p> <p>7124-9-001 Оқшаулаушы (жалпы бейін)</p>
<p>43.34.0 Сырлау және шыны жұмыстары</p>	<p>7125-0 Әйнекшілер</p>	<p>7125-0-001 Витраждаушы 7125-0-002 Әйнек өлшеуші 7125-0-003 Әйнекші 7125-0-004 Шатыр әйнекшілері</p>
<p>43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау</p>	<p>7126-1 Сантехниктер</p>	<p>7126-1-001 Слесарь-сантехник</p>
<p>42.21.1 Мұнай және газ магистральдық құбырларын салу 42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу 42.21.9 Өзге де құбырларды салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.2 Гидрооқшаулау жұмыстары</p>	<p>7126-2 Құбыр жүргізуші</p> <p>7126-3 Құбыр төсеушілер және қашыртқы салғыштар</p> <p>7126-9 Б.т.к. басқа да сантехниктер және құбыр төсеушілер</p>	<p>7126-2-001 Құбыр жүргізуші 7126-2-002 Желілік құбыр жүргізуші 7126-2-003 Су, кәріз жүйесі бойынша құбыр жүргізуші</p> <p>7126-3-001 Өнеркәсіптік темірбетон құбырларды салушы 7126-3-002 Өндірістік темір бетонды құбырларды салушы 7126-3-003 Құбыр салушы</p> <p>7126-9-001 Су өткізушісі 7126-9-002 Су таратушы 7126-9-003 Газ өткізушісі 7126-9-004 Судың және газдың жоғалуы жөніндегі детектор 7126-9-005 Газ режимінің диспетчері 7126-9-006 Технологиялық құбырларды монтаждаушы 7126-9-012 Өлшеу торабы операторы 7126-9-013 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелері жабдықтары операторы 7126-9-014 Вентиляциялық құбырларды жүргізушісі</p>

		7126-9-015 Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесары 7126-9-025 Жылыту және сантехникалық желілерді орнатушы 7126-9-026 Сантехникалық және газ жабдықтарын орнатушы 7126-9-027 Орталық жылыту және газды орнатушы 7126-9-028 Орнатушы, вентиляция және суды кондиционирлеу жөніндегі
42.99.0 Строительство прочих инженерных сооружений, не включенных в другие группировки 43.22.0 Монтаж систем водоснабжения, отопления и кондиционирования воздуха 43.29.8 Прочие строительно-монтажные работы, не включенные в другие группировки	7127-0 Механики и монтажники кондиционеров и холодильных установок	7127-0-001 Механик оборудования для кондиционирования воздуха 7127-0-002 Механик по ремонту и обслуживанию кондиционеров 7127-0-004 Монтажник кондиционеров 7127-0-006 Монтажник систем вентиляции, кондиционирования воздуха, пневмотранспорта и аспирации
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.32.0 Ағаш ұсталық және ағаш ұсталық жұмыстар 43.33.0 Едендерді жабу және қабырғаларды қаптау 81.10.0 Объектілерге кешенді қызмет көрсету	7129-0 Б.т.к. басқа да құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары	7129-0-001 Бекітуші (құрылыс бойынша) 7129-0-002 Сахна машинисі 7129-0-003 Жұмсақ жабынды механикалық төсеуші 7129-0-004 Мандайша монтажшысы (электрондыққа жатпайтын) 7129-0-005 Есіктерді монтаждаушы 7129-0-006 Терезелерді монтаждаушы 7129-0-007 Экспозиция және көркем-безендіру жұмыстары монтажшысы 7129-0-008 Сахна монтажшылары 7129-0-009 Хаус шебері **
43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары	7131-1 Ғимараттар мен құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысшылар	7131-1-001 Ғимараттарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі жұмысшы
	7131-2 Ғимараттар мен құрылыстарды, фасадтарды тазалау жөніндегі және тектес қызметтердің жұмысшылары	7131-2-004 Құм бүріккіш 7131-2-006 Фасад тазалаушы
43.31.0 Сылақ жұмыстары 43.32.0 Ағаш ұсталық және ағаш ұсталық жұмыстар 43.33.0 Едендерді жабу және қабырғаларды қаптау 43.34.0 Сырлау және шыны жұмыстары 43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары	7132-1 Ғимараттар мен құрылымдар фасадтарының декораторлары және сырлаушылары	7132-1-001 Сырлаушы 7132-1-002 Ғимараттарды сырлаушы
	7132-2 Ғимараттарды ішкі әрлеу (интерьер) сырлаушылары және суретшілері	7132-2-001 Сырлаушы-сылақшы 7132-2-002 Тұсқағаз желімдеуші
43.34.0 Малярные и стекольные работы 43.39.0 Прочие отделочные работы	7133-1 Металл жөніндегі сырлаушы	7133-1-003 Металл жөніндегі сырлаушы 7133-1-004 Эмаль ұнтағын дайындаушы
	7133-2 Ағаш бойынша сырлаушылар	7133-2-001 Ағаш лактаушы 7133-2-002 Отқа төзімді сіндірмелерді сіндіруші

	7133-3 Пластмасса бұйымдары бойынша сырлаушылар	7133-3-001 Пластмасса бұйымдар жөніндегі сырлаушы
	7133-9 Б.т.к. басқа да лактаушылар, бояушылар және басқа да сырлаушылар	7133-9-005 Ұсақ жөндеу жұмыстары сырлаушысы 7133-9-006 Мاستика жағып сырлаушы 7133-9-011 Дайындық жұмыстырының сырлаушысы 7133-9-012 Лак-бояу материалдарын қолмен жағып сырлаушы
43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.33.0 Еден жабыны және қабырғаларды қаптау жұмыстары 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары	7212-1 Пісірушілер	7212-1-008 Пісіруші 7212-1-009 Арматура торлар мен қаңқаларды дәнекерлеуші
	7212-2 Газбен кесушілер	7212-2-001 Газбен кесуші 7212-2-002 Газбен пісіруші 7212-2-005 Электр газбен пісіруші
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 43.31.0 Сылақ жұмыстары 43.32.0 Ағаш шебері және ағаш ұстасы жұмыстары 43.33.0 Еден жабыны және қабырғаларды қаптау жұмыстары 43.34.0 Сырлау және шыны салу жұмыстары 43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары 23.70.0 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу	7213-9 Б.т.к. басқа да вальцшылар	7213-9-001 Құрылыс бойынша қаңылтыр соғушы 7213-9-002 Құрылыс алаңдарындағы қаңылтыр соғушы
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.34.0 Сырлау және шыны жұмыстары 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары	7214-1 Металлды конструкцияларды жасаушылар	7213-9-001 Құрылыс бойынша қаңылтыр соғушы 7213-9-002 Құрылыс алаңдарындағы қаңылтыр соғушы
	7214-2 Металды конструкцияларды монтаждаушылар және жинаушылар	7214-2-001 Фасадтар мен аспалы қабырғаларды монтаждаушы 7214-2-002 Металды конструкцияларды монтаждаушы 7214-2-003 Металды конструкцияларды жинайтын слесарь 7214-2-004 Слесарь-монтажшы 7214-2-005 Металды құрылымдарды салушы-монтаждаушы
43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары	7214-9 Б.т.к. басқа да металды конструкцияларды жасаушылар және монтаждаушылар	7214-9-021 Слесарь-механик 7214-9-022 Техникалық қызмет көрсету және күрделі жөндеу жөніндегі слесарь-механик
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары	7215-1 Құрылыстағы такелажшылар	7215-1-002 Инженерлік мүлік такелажын дайындаушы 7215-1-003 Монтаждаудағы такелажшы
	7215-2 Көліктегі такелажшылар	7215-2-001 Такелаж және жүк кармағыш айлабұйымдар жөніндегі слесарь
42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау	7231-1 Мото- және автокөлік трансмиссиясы және қозғалтқыштарының слесарлары және жөндеушілері	7231-1-007 Жол-құрылыс машиналары мен тракторларын жөндеу жөніндегі слесарь
42.21.9 Өзге де құбырларды салу 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау	7234-0 Қозғалмалы құрамның сласарлары және жөндеушілері	7234-0-001 Теміржол-құрылыс (жол) машиналары мен механизмдерін баптаушы

<p>43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p>	<p>7239-9 Б.т.к. басқа да слесарлар және жөндеушілер .</p>	<p>7239-2-031 Құрылыс машиналары мен жабдықтарын баптаушы 7239-2-035 Құбырларды дайындау және жөндеу жөніндегі слесарь 7239-2-036 Желдету жүйелерінің бөлшектері мен тораптарын дайындау жөніндегі слесарь, ауа баптау, пневмокөлік және аспирация 7239-2-043 Жылу желілеріне қызмет көрсететін слесарь 7239-2-044 Желдету және ауа баптау жүйелерін жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь</p>
<p>42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.1 Шахталарды салу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>7400-0 Электр, электроника және телекоммуникация жұмысшыларының үстіндегі супервайзерлер (бригадирлер)</p>	<p>7400-0-010 Телекоммуникация бойынша жұмысшылардың үстіндегі супервайзерлер (бригадирлер) 7400-0-011 Электрика бойынша жұмысшылардың үстіндегі супервайзерлер (бригадирлер)</p>
<p>43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары</p>	<p>7411-0 Электр беру желілерінен басқа, электриктер мен электр монтаждаушылар</p>	<p>7411-0-002 Кессоншы-электр монтаждаушы 7411-0-007 Құрылыстағы техникалық қызмет көрсету жөніндегі электрик 7411-0-008 Құрылыс электригі 7411-0-009 Төмен кернеулі аппаратура мен кабельдерді құрастырушы-электрик 7411-0-010 Электрик-құрылысшы-бақылау-өлшеу аппаратурасын орнатушы 7411-0-014 Жарықтандыру және жарықтандыру желілері бойынша электр монтаждаушы</p>
<p>43.29.8 Прочие строительно-монтажные работы, не включенные в другие группировки 43.29.9 Пуск и наладка смонтированного оборудования</p>	<p>7412-1 Электромонтерлер (жалпы бейін)</p>	<p>7412-1-005 Құрылыс электр слесарі</p>
<p>42.22.0 Электр беру және телекоммуникация желілерін салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.21.9 Өзге де электр монтаждау жұмыстары</p>	<p>7422-1 Телекоммуникациялар жөніндегі монтаждаушылар мен реттеушілер (АКТ)</p>	<p>7421-1-003 Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика жүйесін баптаушы 7421-1-004 Радиоэлектронды аппаратура және құрылғыларды реттеуші 7421-1-005 Электр жабдықтарын реттеуші 7422-1-014 Электронды техника бұйымдарының электрлік физикалық өлшемдерін өлшеуші</p>

23.61.1 Құрама темір-бетон және бетон конструкциялары мен бұйымдарын өндіру 42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу	7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындаушы жұмысшылар	7549-4-002 Гидро окшаулағыш материалдарды қақтаушы 7549-4-003 Асфальттық массаны қайнатушы 7549-4-004 Битум қайнатушы 7549-4-012 Бетонды қоспалар компоненттерін мөлшерлеуші 7549-4-028 Жылжымалы битум қорыту қондырғысының машинисі
	7549-9 Б.т.к. өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы басқа да жұмысшылары	7549-9-020 Жылжымалы ерітінді араластырғыш машинаның машинисі 7549-9-021 Тығыздау және жоспарлау-тығыздау машинасының машинисі 7549-9-026 Шыны пластиктен жасалған бұйымдарды бояушы 7549-9-037 Тоннел жұмысшысы
23.61.1 Құрама темір-бетон және бетон конструкциялары мен бұйымдарын өндіру 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары	8115-1 Құрастырмалы темірбетонды конструкцияларды дайындау жөніндегі операторлар	8115-1-001 Темірбетон өнімдерін құюшы 8115-1-005 Бетонды және темір-бетонды бұйымдарды кесуші оператор
	8115-5 Бетонсорғылар мен бетонбұлғағыштар операторлары	8115-5-001 Автоматты бетон сорғысының машинисі 8115-5-003 Бетон сорғыш қондырғысының машинисі 8115-5-004 Жылжымалы бетон араластырғыш машинисі 8115-5-010 Бетонбұлғағыш операторы 8115-5-011 Бетонсорғысы операторы 8115-5-014 Бетон бұлғауға арналған қондырғы операторы
	8115-9 Б.т.к. цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі басқа да операторлар	8115-9-004 Асфальт бетоншы-қайнатушы 8115-9-006 Битумшы 8115-9-013 Асфальтбетон қоспасын дайындауға арналған жылжымалы пісіру қазандық машинисі 8115-9-015 Құрылысқа арналған жүк-жолаушы көтергішінің машинисі 8115-9-026 Асфальт араластырғыш қондырғы операторы 8115-9-040 Құрылыс бұйымдары мен материалдарын кесуші
	8122-0 Металды термиялық өңдеу жөніндегі операторлар	8122-0-024 Жылжымалы термиялық қондырғылардағы оператор - термист
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1, 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар құрылысы 41.20.3 1-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 41.20.4 2-санаттағы стационарлық сауда объектілерінің құрылысы 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске	8188-2 Өндірістік роботтар операторлары	8188-2-004 Өнеркәсіп роботтарына қызмет көрсету операторы 8188-2-005 Бағдарламалық басқарылатын біліктердің операторы 8188-2-009 Құрылыс роботтарының/роботтехникасының операторы **
	8188-3 3D баспа операторы	8188-3-001 3D баспа операторы

<p>қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>		
<p>36.00.0 Суды жинау, өңдеу және бөлу 42.21.1 Мұнай және газ магистральдық құбырларын салу 42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырлар салу 42.21.9 Өзге де құбырларды салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауа баптау жүйелерін монтаждау 42.91.0 Су құрылыстарын салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.21.1 Телекоммуникациялық, компьютерлік және телевизиялық желілерді салу бойынша электр монтаждау жұмыстары 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау</p>	<p>8189-0 Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдықтардың басқа да операторлары</p>	<p>8189-0-007 Жылу-сумен қамту және кәріз учаскесінің мастері 8189-0-021 Су бекіту ғимараттарының операторы 8189-0-022 Суды қысыммен ағызатын құрылыстар операторы 8189-0-023 Су құбыры-кәріз шаруашылығында қашықтықтан басқару пультінің операторы 8189-0-024 Лазер қондырғыларының операторы 8189-0-025 Аэротенктегі оператор 8189-0-026 Биосүзгідегі оператор 8189-0-027 Тұнба алаңындағы оператор 8189-0-028 Метантенктегі оператор 8189-0-029 Тұндырғыштардағы оператор 8189-0-030 Құм тұтқыш және май тұтқыш оператор 8189-0-031 Тор операторы 8189-0-032 Сүзгідегі оператор 8189-0-033 Эмшер операторы 8189-0-035 Тазалау құрылыстарындағы оператор 8189-0-040 Суландыру және сүзгілеу алаңы операторы 8189-0-041 Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттар жабдықтарын басқару пультінің операторы 8189-0-042 Тұнбаны тазалау құрылыстарының операторы 8189-0-043 Арнайы су тазалағыш оператор 8189-0-045 Тұнбаны кептіру құрылысының операторы 8189-0-046 Тұнбаны сусыздандыру құрылысының операторы 8189-0-048 Хлорлау құрылысының операторы</p>
<p>42.21.4 Су тазарту құрылыстарын салу 42.21.2 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырларды салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>8211-7 Өнеркәсіптік жабдықтарды құрастырушылар</p>	<p>8211-7-005 Гидротехникалық ғимараттарды механикалық жабдықтау монтажшысы 8211-7-025 Құрылыс машиналары мен механизмдерінің монтажшысы 8211-7-026 Технологиялық жабдықты және онымен байланысты құрылымдардың монтажшысы 8211-7-033 Тазарту құрылыстарының технологиялық жабдықтарын монтаждаушы * * *</p>
<p>43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>8219-4 Құрылыс материалдары мен конструкцияларын құрастырушылар</p>	<p>8219-4-005 Темір-бетон конструкцияларды жинаушы</p>
<p>43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>8332-1 Жүк автомобилінің жүргізушілері</p>	<p>8332-1-002 Жүк автомобилінің жүргізушісі</p>
	<p>8332-6 Бетон араластырғышы бар жүк көлігінің жүргізушілері</p>	<p>8332-6-001 Бетон араластырғыш жүргізушісі 8332-6-002 Цемент тасығыштың жүргізушісі</p>
	<p>8341-1 Тракторшы</p>	<p>8341-1-002 Тракторшы</p>

<p>42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Құрылысты, қайта жаңартуды, жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі қызмет жалпыға ортақ пайдаланылатын халықаралық және республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының (учаскелерінің) ақылы қозғалысы мен күтіп ұсталуын қамтамасыз ету 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 42.91.0 Су құрылыстарын салу 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.12.1. Жер жұмыстары 43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар 43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары</p>	<p>8342-1 Жер қазу және траншея машинасының операторлары</p>	<p>8342-1-001 Машинист (жалпы құрылыс машиналары) 8342-1-002 Автогрейдер машинисі 8342-1-003 Жол-көлік машиналарының машинисі 8342-1-004 Жер қазу-фрезерлік өздігінен жүретін машинаның машинисі 8342-1-004 Жер қазу және траншея машинасының операторы 8342-1-012 Скрепер машинисі (құрылыс, монтаждау және жөндеу-құрылыс жұмыстары) 8342-1-015 Экскаватор машинисі 8342-1-017 Механикалық күрек моторшысы 8342-1-018 Жол мұз айдынының операторы 8342-1-019 Жол төсеу машинасының операторы 8342-1-020 Экскаватор машинисінің көмекшісі</p>
	<p>8342-2 Бульдозер операторлары</p>	<p>8342-2-001 Бульдозер машинисі</p>
	<p>8342-3 Жер қазу машинасының операторлары</p>	<p>8342-3-002 Жер қазу машинасының операторы</p>
	<p>8342-4 Дәнекерлеу және бұрғылау машинасының операторлары</p>	<p>8342-4-001 Машинист (қадаларды батыруға арналған машиналар) 8342-4-003 Дәнекерлеу қондырғысының машинисі</p>
	<p>8342-Құбырды итергіш машиналардың операторларын қоса алғанда, таудан өту машиналарының операторлары</p>	<p>8342-6-001 Құбыр төсеу құрылғыларының машинисі 8342-6-002 Құбыр өткізгіштерді итеріп өткізуші машиналардың операторы</p>
<p>42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Құрылысты, қайта жаңартуды, жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі қызмет жалпыға ортақ пайдаланылатын халықаралық және республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының (учаскелерінің) ақылы қозғалысы мен күтіп ұсталуын қамтамасыз ету 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 43.11.0 Ғимараттарды бөлшектеу және бұзу 43.12.1. Жер жұмыстары 43.12.3 Құрылыстардың топырағындағы арнайы жұмыстар</p>	<p>8342-9 Б.т.к. жер қазу және ұқсас машиналардың басқа да операторлары</p>	<p>8342-9-002 Машинист (Автожол құрылысы машиналары) 8342-9-003 Бетон төсеуші машинист 8342-9-008 Жол жиектастарын қалауға арналған машинаның машинисі 8342-9-009 Жол жабындарының кедір-бұдыр қорғау қабаты құрылғысына арналған машина машинисі 8342-9-010 Нығайту жолақтарын орнатуға арналған машинаның машинисі 8342-9-011 Жол жұмыстарын орындау кезінде жіктерді орнату машинасының машинисті 8342-9-018 Қиыршық тас бөлгіш машинисі</p>
	<p>8343-1 Краншылар (жалпы бейін)</p>	<p>8343-1-001 Кран машинисі (краншы) 8343-1-002 Автомобиль кранының машинисі</p>
	<p>8343-2 Краншылар (порттағы)</p>	<p>8343-2-008 Краншы-машинист 8343-2-009 Матаушы</p>
	<p>8343-3 Автотиегіштердің, оның ішінде айырмен ұстап қалатын автотиегіштердің операторлары</p>	<p>8343-3-003 Тиеу машинасының машинисі</p>
<p>43.29.9 Монтаждалған жабдықты іске қосу және баптау 43.99.3 Құрылыс жабдықтарын</p>	<p>8343-9 Б.т.к. крандардың, көтергіштердің,</p>	<p>8343-9-031 Эскалатор машинисі (көмекші)</p>

оператормен жалға алу 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары	автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың басқа да операторлары	
43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары 43.99.9 Арнайы біліктілікті талап ететін өзге де құрылыс жұмыстары 81.21.0 Ғимараттарды жалпы жинау 81.22.0 Ғимараттарды жинау, өнеркәсіптік машиналар мен жабдықтарды тазалау жөніндегі өзге де қызмет (мамандандырылған) 81.30.0 Аумақтарды абаттандыру жөніндегі қызмет	9116-0 Аула сыпырушылар және ашық аумақтарды тазалаушылар	9116-0-001 Аула сыпырушы 9116-0-004 Аумақты абаттандыру жөніндегі жұмысшы 9116-0-007 Көгалдандыру жөніндегі жұмысшы 9116-0-012 Гүлзарларды жинап тазалау жөніндегі жұмысшы 9116-0-016 Аумақты жинаушы
	9120-3 Терезе жуушылар	9120-3-001 Сөрелерді және терезелерді жуушы 9120-3-002 Полотер (біліктілігі жоқ) 9120-3-003 Шыны сүртуші
	9120-9 Б.т.к. басқа да жуушылар	9120-9-007 Жинаушы-жуушы (жалпы бейін)
42.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстарды салу	9212-1 Бау-бақша жұмысшылары	9212-1-Жеміс бағындағы біліктілігі жоқ жұмысшы
81.30.0 Аумақтарды абаттандыру жөніндегі қызмет	9212-2 Газонкосильщиктер	9212-2-001 Газонкосильщиктер
	9212-9 Б.т.к. абаттандыру және көгалдандыру жөніндегі басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар	9212-2-001 Газонкосильщик 9212-3-001 Питомниктегі біліксіз жұмысшы
41.20.1 Тұрғын үй ғимараттарын салу 41.20.2 1,2 санаттағы тұрақты сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес объектілерді салу 41.20.3 1-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 41.20.4 2-санаттағы тұрақты сауда объектілерін салу 42.11.1 Жолдар мен автомагистральдар салу 42.11.2 Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын (учаскелерін) салуды, реконструкциялауды, жөндеуді, ақылы қозғалысты және күтіп ұстауды ұйымдастыру жөніндегі қызмет 42.12.0 Теміржолдар мен метро құрылысы 42.13.0 Көпірлер мен туннельдер салу 43.11.0 Ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу және бұзу 43.12.1 Жер жұмыстары 43.12.3 Топырақтағы арнайы жұмыстар	9312-1 Жолдарды, бөгеттерді және ұқсас азаматтық ғимараттарды салу және жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-1-001 Қолмен жер қазушы 9312-1-004 Біліктілігі жоқ жұмысшы, жер қазу жұмыстары 9312-1-005 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы (азаматтық құрылыс)
	9312-2 Ғимараттарды салу және жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-2-001 Біліксіз құрылыс жұмысшысы 9312-2-002 Біліксіз жұмысшы (ғимараттар құрылысы) 9312-2-003 Ғимараттарды бұзу бойынша біліксіз жұмысшы 9312-2-004 Жөндеу-құрылыс (жол) жұмыстарының біліксіз жұмысшысы 9312-2-008 Тас қалаушының көмекшісі
43.22.0 Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау 43.29.8 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыс-монтаж жұмыстары 43.39.0 Өзге де әрлеу жұмыстары 82.99.0 Басқа топтамаларға енгізілмеген қосалқы коммерциялық қызметтерді ұсыну бойынша өзге де қызмет	9622-1 Ғимараттарды қараушылар мен күзетшілер	9622-1-004 Ғимаратты қараушы 9622-1-005 Ғимараттарды күзету
	9629-7 Әртүрлі жұмысты атқарушылар	9629-7-001 Кешенді қызмет көрсету және ғимараттарды жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшы 9629-7-007 Ауаны кондициялау және жылыту қызметтерінің жабдықтарына қызмет көрсету жөніндегі жұмысшы
	9629-2	9629-2-001 Контролер водопроводного

	Есептегіштерді бақылаушылар (айғақтарды есепке алушылар)	хозяйства
	9629-9 Б.т.к. басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар	9629-9-006 Лифтші 9629-9-009 Қосалқы жұмысшы 9629-9-016 Өсімдіктерді күтіп ұстау жөніндегі жұмысшы
<p>Ескерту: * - 6 деңгей (сабақтардың нақты атаулары-кәсіптер, лауазымдар) 2-кестені қарау кезінде (ҚКП картасы) қарастыру қажет.</p> <p>** - 2023 жылы кәсіптің кодтары мен деректері қолдау тапты және ҰҚЖ-дағы өзгерістер жобасына енгізілді (ҚР ҰЖ 01-2017), қосу үшін негіздемелері бар өтінімдер 19.10.2023 ж. № 24-02-24/2390-И және 16.02.2023 ж. № 24-5-18/221-ВН).</p> <p>*** - ҰҚЖ-ға енгізу үшін ұсынылады.</p>		

Қолданыстағы жаңа жіктеуіші ҚР МЖ 03-2019, ҚР Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2019 жылғы 22 ақпандағы № 68-НҚ бұйрығымен бекітілген.

5. «ҚҰРЫЛЫС» САЛАСЫН ТАЛДАУ

(статистика, жаңа технологиялар, халықаралық үрдістер, нормативтік база, кәсіптік-біліктілік бөлінісінде саланың құрылымын талдау, жаңа кәсіптер мен біліктіліктер, жұмыс күшінің күтілетін)

Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросының (бұдан әрі – ұлттық статистика бюросы, ҚР АӘК БНС) деректеріне сәйкес, «Құрылыс» қызметінің түрі бойынша орындалатын жұмыстардың жыл сайынғы көлемі 2000 жылдан 2021 жылға дейін 151 млрд.теңгеден 5530 млрд. теңгеге дейін өсті.

Құрылыс жұмыстарының көлемі экономикадағы негізгі тенденциялармен корреляцияны көрсетеді. Егер 90-жылдардың басында біз КСРО-ның ыдырау кезеңінде экономиканың құлдырау кезеңімен байланысты және 1999 жылға дейін құрылыс жұмыстарының көлемінің баяу өсуімен байланысты өте аз көлемдерді байқасақ, онда 2000 жылдан бастап ел экономикасындағы жағдайдың жақсаруына байланысты орындалған құрылыс жұмыстарының көлемінің айтарлықтай өсуі байқалады (2001 жылы 2000 жылға қарай 168%, 2002 жылы алдыңғыға қарағанда 153%, 2004 жылы 125%, ал 2005 жылы 2 есеге жуық күрт өсім немесе 2004 жылы 529 млрд.теңгеден 200% - ға 1070 млрд. теңгеге дейін өсті. Бұдан әрі 2005-2018 жылдар кезеңінде орташа жылдық өсім 9% құрады).

2016-2021 жылдар кезеңінде орындалған жұмыстар көлемінің тұрақты өсуі байқалады және 2016 жылы 3258,0 млрд.теңгеден 2021 жылы 5530,7 млрд. теңгеге дейін өсті. Орташа жылдық өсім 11% құрады.

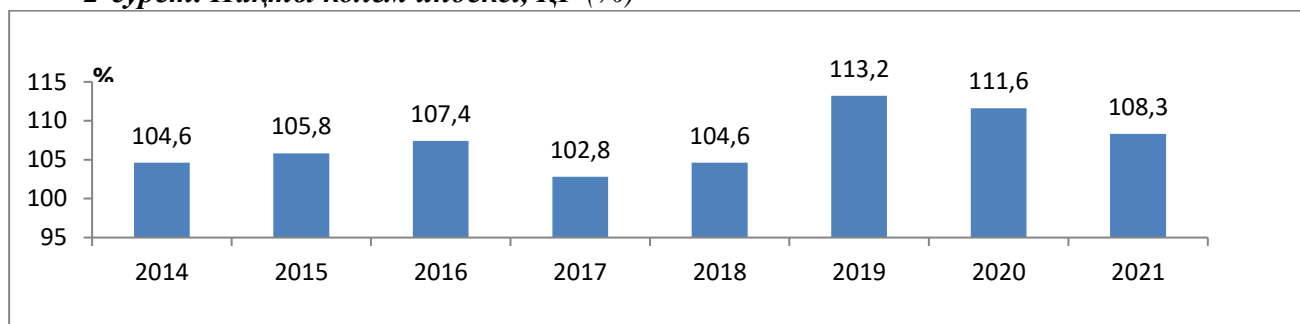
1-сурет. Орындалған құрылыс жұмыстарының (қызметтерінің) көлемі, ҚР (%)

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Нақты көлем индексі құрылыс қарқыны кезінде де ең жоғары мәндерге жетті – 2000 жылы 187,7%, 2005 жылы одан әрі өсім – 192,4%, содан кейін 2007-2009 жылдардағы дағдарыс кезінде төмендеді. 2010 жылдан бастап орташа жылдық НКИ 2010 жылы 102,4%-дан 2016 жылы 107,4%-ға дейін сақталады (2016 жылдың өсуі ЭКСПО нысандарының құрылысымен байланысты). 2017 жылы тиісінше НКИ 102,8%-ға дейін төмендеді, 2018 жылы 104,1% құрады, 2019 жылы 113,2%-ға дейін өсті және 2020 жылы пандемия жағдайына байланысты 2021 жылы 111,6%-ға және 108,3%-ға дейін төмендеді.

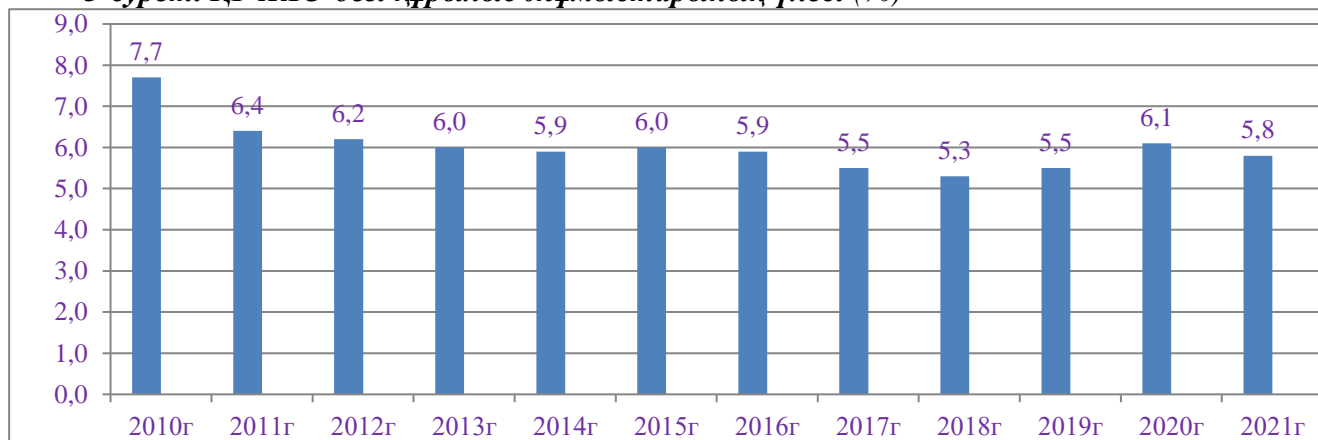
2-сурет. Нақты көлем индексі, ҚР (%)

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

ЖІӨ-дегі құрылыс жұмыстарының үлесі ең үлкен мәнге 2005-2007 жылдары құрылыс саласының өрлеуі кезеңінде жетеді, бұдан әрі 2007-2008 жылдардағы дағдарыс басталғаннан бастап салада құлдырау басталады және ЖІӨ-дегі саланың үлесі 2018 жылға қарай біртіндеп 5,3%-ға дейін төмендейді, 2020 жылы 6,1%-ға дейін аз өседі, содан кейін құрылыс үлесі 2021 жылы 5,8-ге дейін, 2022 жылдың 1 тоқсанында 4,5%-ға дейін төмендеді.

3-сурет. ҚР ЖІӨ-дегі құрылыс жұмыстарының үлесі (%)

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

2022 жылдың бірінші тоқсанында «құрылыс» экономика секторындағы ЖІӨ көлемі 775 млрд. теңгені құрап, тау-кен өндіру өнеркәсібі мен қарьерлерді игеруден (2 859 млрд. теңге), көтерме және бөлшек саудадан, авто және мотоциклдерді жөндеуден (2 787 млрд. теңге), өңдеу өнеркәсібінен (2 697 млрд. теңге), операциялардан кейін 7 позицияны иеленді жылжымайтын мүлікпен (1 317 млрд.теңге), көлікпен және қоймамен (1 276 млрд. теңге), кәсіби, ғылыми және техникалық қызметпен (909 млрд. теңге).

Құрылыс жұмыстарының құрылымы

Жұмыс түрлері бойынша құрылыс жұмыстарының құрылымы ғимараттарды салу бойынша құрылыс жұмыстарының жалпы үлесінің өсуін көрсетеді. Мәселен, бұл үлес 2017 жылы 32,4%, 2016 жылы 28,9% және 2021 жылға қарай 38% құрады. Жұмыс түрлері бойынша құрылымды талдау 2016 жылдан 2021 жылға дейін ғимараттарды тұрғызу бойынша жұмыстар үлесінің ұлғаюын көрсетеді (бұрын өсім 2005 жылдан 2016 жылға дейін байқалды).

6-сурет. Құрылыс жұмыстарының түрлері бойынша құрылымы (%)

Источник: БНС АСПИР РК

2016-2021 жылдардағы статистикалық деректер құрылыс жұмыстарының көлеміндегі ғимараттар құрылысының үлесін көрсетеді. Мәселен, егер 2016 жылы ғимараттарды (тұрғын және тұрғын емес ғимараттар, жобалау жұмыстары) және мамандандырылған құрылыс жұмыстары бойынша жұмыстардың үлесі 28,9% және 24,9% бір деңгейде болса, ал азаматтық мақсаттағы объектілер (автомобиль және темір жолдар, көпірлер мен туннельдер, тарату инженерлік және өзге де құрылыстар) құрылысының үлесі 46,2% - дан асты, содан кейін 2021 жылға қарай ғимараттардың құрылысы бойынша жағдай өзгерді және оның үлесі 38% құрады.

5.1-кесте. 2018-2021жж. құрылыс жұмыстары көлеміндегі тұрғын үй ғимараттары құрылысының үлесі (мың теңге)

	2018 жыл	% құрылыс жұмыстарының жалпы көлеміне	2019 жыл	% құрылыс жұмыстарының жалпы көлеміне	2020 жыл	% құрылыс жұмыстарының жалпы көлеміне	2021 жыл	% құрылыс жұмыстарының жалпы көлеміне
Орындалған құрылыс жұмыстарының (қызметтер) көлемі	3 862 994 860	100,0	4 431 666 211	100,0	4 934 069 181	100,0	5 530 680 665	100,0
оның ішінде:								
Құрылыс тұрғын ғимараттар	407 978 896	11,0	526 955 654	12,0	655 313 746	13,0	919 928 665	17,0
1, 2 - санаттағы стационарлық сауда объектілерін қоспағанда, тұрғын емес ғимараттар салу	855 301 489	22,0	783 936 937	18,0	1 007 570 107	20,0	1 179 919 270	21,0

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

2018 жылы ғимараттарды тұрғызу жөніндегі жұмыстардың 33,0% үлесінің

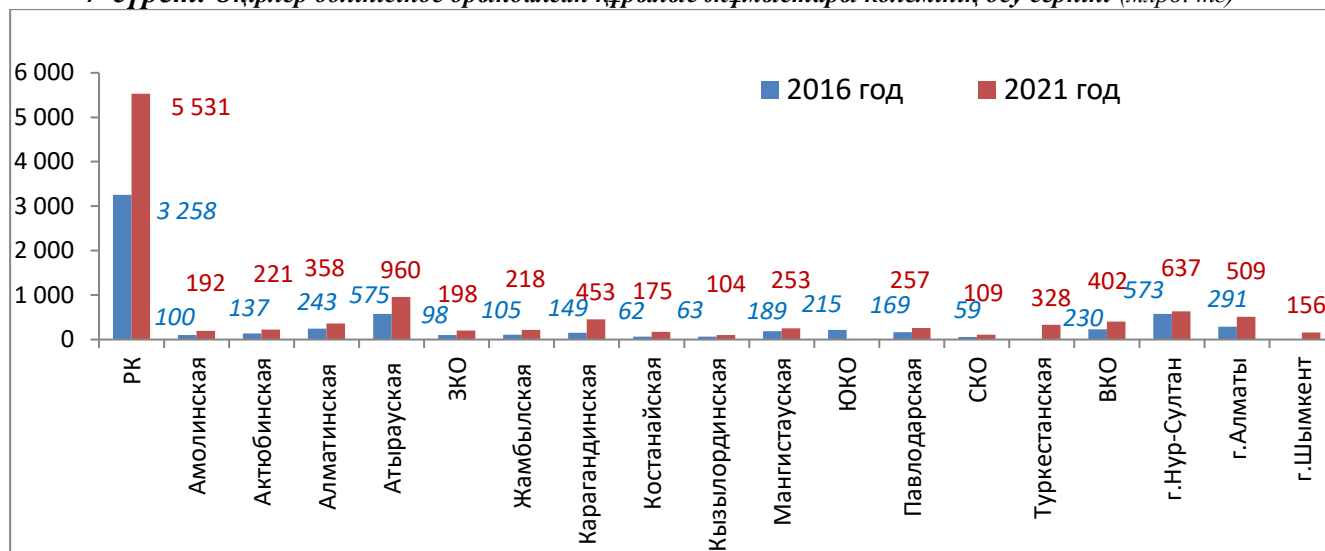
ішінен тұрғын үй ғимараттарының құрылысы 11% құрады, 2019 жылы 29,9%-дан 12%-ға дейін, 2020 жылы 33,9%-дан 13%-ға дейін, 2021 жылы 38%-дан 17%-ға дейін біртіндеп ұлғайды.

Жалпы құрылыс жұмыстарының жалпы көлеміндегі тұрғын үй ғимараттары құрылысының үлесі 11-17%, тұрғын емес ғимараттардың үлесі 22-21% шегінде.

Өңірлік бөліністегі құрылыс жұмыстары

Өңірлер бөлінісінде 2016-2021 жылдар кезеңін қарау кезінде құрылыс жұмыстары көлемінің өсуі байқалады. Орындалған жұмыстар көлемінің өсуі 2021 жылмен салыстырғанда 2016 жылға қарай еліміздің барлық өңірлерінде байқалады.

7-сурет. Өңірлер бөлінісінде орындалған құрылыс жұмыстары көлемінің өсу серпіні (млрд. теңге)

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Осылайша, 2021 жылғы өңірлер бөлінісінде орындалған жұмыстардың көлемі бойынша деректерді салыстыра отырып, 2016 жылға қарай республика бойынша жалпы өсім 170% құрады. Орындалған жұмыстар көлемінің өсуі 2021 жылмен салыстырғанда 2016 жылға қарай еліміздің барлық өңірлерінде байқалады, оның ішінде ең серпінді өсім Қарағанды (303,7%), Қостанай (283,7%), Жамбыл (207,9%), Батыс Қазақстан (202,7%), Ақмола (191,8%), Солтүстік Қазақстан (185,5%) Алматы қ.облыстарында (174,9%). Бұл ретте Нұрсұлтан қаласындағы өсім (111,1%) ең төмен.

Өңірлердегі құрылыстың біркелкі дамымауы әр түрлі факторлармен байланысты, соның ішінде аймақ экономикасының мамандануы мен ауқымы, халық, қаржыландыру мүмкіндіктері мен көздері.

Құрылысқа инвестициялар динамикасы

Негізгі капиталға салынған инвестициялар 2019 жылы – 12576,8 млрд. теңгені құрады, 2020 жылы 12270,1 млрд.теңгеге дейін немесе 2%-ға төмендеді, 2021 жылы инвестициялардың алдыңғы 2020 жылғы деңгейге қарағанда 8%-ға немесе 13242,2 млрд. теңгеге өсуі байқалады.

Негізгі капиталға салынған жалпы инвестицияларға тұрғын үй құрылысына салынған инвестициялардың үлесі біртіндеп өсуді көрсетеді және: 2019 жылы – 12% немесе 1475,5 млрд.теңгені, 2020 жылы – 16% немесе 1989,3 млрд. теңгені, 2021 жылы – 18% немесе 2434,3 млрд. теңгені құрады.

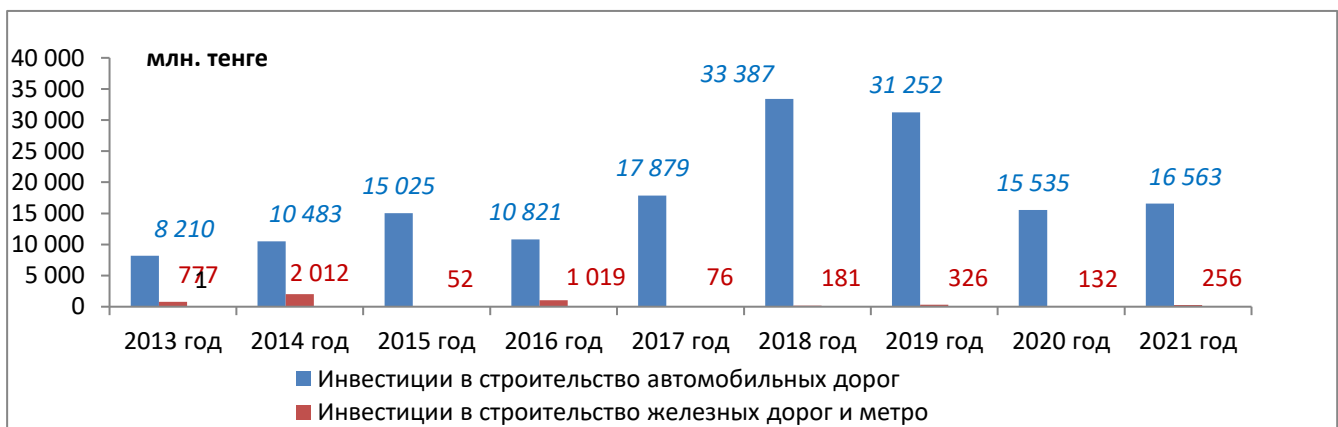
8-сурет. Негізгі капиталға және тұрғын үй құрылысына инвестициялар (млн. теңге)

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

2019-2021 жылдары автомобиль жолдарын салу бойынша негізгі капиталға инвестициялар салымының төмендеу серпіні байқалады: 2019 жылы – 138,2 млрд. тенге, 2020 жылы – 64,0 млрд. тенге, 2021 жылы – 96,9 млн. тенге.

9-сурет. Негізгі капиталға инвестициялар: азаматтық құрылыс (автомобиль және темір жолдар, метро), млн. теңге.

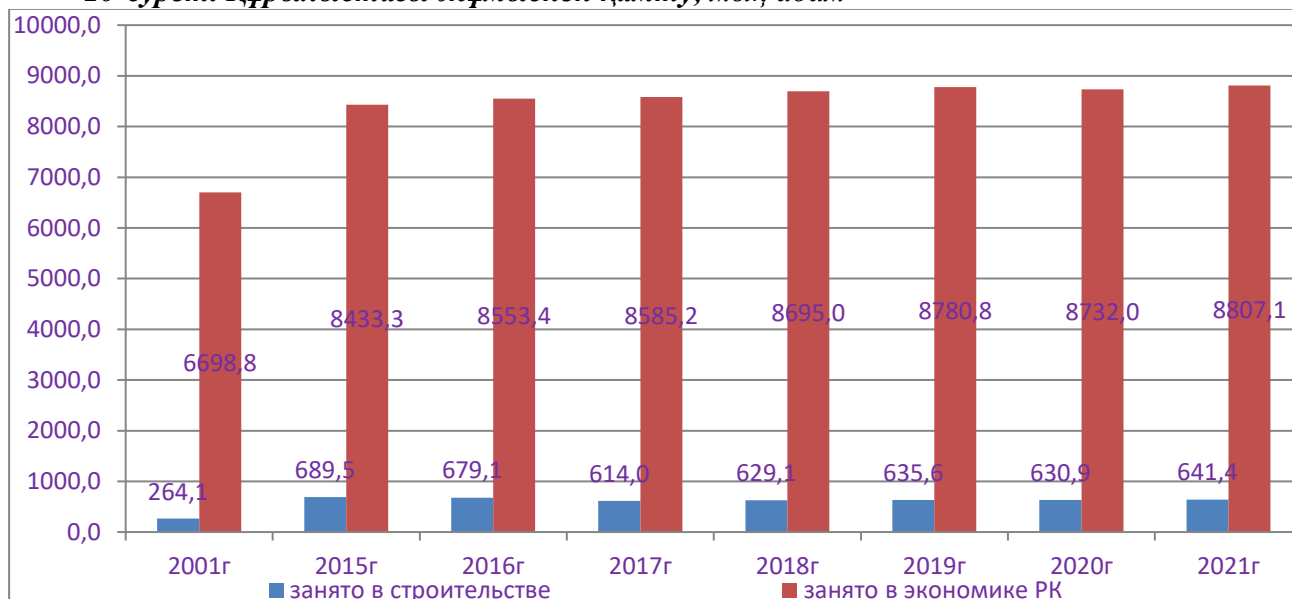

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Құрылыс секторындағы жұмыспен қамту және жалақы

Секторда жұмыспен қамтылғандардың ең көп саны 2015 жылы атап өтілді және 689,5 мың адамды құрады (2001 жылы – 264,1 мың адам). 2016 жылдан бастап жұмыспен қамтылғандар саны 2016 жылы 679,1 мың адамға дейін, 2017 жылы 614,0 мың адамға дейін төмендеді, ал 2018 жылдан 2021 жылға дейін құрылыс саласында жұмыспен қамтылғандардың біртіндеп өсуі 2018 жылы 629,1 мың адамнан, 2019 жылы 635,6 мың адамнан басталады. Құрылыста жұмыспен қамтылғандар санының мұндай өсуі ЭКСПО нысандарының құрылысымен байланысты болды. Кейінгі жылдары жұмыспен қамтылғандар санының аздап төмендеуі, содан кейін 2020 жылы 630,9 мың адамға дейін өсуі, ал 2021 жылы 641,4 мың адамға дейін өсуі байқалады.

10-сурет. Құрылыстағы жұмыспен қамту, мың адам

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Құрылыста жұмыспен қамтылғандардың жалпы санындағы үлесі 2001-2015 жылдар кезеңінде тұрақты өсіп, ең жоғары мәнге 689,5 мың адамға жетті немесе 2001 жылға қарай 2,6 есе өсті (264,1 мың адам).

Кейінгі жылдары құрылыста жұмыспен қамтылған адамдардың үлесі төмендеп, 2017, 2018, 2019 жылдары 7,2%-ға дейін ұстап тұрды және 2021 жылға қарай 7,9%-ға дейін өсім байқалды.

11-сурет. Құрылыстағы жұмыспен қамтылған адамдардың үлесі, %

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Елімізде құрылыс саласында жұмыспен қамтылғандардың жалпы саны 2020 жылы 630,9 мың адамды және 2021 жылы 641,4 мың адамды құрайды.

2022 жылдың 2 тоқсанының қорытындысы бойынша құрылыстағы жұмыспен қамту 637,5 мың адамды немесе ел бойынша жалпы жұмыспен қамтудың 7,22% - 8 8 828,1 мың адамды құрады.

Негізгі жұмыс күші елдің мегаполистерінде шоғырланған.

Өңірлік бөліністе соңғы жылдардың қорытындысы бойынша (2020-2021жж) құрылыста ең көп жұмыспен қамтылғандар Астана (2020 жылы 67,1 мың және 2021 жылы 72,9 мың), Алматы (74,4 мың және 76,4 мың) қалаларында, Түркістан (64,5 мың және 65,6 мың), Алматы (58,7 мың және 58,4

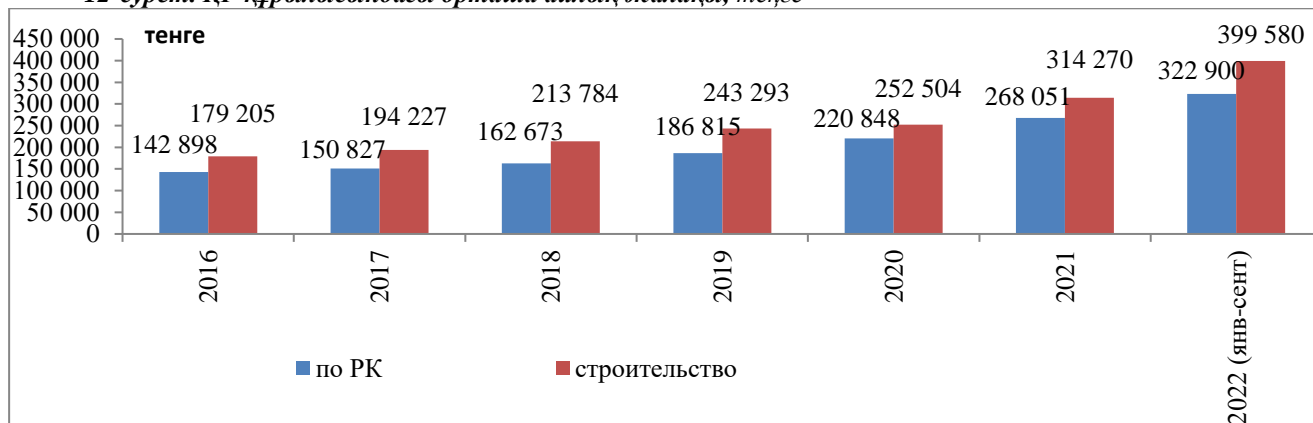
мың), Атырау (54,4 мың және 55,5 мың) облыстарында байқалады.

СҚО-да (11,2 мың және 11,1 мың), Павлодар (18,6 мың және 18,5 мың), Қостанай (20,5 мың және 20,5 мың) және Ақмола (21,4 мың және 22,9 мың) облыстарында ең аз.

Құрылыс секторындағы орташа айлық жалақы номиналды түрде өсуді жалғастыруда және республика бойынша орташа жалақыдан жоғары мәндерді көрсетеді. Қазақстан Республикасы бойынша бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысы 2022 жылдың I тоқсанында 285 433 теңгені құрады. 2021 жылдың тиісті тоқсанына өсім 23,7%, нақты мәнде – 12,7% құрады.

2022 жылдың 1 тоқсанының қорытындысы бойынша құрылыста орташа айлық жалақының ең жоғары өсімі 2021 жылдың тиісті деңгейіне қарағанда 33,7%-ға байқалды. Сектордағы орташа жылдық жалақы өсімі 9,8% құрайды.

12-сурет. ҚР құрылысындағы орташа айлық жалақы, теңге

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Құрылыс ұйымдары

2021 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстанның құрылыс секторында 46 мыңнан астам түрлі меншік нысанындағы ұйымдар жұмыс істейді. Бұл ретте құрылыс саласындағы жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалардың үлесі 2021 жылы республикада жұмыс істеп тұрған ұйымдардың жалпы санының 13% құрады (ҚР бойынша барлығы 352 848 бірлік, 344 130 шағын, 6308 орта, 2410 ірі кәсіпорын). Соңғы 5 жылда жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалардың өсімі 69% құрады.

5.2 Құрылыс саласында жұмыс істейтін және таратылған заңды тұлғалардың саны, бірлік

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (қаңт-там)
Құрылыс саласындағы қолданыстағы ЗТ саны, оның ішінде:	31 606	31682	35302	38473	42025	46 228	50 332
мемлекеттік меншік нысанымен	18	23	15	19	17	18	14
жеке меншік нысанымен	30 366	30649	33752	36740	39935	43619	47383
шетелдік меншік нысанымен	1 222	1010	1535	1714	2073	2591	2935
Таратылғандар заңды тұлғалар саны құрылыс саласындағы	193	264	1389	1217 полуг	2539	2955	1403 (в процессе , 1 янв.)

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

2018 жылы таратылған кәсіпорындар саны 1389-ға жетті, оның ішінде 1387 шағын кәсіпорын, 1-ірі кәсіпорын, 1-орташа кәсіпорын.

Таратылған кәсіпорындар саны бойынша елеулі өсім 2021 жылы байқалады-2955 бірлік және 2016 жылғы деңгейден 15,3 есе немесе 2020 жылғы тиісті кезеңге 16,4%.

Көлемі жағынан секторда шағын кәсіпорындар басым жұмыспен қамтылғандар саны 100 адамға дейін - олардың үлесі шамамен 99% адамды құрайды (2012 жылы – 22 615 бірлік, 2021 жылы-45 749 кәсіпорын).

Құрылыс саласында жұмыс істейтін ірі ұйымдардың саны 2012 жылғы 189 ұйымнан 2019 жылға 143-ке дейін қысқарды, ал 2020 жылдан бастап 2021 жылы 166 бірлікке дейін 156 кәсіпорынға дейін шамалы өсім байқалды.

Ұзақ уақыт бойы жұмыспен қамтылғандардың орташа саны (100-ден 250 адамға дейін) бар кәсіпорындар арасында қысқару үрдісі байқалды. 2020 жылға дейін олардың саны 2014 жылғы 796-дан 2020 жылы 291 бірлікке дейін қысқарды. Бұл ретте 2021 жылы 313 кәсіпорынға дейін шамалы өсім байқалады.

Мердігерлік құрылыс ұйымдарының саны 2016 жылдан бастап біртіндеп өсумен салыстырмалы түрде тұрақты және 7-7,4 мың компания (2021 жылы 7 374 ұйым) шегінде өзгеріп отырады.

Меншік нысандары бойынша құрылыс саласында жеке капитал басым, оның үлесі шамамен 95% құрайды (2021 жылы 6 981 ұйым).

2016 жылы мемлекет қатысатын мердігерлік ұйымдардың саны екі есеге жуық артып, 26 бірлікті құрады, бұл ЭКСПО-2017.3 нысандарының құрылысына байланысты болуы мүмкін³.

Сонымен қатар, 2017 жылдан бастап мемлекеттік кәсіпорындар санының 2020 жылға қарай 10 бірлікке дейін тұрақты төмендеуі байқалады.

Мамандандырылған құрылыс жұмыстарын көрсететін барлық компаниялардың жартысынан көбі электротехникалық, слесарлық және басқа да құрылыс-монтаж жұмыстарын ұсынады.

Жаңа құрылыс компанияларының көбі Астанада тіркелуде.

2019-2021 жылдар кезеңінде «Жолдар мен автомагистральдар құрылысы» секторында мердігерлік құрылыс ұйымдары санының шамалы өсуі байқалады: 2019 жылы-45 бірлік, 2020 жылы – 46 бірлік, 2021 жылы – 50 бірлік жеке кәсіпорын, сондай – ақ 2019 жылы – 10 бірлік, 2020 жылы-10 бірлік, 2021 жылы-17 бірлік шетелдік кәсіпорын.

Қазақстанда құрылыс саласы белсенді дамып келеді: жаңа аумақтық құрылымдар пайда болуда (Түркістан облысы, Абай, Жетісу және Ұлытау облыстары), халықты тұрғын үймен қамтамасыз ету бойынша мемлекеттік бағдарламалар/жобалар іске асырылуда.

Өңірлік бөліністе 2021 жылы 2017 жылмен салыстырғанда Ақтөбе, Алматы, Атырау, Батыс Қазақстан, Жамбыл және Павлодар облыстарынан басқа еліміздің барлық өңірлерінде мердігерлік ұйымдардың саны өсуде.

³ www.rfcaratings.kz, Анализ строительного сектора 2016-2017гг, сентябрь 2017г

5.3 Өңірлік бөліністегі мердігерлік құрылыс ұйымдарының саны (бірлік)

	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2021
Қазақстан Республикасы	4 289	5 624	7 087	6 709	7 798	8 024	7 594	7 463	7810	8188
Ақмола	130	170	199	241	306	335	329	297	304	344
Ақтөбе	164	175	235	243	256	244	347	330	321	347
Алматы	184	254	283	289	408	424	380	397	445	370
Атырау	302	344	377	338	352	340	246	241	240	188
Батыс Қазақстан	232	227	252	280	343	329	306	279	275	256
Жамбыл	151	191	217	281	325	376	371	419	355	377
Қарағанды	359	508	627	740	779	895	849	758	813	846
Қостанай	132	166	255	294	293	300	328	389	393	414
Қызылорда	68	105	156	225	212	216	194	174	189	199
Маңғыстау	151	146	155	226	355	259	303	198	203	201
Оңтүстік Қазақстан	240	355	413	374	534	538	554	563		
Павлодар	204	227	277	329	390	390	396	416	428	397
Солтүстік Қазақстан	118	149	176	206	216	235	211	211	229	250
Түркістан									160	187
Шығыс Қазақстан	388	479	582	624	692	697	553	639	586	692
Астана қ.	501	823	1 186	782	944	1 142	1 232	1 020	1 190	1 392
Алматы қ.	965	1 305	1 697	1 237	1 393	1 304	995	1 132	1 208	1 330
Шымкент қ.									471	398

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Жаңа технологиялар, халықаралық үрдістер

Құрылыс секторының рөлі жаһандық мегатрендтерге қатысты да маңызды: мысалы, бүкіл әлем бойынша қала тұрғындарының саны күніне 200 000 адамға артып келеді және олардың барлығына қолжетімді баспана, сондай-ақ әлеуметтік, көлік және тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылым қажет. Бұл трендтер жаңа сын-қатерлерді ғана емес, сонымен қатар жаңа мүмкіндіктерді де тудырады және кез келген жағдайда компаниялар, жалпы сала, сондай-ақ үкіметтер тарапынан барабар жауапты талап етеді.

Құрылыс саласы – инновациялық экономика көшбасшыларының бірі. Бүгінгі таңда құрылыс құрылымдары 3D-принтерде басып шығарады, ғимараттар LEGO сияқты дайын модульдерден керемет жылдамдықпен жиналады, ал жобалау жасанды интеллект арқылы жүзеге асырылады⁴.

Көлемді блокты үй құрылысының қалыптасу уақыты артта қалды. Енді модульдік технология – құрылыс индустриясын дамытудың басты бағыты. Өзірлеушілер көршілермен қабырға арқылы сөйлесуге болатын «картон үйлерді» тұрғызбайды, бірақ кірпіш пен монолитті бауырластарға бастама беретін беделді қонақ үйлер мен тұрғын үйлер салады. Технологияның екінші атауы-префабрикация. Бұл сөз технологияның мәнін қамтиды: модульдік блоктар зауытта алдын-ала шығарылады, содан кейін үйді құрастыру кезінде олар құрылыс алаңына жеткізіледі.

⁴<https://kz.kursiv.media/2019-12-20/chetyre-innovacii-kotorye-kardinalno-izmenyat-stroitelnyuyu-industriyu/>

Модульдер-әдістің негізгі құрылымдық элементі.

Бұл элементтердің сыртқы түрі мен дизайны әртүрлі болуы мүмкін: кейбіреулері LEGO брикеттеріне ұқсас, басқалары бүкіл бөлмені немесе тіпті бірнеше бөлмені білдіреді және бірден әрлеуде. Модульдік әдіс зауыттық өндіріс пен қол еңбегі сияқты әдеттегі әдістерден ерекшеленеді. Бағасы бірнеше есе төмен, мерзімі бірнеше есе қысқа, ал құрастыру сапасы зауыттың идеалды жағдайларының арқасында зергерлік дәл болып табылады, мұнда ауа – райының әсері алынып тасталады және адам факторының әсері барынша азайтылады.

Сонымен қатар, модульдік өндіріс экологиялық таза. Модульдік құрылыс алаңында дәстүрлі технологиялармен салыстырғанда қоқыс жоқ.

Модульдік үй құрылысы – бұл саланың болашағы. Бұл төрт есе жылдам және бірнеше есе арзан құрылысқа мүмкіндік береді, дыбыс пен жылу оқшаулаудың тамаша параметрлері бар.

Швеция әлемдегі құрама-модульдік үй құрылысының көшбасшысы болып саналады. Бұл технологияны қолдану тарихы 80 жылдан асады: елдегі үйлердің 90%-ға жуығы prefab технологиясы бойынша салынууда. Көшбасшылар тобында екінші Канада. Тіпті үй құрылысы автоматтандырылған зауыттарының желісі бар Жапония да сол жерден құрастырмалы-модульдік үйлердің 40%-на дейін импорттайды.

Миллиардер Чжан Юэ модульдік технология арқылы Қытайдың құрылыс секторында төңкеріс жасады. 2008 жылғы жер сілкінісінен кейін ол жер сілкінісіне төзімді ғимараттарды жылдам құрастыру әдісін ойлап тапты. Оның мәні арнайы икемді Болатта және бірдей блоктар жүйесінде. Үйлердің бірі, 57 қабатты мұнара, Чжан Юэ компаниясы небәрі 19 күнде салған.

Әлемдегі ең биік модульдік қонақ үй Нью-Йоркте 2020 жылдың соңында пайда болды. Қонақ үй алыбы Marriott үш айдың ішінде 26 қабатты зәулім ғимарат тұрғызады және бұл мұндай ғимараттарға қарағанда үштен біріне арзан болады, - \$100 млн. қарағанда \$70 млн. болады.

Әлемге әйгілі MVRDV сәулет бюросы ресейлік әзірлеуші үшін бұрын-соңды болмаған жоба жасады. Дизайнмен безендірілген RED 7 пәтерлерінің көпфункционалды кешені Мәскеудің орталығында 2022 жылы модульдік әдіспен салынады.

Дубайда алғаш рет баспа модульдерінен кеңсе ғимараты салынды. Ресейлік-американдық ArisCoг компаниясы небәрі 24 сағат ішінде 38 м2 үйдің негізін басып шығарды. Дубай билігі 2030 жылға қарай 3D басып шығарылған ғимараттардың үлесін 25%-ға дейін арттыруды жоспарлап отыр.

Құрылыс өзінің дамуы бойынша кез-келген басқа белсенді дамып келе жатқан саладан артта қалмайды. Құрылыстағы инновациялардың саны Белсенді әзірлемелер мен жаңа технологияларды енгізу жүргізіліп жатқан кез келген басқа саладан кем түспейді.

Құрылыстағы инновациялар - бұл құрылыс материалдарының технологияларын, олардың құрамдас бөліктерін және биіктік құрылысындағы жаңа технологиялар мен материалдарды өндіруді дамытуды қамтитын үлкен сала. Сонымен қатар, мұндай дамудың негізгі бағыты түпкілікті өнімнің құнын төмендетуге ғана емес, сонымен қатар материалдардың сапасы мен тұрақтылығына да бағытталған.

Құрылыс қызметтері маңызды рөл атқарады әлемнің барлық елдерінің субъектілерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру, ал әлемдік экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санындағы құрылыс саласының үлесі шамамен 10% құрайды, бұл құрылыстың жоғары еңбек сыйымдылығын білдіреді. Елдің қосылған құнын (ЖІӨ) құрудағы құрылыс секторының маңызды үлесі 2-ден 12%-ға дейінгі шектерде болады. Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының (ЭЫДҰ) елдерінде бұл көрсеткіш орта есеппен 5-7% құрайды, Қазақстанда бұл көрсеткіш 6,5%-ға тең.

Шетелдік зерттеушілер инфрақұрылым, тұрғын үй, коммерциялық жылжымайтын мүлік объектілерін қоса алғанда, елдегі барлық жылжымайтын мүлік объектілерінің құнын бағалау негізінде елдің әл-ауқатын анықтайтын Global Built Asset Wealth Index (GBAWI) арнайы индексі пайдаланады.

Бұл индексті ЕС Harris Британдық консалтингтік компаниясы жыл сайын әлемдік ЖІӨ-нің 87% құрайтын 32 ел бойынша қалыптастырады, бұл елдердегі жылжымайтын мүліктің жиынтық құны 218 трлн. долл. 2015 жылдың соңына. 2025 жылға қарай бұл көрсеткіш 303 трлн деңгейінде болады деп болжануда. долл. 97 трлн долл. үлесімен Қытайдың жетекші позициясымен.

Соңғы 20-25 жыл ішінде халықаралық құрылыс қызметтері нарығында Оңтүстік Корея, Түркия, Бразилия мердігерлеріне ерекше орын берілді. Мәселен, мысалы, ұлттық құрылысшылар бірлестігінің деректері бойынша түрік компанияларына қатысты санкциялар енгізілгенге дейін қазақстандық нарықта барлық тапсырыстардың 19% - дан астамына қызмет көрсететін 1 мыңға жуық құрылыс ұйымдары жұмыс істеді, бүгінгі таңда олардың тек 300-і қалды, жыл сайынғы айналымы 50 млрд. долл. Отандық ұйымдардың қатысуы байқалатын бөліктегі халықаралық құрылыс нарығын қазақстандық нарық пен оның ерекшеліктері мен дәстүрлері мен батыс компаниялары нарығы арасындағы олардың практикасы мен әдет-ғұрыптары бар аралас аймақтың сегменті ретінде сипаттауға болады.

Қалаларды белсенді дамыту және урбанизация бүкіл әлемдегі құрылыс компанияларын дизайнерлерді, сәулетшілерді және инженерлерді «eco-friendly» немесе тұрақты үйлер құруға шақырады. Ол үшін қоршаған ортаға қауіпсіз материалдар ғана емес, сонымен қатар технологиялық шешімдер де қолданылады.

«Жасыл үйлер» деп аталатындар танымал, олар энергияны ысырап етуді азайту және тіпті оны толтыру үшін салынған. Бұл жазда салқын және қыста жылы болатын құрылыс материалдарын қолдану, жақсартылған екі қабатты терезелер, терезелердің оңтүстік жағында орналасуы және пайдалы қабырға мен шатыр алаңын пайдалану.

Шатырлардағы шағын үйлерде сіз нағыз көгалдарды таба аласыз, ал елді мекендердегі ірі тұрғын үй кешендерінде көбінесе үйдің экожүйесімен біртұтас тұтастықты құрайтын қабырғаларда жасыл оазистер болады. Тік көгалдандыру тек әдемі көрінеді және жүйке жүйесіне пайдалы әсер етеді, сонымен қатар оттегі көзін алуға мүмкіндік береді.

Тұрғын үйдің немесе коммерциялық кеңістіктің энергия тиімділігі мен дербестігі де басымдыққа ие: жақсы үй пассивті немесе нөлдік қуатқа ие болуы керек, ал кейде белсенді болуы керек.

Нөлдік тұтыну - әр түрлі энергияны тұтыну (әдетте жылытуға)

жаңартылатын көздерден өндірумен өтеледі. Пассивті тұтыну-мұндай үйлерде жылыту шығыны бір шаршы метрге 15 кВт-тан аспайды. Ресурстарды тиімді пайдаланып қана қоймай, оның қажеттіліктеріне қарағанда көбірек энергия өндіретін ғимарат белсенді болып саналады.

Ол үшін жылу ұстау жүйелері, шағын жел электр станциялары және күн батареялары қолданылады. Қабырғалар оқшауланған, терезелер жылытылуы мүмкін, оның ішінде еденге орнатылған радиаторлардан шатыр да оқшауланған. Жалпы, үйлерге арналған күн батареялары әсіресе жылдың шуақты күндері көп болатын жерлерде белсенді қолданылады. Энергия батарея бөліктерінде жиналады және тіпті түнде немесе бұлтты күндерде үйді қуаттандыруды жалғастырады.

Сондай-ақ, жаңа материалдар әзірленуде: ылғалды ұстап тұруға және жылу алмасуды реттеуге қабілетті «тыныс алатын» кірпіштер, ағаштан жасалған «кірпіштер», өзін-өзі емдейтін бетон.

Жобалауға, жобаны тапсыруға, компьютердегі барлық кемшіліктерді түзетуге мүмкіндік беретін құрылыстағы заманауи IT-технологиялар ерекше назар аударуға тұрарлық. Дрондардың көмегімен топографиялық түсірілім, объектілердің биіктігін анықтау және басқа әрекеттер жүзеге асырылады.

Ғимарат құрылысындағы технологиялар

Коммерциялық үй-жайларды қоса алғанда, қазіргі заманғы тұрғын үй кешендері Қазақстанда монолитті технологияны, кірпіш қалауды, сондай-ақ кірпіш-монолитті технологияны пайдалана отырып салынууда. Жақын арада оларға белгілі панельдік және жаңа модульдік конструкциялар қосылуы мүмкін. Префабрикация дайындалған іргетаста үйдің дайын элементтерін жинауға мүмкіндік береді, ал ғимарат аналогтармен салыстырғанда берік, қауіпсіз және арзан болады⁵.

Бірыңғай электрондық тізілімді, ғимараттарды компьютерлік модельдеуді және бұлтты серверлерді пайдалануды қоса алғанда, құрылысты цифрландыру белсенді түрде ілгерілеуде.

Мәселен, Қазақстанда e-QURYLIS бірыңғай ақпараттық жүйесі енгізілуде, онда аяқталған жұмыстарды түзету мүмкіндігінсіз оның барлық кезеңдерінде қандай да бір объектінің құрылысы туралы техникалық қадағалаушылардың деректері мен есептері енгізілетін болады. Бұл ғимаратты салу кезінде кез-келген бұзушылықтарды тіркеуге мүмкіндік береді, содан кейін коммерциялық жылжымайтын мүлікті немесе тұрғын үйлерді сатып алушыларға сату кезінде ашықтықты қамтамасыз етеді.

Сондай-ақ, BIM-технологиялары (құрылысты ақпараттық модельдеу технологиялары) енгізілуде, бұл ғимаратты материалдарды пайдалануды, жобалау кезінде мүмкін болатын қателіктерді ескере отырып модельдеуге және оларды жұмыс басталғанға дейін жоюға мүмкіндік береді. Оның көмегімен сметаны, материалдар мен жұмыстарды есептеу, құрылыс процесін бақылау ыңғайлы.

Оның тағы бір пайдалы функциясы - жобадағы қателерді түзету кезінде ғимараттың барлық деңгейлеріндегі ұқсас қателер мен олардың салдары автоматты түрде жойылады. Бұрын әр қабатты қолмен реттеу қажет болатын.

⁵<https://strategy2050.kz/ru/news/v-kazakhstane-nachali-vnedryat-programmy-obucheniya-na-osnove-atlasa-professiy/>

ВМ-технологиясы ыңғайлы, өйткені көптеген елдерде құрылысқа дайын жобаны мемлекеттік органдар дәл осы түрде қабылдайды.

Бүгінгі таңда тұрғын үй құрылысында үй салудың бірнеше әдісі қолданылады:

ірі панельді үй құрылысы; монолитті үй құрылысы; қаңқалы үй құрылысы; кірпіш үй құрылысы;

құрастырмалы-монолитті қаңқалы үй құрылысы; ағаш; панельді жақтау («канадалық», «финдық»).

Бұрын ҚР-да қолданбаған технологиялар:

Құрастырмалы-монолитті қаңқалы үй құрылысы (СМКД) – Ижора Реконы; құбырлы бетондағы металл жақтау негізінде құрылыс технологиясы; ірі блоқты үй құрылысы.

Болашақта Қазақстанда үй салудың қолданыстағы жүйесін жаңғырту мынадай қосымша бағыттарда мүмкін болады:

көп қабатты үй құрылысында:

- ірі жұмыс істеп тұрған темірбетон зауыттарын қазіргі заманғы үй құрылысы комбинаттарына ауыстыру жолымен немесе қолданыстағы инфрақұрылым мүмкіндік беретін кез келген өнеркәсіптік кәсіпорын базасында жаңа қуаттар құру жолымен құрама, құрама-монолитті үй құрылысын дамыту;

- қаңқаның монолитті орындауындағы тұрғын үйлерді салу технологиясын жақсарту. Шетелдік тәжірибе көрсеткендей, мұндай технология күрделі геологиялық жағдайлары бар сейсмикалық аудандарда, сондай-ақ дамыған инженерлік инфрақұрылым мен құрылыс индустриясынан алыс аймақтарда салынып жатқан ғимарат құрылысының жеке жобаларын әзірлеу кезінде әлі де сұранысқа ие.

аз қабатты және жеке үй құрылысында:

- құрылымдық-жылу оқшаулағыш газдалған бетонды қабырға блоктары мен панельдер түріндегі қабырға материалдары ретінде жаппай қолдану. Мұндай материалдан жасалған үй «тыныс алады», қабырғалары жоғары бу өткізгіштікке ие. Бұл адамға үй ішіндегі жайлы микроклиматты қамтамасыз етеді. Одан рамалық құрылғысыз 3 қабатқа дейін үй салуға болады. Газдалған бетон сонымен қатар темірбетон қаңқасы негізінде ғимараттардың бір қабатты қоршау конструкцияларын орнату үшін ең тиімді материал болып табылады. Ол нысандардың төмен құнын, құрылыс кезінде еңбек шығындарын азайтуды, ғимараттың салмағын жеңілдетуді қамтамасыз етеді, осылайша материал сыйымдылығын төмендетеді және т. б.;

- көтергіш қабырғаларды орнату кезінде оларды керамикалық көп сілтілі кірпішпен және көп қуысты блокпен ауыстыру арқылы толық денелі силикат пен керамикалық кірпішті қолданудан біртіндеп бас тарту;

- сыртқы жүк көтергіш қабырғаларды тұрғызу үшін жылу оқшаулағыш қабырға блоктарын қолдану;

- «PLASTBAU», «ИЗОДОМ» және т.б. типті монолитті үй құрылыс технологиясын енгізу;

- аз қабатты үй құрылысында модульдік блоктарды қолдану.

Модульдік үйлер бір немесе одан да көп модульдік блоктардан тұрады, олар зауыттық жағдайда конвейерлік түрде жасалады. Модульдік үйлер зауытта 95% дайын.

Артықшылықтары:

- құрылыстың қысқа мерзімдері - 6 айға дейін. Бөлме модульдері дайын әрлеуі бар құрылыс алаңына жеткізіледі;
- құрылыс материалдарын 30%-ға дейін үнемдеу;
- құрылыс жаппай іргетасты қажет етпейді;
- шудан, желден, ылғалдан, температурадан сенімді оқшаулау-модуль қабырғалары 50-ден 50С°-қа дейінгі температуралық әсерге төтеп беретін үш қабатты құрылым;
- өндірістің қалдықсыз болуы;
- беріктігі: конструкциялар сейсмикалық төзімді, кәдімгі үйлерге қарағанда 20%-ға берік, өйткені олар 1200 км-ге дейінгі қашықтыққа тасымалдауға арналған;
- төзімділік 50-ден 50С°-қа дейінгі климатта 200 жылға дейін.
- Осылайша, Қазақстан жағдайында тұрғын үй құрылысын инвестициялау үшін ең тартымды бағыттар болып табылады:
 - қолданыстағы темірбетон зауыттарын заманауи үй құрылысы комбинаттарына ауыстыру арқылы немесе қолданыстағы инфрақұрылым мүмкіндік беретін кез келген өнеркәсіптік кәсіпорын базасында жаңа қуаттар құру арқылы құрама, құрама-монолитті үй құрылысын дамыту;
 - жаңа тиімді жылу және энергия үнемдейтін материалдар мен технологияларды пайдалана отырып, аз қабатты жеке үй құрылысын дамыту.

Тиісті дамуды қабырға материалдарының келесі тиімді түрлерінің өндірісі алуы керек:

- автоклавты газдалған бетон;
- қуыс керамикалық кірпіш және блок;
- термоблоктар.

құрама-монолитті қаңқалы үй салу (СМЖ) технологиясы «Рекон Ижора»

Технология Францияда 1960 жылдардың басында «Saret» маркасымен пайда болды, бұл технология Ресейде енгізілді, оның негізінде «Recon Ijora» технологиясы пайда болды. Бұл технологияны ресейлік жағдайларға, соның ішінде климаттық жағдайларға бейімдей отырып, технология келесі факторларды ескере отырып жетілдірілді:

- өндіріс пен құрылыстың технологиялық процесінде энергияны үнемдеу;
- еңбек және материалдық шығындарды азайту;
- өнімнің жоғары сапасы мен тұтынушылық қасиеттері.

Болашақ «жеңіл» ғимараттың тұжырымдамасы пайда болды: зауытта жасалған бұйымдардан құрастырылған монолитті жақтау: баған, ригель, плита-тораптарды монолитті және құрылыс алаңында дәнекерлеу жұмыстарының болмауы бар алынбайтын қалып (немесе «қуыс»).

Құрама монолитті жақтауды сейсмикалық аймақтарда да қолдануға болады (10 баллға дейін).

Қанқа элементтердің толық зауыттық дайындығы оны тұрғызу кезінде электр дәнекерлеу жұмыстарынан толықтай бас тартуға, құрылыстың энергия сыйымдылығын, құрылыс алаңындағы материалдарды тұтынуды, құрылыс-монтаждау жұмыстарының мерзімін едәуір төмендетуге мүмкіндік береді және сайып келгенде, басқа құрылыс технологияларымен салыстырғанда тұрғын үйдің төмен құнын анықтайды.

құбырбетондағы металлқаңқа негізіндегі құрылыс технологиясы

ҚР үшін құбырлы бетондағы металлқаңқа негізінде құрылыс технологиясы жаңа, Америкада металл жақтауда ғимараттардың 60%-ы, Еуропада қаңқалы ғимараттардың 50% -ы металдан салынған. Құбыр бетон-бетонмен толтырылған болат құбыр-қалып түріндегі ғимарат жақтауының құрылымдық элементі.

Құбырлы бетон конструкциялары темірбетоннан ерекшеленеді, экстремалды жағдайларда ұзақ уақыт бойы айтарлықтай жүктемелерге төтеп бере алады. Сондай-ақ, құбырлы бетон конструкциялары, металл конструкциялар сияқты, орнату кезінде ыңғайлы, отқа төзімділігі жоғары. Құбырлы бетонның керемет құрылымдық және құрылыс-техникалық қасиеттері оны құрылыстың әртүрлі салаларында - көпір құрылысында, метро құрылысында, өнеркәсіптік және тұрғын үйлерде қолдануға мүмкіндік береді.

Құрылыста құбырлы бетонды қолдану Болат жақтаудың арқасында құрылымдардың жоғары беріктігіне кепілдік береді. Жабық құрылымда бетонмен байланыста жұмыс істейтін Металл уақыт өте келе кеңейетін жарықтар пайда болатын арматураланған ашық бетон конструкцияларына қарағанда әлдеқайда жоғары тұрақтылық коэффициентін қамтамасыз етеді. Керней бетонында жүктеме есебінен жарықтар іс жүзінде болмайды. Ал бетонмен нығайтылған металл әртүрлі бойлық, көлденең, «сыну» жүктемелерін тиімдірек қабылдайды.

Әлемде сейсмикалық қауіпті аймақтарда құбырбетон мен Монолитті конструкцияларды қолдана отырып, биік құрылыстар салудың жеткілікті тәжірибесі жинақталған. Құбырлы бетонды пайдалану биік ғимараттарда сыртқы және ішкі жүк көтергіш қабырғалары бар схеманың орнына ғимараттардың рамалық схемасын қолдануға мүмкіндік береді. Бұл ғимараттың салмағын 1,5-1,8 есе азайтады.

Металл мен бетонның шығыны азаяды. Құбырлы бетоннан бағаналар жасау кезінде қалыптау қажет емес, еңбек шығындары азаяды және құрылыс ұзақтығы азаяды. Мысал ретінде Жапония немесе Қытай туралы айтуға болады, онда ірі қалалардың жоғары сейсмикалық аймақтарда орналасқанына қарамастан, жер асты элементтерінің күшті соққыларына бірнеше рет төтеп берген зәулім ғимараттар салынуда. Қытайда жер сілкінісі кезінде 80 қабатты ғимараттардың ешқайсысы зардап шеккен жоқ.

ҮҚК (үй құрылысы комбинаттарын) ұйымдастыру перспективалары

Үй құрылысы комбинатының негізгі мақсаты-құрама-монолитті жүйе үйлеріне арналған құрама бетон бұйымдарын өндіру.

«Әмбебап үй құрылысы жүйесі».

Бұл жүйе Ресей мен Беларусьияда ең көп таралған екі рамалық Монолитті үй салу жүйесін практикалық қолдану тәжірибесін зерттеу негізінде құрылған:

- «Аркос» деген атпен де белгілі, А. и. Мордич (БЕЛНИИС, Минск) әзірлеген (в-1.020.7 сериясы);

- «Рекон» немесе «Чебоксарский каркас» фирмасының ригельдік қаңқасы.

«Әмбебап үй құрылысы жүйесінің» қаңқасын әзірлеу барысында аталған үй құрылысы жүйелерінің кемшіліктері жойылып, артықшылықтары пайдаланылды. Нәтижесінде келесі артықшылықтары бар үй құрылысы жүйесі құрылды:

- үйдің бөлшектерін зауыттық өндірудің арқасында құрылыстың жоғары

сенімділігі (құрылыстағы монолитті жұмыстардың көлемі 10-15%-дан аспайды);

- жоғары энергия тиімділігі;
- қабат-2-ден 25 қабатқа дейін және одан да көп;
- ішкі бөлмелердің еркін орналасуы;
- жер сілкінісіне төзімділігі 9 баллға дейін.

«Әмбебап үй құрылысы жүйесінің» жетілдірілген қаңқасы келесі ерекшеліктерімен ерекшеленеді:

- құрастырмалы-монолитті көтергіш ригельдің жаңа конструкциясы, оның құрастырмалы бөлігі палубасыз қалыптау сызығында дайындалады;
- бағананы ригельмен және еден плитасымен байланыстырудың жетілдірілген дизайны;
- монтаждау қалыптарының саны айтарлықтай (60%-ға) азайды;
- металл мен бетонды монолитті жақтаумен салыстырғанда 30-40% үнемдеу;
- жеңіл жақтау (ғимараттың бір шаршы метріне 600 кг немесе 0,22-0,25 м3 темірбетон қаңқасының элементтері) өзіндік құнын төмендетіп қана қоймай, іргетастар мен жер жұмыстарына кететін шығындарды азайтады.

Әмбебап үй құрылысы жүйесінің артықшылықтарын іске асырудың негізгі қуаттылығы жылына 50-ден 200-ге дейін және мың шаршы метрден астам тұрғын үйді құрайтын заманауи Индустриялық Құрылыс Комбинаттары болып табылады (ИҚК). Мұндай ИҚК-лар талап етілетін мерзімде жоғары санатты тұтас қалалардың жаппай құрылысын қамтамасыз етеді. Олар құрылыс материалдары мен конструкцияларын өндірудің заманауи технологияларының ең озық түрлерін жинады.

ИҚК бұйымдарын құрастырмалы - монолитті қаңқалы көппәтерлі тұрғын үйлерді, 24 қабатқа дейін, сондай-ақ ауруханаларды, мектептерді, балабақшаларды, т.б. салу кезінде қолдануға болады. Комбинатта барлық құрылыс материалдары заманауи технологияларды пайдалана отырып өндіріледі. Нәтижесінде олардан салынған жаңа үйлер жеңілірек және берік болады, ең бастысы-құрылыс шығындары азаяды. Зауыт 95% дайын өнім шығарады, яғни құрылыс барысында тек монтаждау ғана қалады. Бұл өз кезегінде монолитті, дәнекерлеу жұмыстарының құнын төмендетеді. Тиісінше, бұл құрылысты арзандатады және бағаның төмендеуіне ықпал етеді.

жасыл құрылыс

Соңғы онжылдықта экологиялық үйлер мен кеңсе ғимараттары бүкіл әлемде үнемі өсіп келе жатқан сұранысқа ие болды. Бірте-бірте әр түрлі елдерде «жасыл стандарттар» енгізіле бастады, бұл экологиялық тиімділікке ие ғимараттың осы өлшемге қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалауға мүмкіндік берді. Бүгінгі таңда «жасыл стандарттар» Еуропалық Одақта, Солтүстік Америкада, Австралияда, Азия елдерінде кеңінен қолданылады, ал Таяу Шығыс пен Латын Америкасында бұл стандарттар енді ғана қолданыла бастады.

Негізгі мағынада «жасыл» құрылыс «Ғимараттарды қалай салу керек екенін?» үш аспект бойынша жауап береді:

- Объектілерді салудан қоршаған табиғатқа зиян аз болуы керек. Сонымен қатар, құрылыс пен пайдалануға арналған ресурстардың санын азайту қажет;
- Ғимарат адам өмірі үшін қолайлы ішкі ортаға ие болуы керек.
- Экологиялық таза ғимараттар салу тиімді болуы керек.

Қазақстанда «жасыл» құрылысты дамыту бағытында алғашқы қазақстандық «жасыл» жобалар: Алматыда – «Greenville» коттедж қалашығы, Қазақстан-Британ техникалық университетінің жаңа оқу ғимараты және Ergo Group сабан үйлері, Астанада-Talan Towers көпфункционалды кешені, «ЭКСПО 2017» жасыл орамы салынды.

энергияны үнемдейтін технологиялар:

- стандартты көздерден төмен немесе нөлдік энергияны үнемдейтін ғимарат (Energy Efficient Building or Zero energy Efficient Building). Энергия ресурстарын пайдалану тиімділігіне техникалық тұрғыдан жүзеге асырылатын, экономикалық тұрғыдан негізделген, сондай-ақ экологиялық және әлеуметтік тұрғыдан қолайлы инновациялық шешімдерді қолдану арқылы қол жеткізіледі;

- «пассивті ғимарат» (пассивті ғимарат). Мұнда энергияны үнемдейтін құрылыс материалдары, супер оқшаулау және жаңартылатын энергия көздері қолданылады, бұл дәстүрлі көздерден энергияны тұтынуды азайтуға айтарлықтай әсер етеді. Бұл бағыттың эталоны дәстүрлі орталықтандырылған энергия көздерінен жұмыс істейтін жылу жүйелері мүлдем жоқ ғимарат болып табылады;

- биоклиматтық сәулет (Bioclimatic Architecture) – әйнектелген кеңістіктерді айқын пайдалана отырып, hi-tech стиліндегі сәулет бағыттарының бірі. Негізгі қағида-табиғатпен үйлесімділік, адамның үйін табиғатқа жақындатуға деген ұмтылыс;

- «интеллектуалды» немесе «ақылды ғимарат» (Intellectual Building), онда жылумен жабдықтау және климаттандыру тұрғысынан компьютерлік технологияларды қолдану негізінде үй-жайлар мен қоршау құрылымдарындағы жарық пен жылу ағындары оңтайландырылған. Бұл негізінен ғимараттың күнге және инсоляция технологиясына дұрыс бағытталуы арқылы жүзеге асырылады;

- жоғары технологиялық ғимарат (High-Tech Building). Энергияны үнемдеу, микроклимат сапасы және экологиялық қауіпсіздік жоғары технологиялық ноу-хауға негізделген техникалық шешімдерді қолдану арқылы жүзеге асырылады;

- «салауатты ғимарат» (Healthy Building). Мұндай үйлерде – энергияны үнемдейтін технологиялар мен баламалы энергия көздерін қолданумен қатар-экологиялық таза табиғи құрылыс материалдары (жер, саз, құм, ағаш, тас және т.б.), сондай-ақ ғимараттардың сау микроклиматын сақтаудың жаңа тәсілдерін әзірлеу басымдыққа ие; Сонымен қатар, «салауатты үй» технологиялары ауаны булану нәтижесінде пайда болған зиянды газдардан – формальдегидтерден, түтіннен, оның ішінде темекі шегуден тазарту, радиоактивті заттардың (радонның), ұсақ шаңның (аллергиялық ауруларды тудыратын) және микроорганизмдердің бөлінуін нөлге дейін төмендету, компьютерлерден патогендік толқындық сәулеленуді басу саласындағы жетістіктерді ескереді, ұялы байланыс және Wi-Fi;

- қалдықтар мен құрылыс материалдарының нөлдік көрсеткіші (толық қайталама цикл), энергия шығынының нөлдік көрсеткіші (Green Sustainable Zero Waste Building) бар экологиялық ғимарат.

Энергияны үнемдейтін тұрғын үй деп ресурстарды минималды тұтынуды және табиғи жарық пен температураны жылытуды барынша пайдалануды ескере отырып салынған ғимаратты түсіну әдеттегідей. Мұндай міндеттер

жобалау кезеңінде де шешіледі. Сондықтан энергияны үнемдейтін үйлердің жобалары ресурстарды үнемдеудің көптеген факторларын ескеруі керек. Мысалы, мұндай ғимараттардың тиімділігі үйдің қай жерде салынатынына, бұл жер сайттың негізгі және микрорельефтік бағыттарына қалай бағыттталатынына тікелей байланысты.

Энергияны үнемдейтін үйлерді салудың тағы бір маңызды критерийі-мұндай ғимараттар үйден жылуды қабырғалар, терезе саңылаулары және шатыр арқылы шығармауы керек. Энергияны үнемдейтін үйлердің жобаларындағы бұл мәселе жоғары сапалы жылу оқшаулағыш материалдарды қолдану арқылы шешіледі.

Энергияны үнемдейтін үйлерді салудың үшінші критерийі үйді жылумен және электрмен жабдықтау жүйесінде баламалы энергия көздерін пайдалану болып табылады.

Төртінші критерий үйді ақылды үй жүйесіне қосу болып табылады, ол энергия шығынын тиімді бақылауға және оны азайтуға көмектеседі. Сондай-ақ, «ақылды үй» қажетті жабдықтар болған жағдайда энергияны қайта өңдеу кешенін өз бетінше пайдалана алады.

Энергияны үнемдеудің кілті сонымен қатар қоршау құрылымдарын дұрыс есептеу және салу болып табылады. Сонымен, қабырғалар, шатыр, еден, есіктер мен терезелер Мұқият оқшаулануы керек. Бүгінгі таңда әлемде қабырғалардың минималды қалыңдығымен максималды оқшаулауға мүмкіндік беретін көптеген құрылыс материалдары әзірленді. Атап айтқанда, көптеген заманауи еуропалық үйлерде әртүрлі жылу оқшаулағыш материалдармен толтырылған жүк көтергіш жақтаудан тұратын көп қабатты қабырға құрылымы үлкен танымалдылыққа ие болды. Сонымен бірге, әдетте, еуропалықтар тұрақтылыққа баса назар аударады және целлюлоза, мүк, қой жүні, сүт сарысуымен өңделген, ағаш жоңқалары және т.б. сияқты табиғи материалдарды таңдайды.

жобалаудың жаңа тәсілдері

Дизайндағы жаңа тәсіл еуропалық нормаларды-Еурокодтарды қолдану болып табылады. Еуропалық Комиссияның басшылық құжаттарына сәйкес, Еурокодтар «Ғимараттар мен құрылыстардың негізгі тірек конструкцияларының механикалық беріктігі мен отқа төзімділігін қамтамасыз ету үшін ЕО-ға мүше елдердің анықтамалық құжаттар ретінде пайдалануға арналған жалпы жобалау әдістемесін ұсынады». Олар тікелей қолдануға арналмаған және жергілікті жағдайларға бейімделуі керек. Ол үшін олар қолданылатын әрбір елде еурокодтарға ұлттық қосымшалар әзірленеді, онда осы елге тән параметрлер (сандық мәндер) көрсетіледі, сондай-ақ Стандарттың ағылшын тілінен ұлттық тілге аударылуына байланысты туындаған дәлсіздіктер бойынша қосымша түсініктемелер, қолдану ерекшеліктері және өзге де ақпарат берілуі мүмкін.

Еурокодтар барлық негізгі құрылыс материалдарын (бетон, болат, ағаш, тас/кірпіш, алюминий), құрылымды жобалаудың барлық салаларын (құрылымды жобалау негіздері, жүктемелердің барлық түрлері, өрттің әсері, Геотехника, жер сілкінісіне төзімділік), құрылыс түрлерінің кең спектрін (ғимараттар, көпірлер, мұнаралар мен дінгектер, сүрлемдер және т.б.) қамтиды. және халық шаруашылығының барлық салаларында, аса жауапты құрылыс объектілерін (атом электр станциялары, гидротехникалық құрылыстар және т.б.) жобалау кезінде ғимараттар мен құрылыстардың барлық түрлерін жобалауға

қолданылады.

Бейімделгеннен кейін әрбір Еурокод ерікті қолдану стандарты мәртебесіне ие болады (әдетте ұлттық стандарт дәрежесінде).

Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасының деректері бойынша Қазақстанда қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттармен қатар 10 еурокод әзірленіп, қолданылады: EN 1990 «құрылысты жобалау негіздері. 1 бөлім»; EN 1991-1 «құрылымдарға әсер ету» (10 бөлік); EN 1992-2 «темірбетон конструкцияларын жобалау» (4 бөлік); EN 1993-3 «болат конструкцияларын жобалау» (20 бөлік); EN 1994-4 «Болат темірбетон конструкцияларын жобалау» (3 бөлік); EN 1995-5 «ағаш конструкцияларын жобалау»- үш бөлім; EN 1996-6 «тас құрылымдарын жобалау бөліктері» (4 бөлік); EN1997 - 7 «геотехникалық жобалау» (2 бөлік); EN 1998-8 «жер сілкінісіне төзімді құрылымдарды жобалау» (6 бөлік); EN 1999-9 «алюминий конструкцияларын жобалау» (5 бөлік). ЕУРОКОДТАР негізінде елімізде алты нысан жобаланған: екі қабатты қонақ үй ғимараты (Алматы қ., «қазақстандық девелоперлік компания» ЖШС, төрт қабатты балабақша ғимараты (Алматы қ., Falcon Petroleum ЖШС), 30 қабатты және 24 қабатты Safia Tower Premium ғимараты (Шымкент қ.), аспалы жолдар, ғимараттар мен инфрақұрылым құрылыстары құрамында «Көк-Жайлау» тау шаңғысы курорты (Алматы қ.), Ислам Орталығы (Текелі қ.), «Керуен-2» көпфункционалды кешені (Астана қ.) бар.

2020 жылдан бастап құрылыс саласы тірек және қоршау конструкциялары бөлігінде Еурокодтарға толығымен көшті.

Еурокодтар жүйесін енгізу және Қазақстанның құрылыс саласының нормативтік базасын өзектендіру жобалау мен құрылыста инновациялық технологиялар мен материалдарды неғұрлым белсенді және кеңірек қолдануға мүмкіндік берді.

ҚР ҚНЖЕ бойынша және ҚР БК EN бойынша жобаланған тұрғын үйлерді салыстырмалы есептік-Талдамалық бағалау кезінде ҚР сейсмикалық емес аудандарында «ҚазҚСҒЗИ» АҚ мамандары тұрғын үй құрылысының жалпы құнының 8,13% көтергіш темірбетон қаңқасының үлесімен арматура шығынын 20%-ға ұлғайтты, осылайша жалпы құнының ұлғаюы 2,6% құрайды.

Еурокодтарды іс жүзінде іске асырған сәттен бастап сейсмикалық аймақтарда құрылыс материалдарын (арматуралық болат және бетон) үнемдеу туралы сенімді нәтижелер алынды.

Құрылыста Еурокодтарды енгізу, сондай-ақ құрылыс материалдарының кейбір түрлеріне бағаның өзгеруі бейінді ұйымдар мәлімдеген құрылыс құнының қымбаттауына түбегейлі әсер етпейді.

Құрылыс саласына жаңа нормативтік-техникалық базаны енгізу үшін «ҚазҚСҒЗИ» АҚ алаңында Еурокодтарға ұқсас ҚР ЕО БК ғимараттары мен құрылыстарын жобалау мен салуда қолдану мәселелері бойынша оқыту семинарлары ұйымдастырылды.

Қазақстан Республикасының көптеген өңірлерінде (Астана, Алматы, Ақтөбе, Қарағанды, ШҚО, БҚО, СҚО, ОҚО қалаларында, сондай-ақ Ақмола, Павлодар, Қостанай, Алматы, Жамбыл, Атырау, Маңғыстау және Қызылорда облыстарында) көшпелі семинарлар өткізілді.

Мысалы, егер кеңес кезеңінің нормаларында міндетті коэффициент 1 болса, онда Еурокодтар 0,5-тен 1,5-ке дейін ұсынады.

Барлық кезеңде 500 ден астам құрылыс индустриясы ұйымдарынан 1394 адам оқытылды.

құрылыс кезеңдерін цифрландыру

Тұрақты негізде Еурокодтарды жетілдіру бойынша шаралар қабылдануда, атап айтқанда:

ҚР Инвестициялар және даму министрлігінің (қазіргі ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі) 2017 жылғы 17 сәуірдегі №197 бұйрығымен Қазақстан Республикасының құрылыс саласына ақпараттық модельдеу технологиясын (ВІМ-технологияларды) енгізу жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді, онда ВІМ-технологияларды енгізу бойынша дайындық және ілеспе іс-шаралар қалыптастырылды, сонымен қатар, құрылыс объектілерін ақпараттық модельдеудің заманауи технологияларының трансферті есебінен отандық құрылыс саласын дамыту үшін жағдай жасау мақсатында ақпараттық модельдеу технологиясын одан әрі дамыту қадамдары. Бұл кейіннен Қазақстан Республикасының құрылыс секторы кәсіпорындарының сыртқы нарықтарындағы бәсекеге қабілеттіліктің өсуіне оң әсер етуі тиіс.

Әлемдік тәжірибеге шолу көрсеткендей, құрылыс объектілерін ақпараттық модельдеу технологиясын енгізу саланың дамуына оң әсер етеді, құрылыс сапасы мен инвестициялардың ұтымдылығын арттыруға жағдай жасайды.

Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, құрылыста ВІМ-технологияны қолдану мемлекеттік меншік объектілерін күтіп ұстау бойынша бюджетке түсетін жүктемені азайтуға, объектідегі күтпеген шығындарды азайтуға, жұмыс көлемін есептеу кезінде қателерді азайтуға мүмкіндік береді.

ВІМ технологиялары құрылыстағы технологиялық процестің қадамдарын оңтайландырады: миллисекундтан секундқа дейін автоматты басқару, минуттан бір сағатқа дейін қолмен басқару, бір сағаттан бір күнге дейін апаттық жұмыс, бір аптадан бір айға дейін операциялық жоспарлау, бір жылдан он жылға дейінгі инвестиция.

Ақпараттық модельдеу технологиясын (ҚСАМТ) енгізу, сондай-ақ құрылыста баға белгілеуді реформалау (құрылыстың сметалық құнын айқындаудың ресурстық әдісіне көшу) және нормативтік базаны реформалау кезеңдерінің алдында тұрған Қазақстан Республикасының құрылыс секторын дәйекті дамытудың кезекті кезеңі ретінде қарастырылады.

Ақпараттық модельдеу технологиясы Мемлекеттік инвестициялық-құрылыс жобаларын іске асыру тәуекелдерін төмендету, мемлекеттік инвестициялар және квазимемлекеттік сектор субъектілерінің қаражаты есебінен Жылжымайтын мүлік объектілерін салу кезінде мүдделі тараптардың өзара іс-қимыл процестерінің ашықтығын арттыру және жақсарту құралы ретінде қарастырылатындықтан, технологияны міндетті пайдалану жөніндегі талаптар тек бюджеттік-инвестициялық жобаларға ғана қолданылады.

ҚР ИИДМ Құрылыс және тұрғын үй шаруашылық істері комитеті ҚР ҚЕ 1.02-111-2017 «Жобалық ұйымда ақпараттық модельдеуді қолдану» нормативін бекітті.

ҚР ИДМ Құрылыс және тұрғын үй - коммуналдық шаруашылық істері комитеті төрағасының 2018 жылғы 10 желтоқсандағы № 253 бұйрығымен Қазақстан Республикасының құрылысындағы басшылық құжат бекітілді 1.02-04-2018 «Құрылыстағы ақпараттық модельдеу. Негізгі ережелер». Осы сәтте құрылыстағы ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуын ескере отырып, оларды сынақтан өткізу және ағымдағы сәйкестікке келтіру нәтижелері бойынша түзету мақсатында нормативтік - техникалық талаптарды (стандарттар, ұсынымдар, қағидалар және т.б.) қайта қарау бойынша одан әрі жұмыс жүргізілетін болады.

СУЩЕСТВУЮЩАЯ ПРАКТИКА ПРОЕКТИРОВАНИЯ

ВІМ - ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Халықаралық аренаның тәжірибесіне сүйене отырып, BIM-технологияларға көшуге байланысты қысқа мерзімде туындайтын жаңа мамандықтар: BIM-менеджер (BIM-үйлестіруші), BIM-инженер-жобалаушы, BIM-Модельер (конструктор), BIM-бағдарламашы, BIM-инженер, BIM-шебер.

инновациялық құрылыс материалдарымен байланысты технологиялар

Саланың функционалдық талдауы қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді перспективада салада «Қазақстан Республикасының 2020-2025 жылдарға арналған индустриялық - инновациялық даму тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 20 желтоқсандағы № 846 қаулысымен бекітілген ҚР индустриялық-инновациялық даму Тұжырымдамасының индикаторлары болып табылатын технологиялар енгізілетінін көрсетті. Жаңа технологияларды енгізу мамандарға жаңа білім мен

дағдыларды игеру бойынша талаптар қояды, бұл еңбек нарығында ҰҚЖ-да жоқ жаңа кәсіптердің/кәсіптердің пайда болуына түрткі болады.

қысқа мерзімді технологиялар

Инновациялық құрылыс және композициялық материалдардың технологиялары өндірісте инновациялық компоненттерді, мысалы, жақсартылған сипаттамалары бар композициялық материалдарды, соның ішінде термопластика мен реактопласттарды алу үшін микро арматуралық қоспаларды қолдануды қарастырады.

Жоғары сапалы тұтқыр және бетондардың, жоғары беріктігі мен суға төзімділігі бар композициялық магнезиялық тұтқыр заттардың инновациялық құрамдары, бетон, кірпіш, көбік бетон, пеноплекс және т.б. негіздері бойынша әмбебап сипаттағы құрғақ қоспалардың рецептері.

Мұндай материалдарды тікелей бетон торабында, сондай-ақ әртүрлі құрылыс материалдарын, соның ішінде ұсақ құрылыс тастары мен блоктарын өндіруде алуға болады. Технология жаңа кәсіптің пайда болуын болжайды - құрылыс диірменінің машинисі, микро- және нано қоспаларды талдау зертханашысы.

Технологии экологически чистых энергосберегающих теплоизоляционных материалов предусматривают получение инновационных тепло- и гидроизоляционных конструкций, на основе микро- и нанодобавок для коррекции недостатков органических и неорганических теплоизоляторов . Технологии предполагают появление новой профессии - лаборант экотехник.

Нано қоспаларды қолданатын инновациялық құю технологиялары беріктігі жоғары құю жабындарын (еден, қабырғалар, оның ішінде ішкі және сыртқы, төбелер, шатырлар, бетон, сылақ, әртүрлі типтегі ғимараттардың жылу оқшаулағыш негіздері) дайындауды көздейді. Құю технологиясы тікелей құрылыс алаңында қолданылады. Технология жаңа кәсіптің пайда болуын болжайды - құю жабындарын орнатуға арналған жабдық операторы.

Коллоидты цемент материалдары негізінде инновациялық сәндік жабындар минералды шикізат пен құрылыс қалдықтарын кешенді пайдалану кезінде минералды толтырғыштар ретінде ұсақ ұнтақталған бетон сынықтарын қолдану арқылы коллоидты цемент желімдерін өндіруді қарастырады. Технологиядағы қосымша түйін-ұсақтау сызығын қамтитын бетон сынықтарын өңдеудің технологиялық модулі; бетон сынықтарын цементтің нақты бетіне дейін алдын ала ұнтақтау. Технология жаңа мамандықтың пайда болуын болжайды - діріл диірменінің машинисі.

«Нано қоспалар» негізіндегі жеңілдетілген конструкциялар» технологиялары құрғақ құрылыс қоспаларын өндіруде де, тікелей құрылыс алаңында жұмыстар жүргізуде де сылақ және шпаклевка қоспаларын, герметикалық мастикаларды, отқа төзімді жабындарды дайындауда нано қоспаларды қолдануды көздейді. Технология жаңа мамандықтың пайда болуын болжайды - көп компонентті жабындарды орнатушы.

орта және ұзақ мерзімді перспектива технологиялары

Орта мерзімді және ұзақ мерзімді перспективада Қазақстандағы құрылыс материалдары технологияларындағы халықаралық үрдістерді ескере отырып, жаңа құрылыс материалдары игеріліп, құрылыста қолданылатын болады. Тиісінше, жаңа құрылыс материалдарын қолданатын құрылыс технологиялары

өзгереді. Құрылыс материалдарын өндіруде жоспарланған жаңа технологиялар:

- полимерлі құрылыс композиттерін модификациялау технологиялары;
- көміртекті инновациялық материалдар негізінде беріктігі жоғары жеңіл полимерлі құрылыс конструкцияларының технологиялары;
- ҰБТ құрылыс конструкцияларын күшейту технологиялары (автожол, көпір, туннель құрылысы).

Қазіргі уақытта бұл технологиялар Ресейде, Қытайда, Америкада, БАӘ және басқа елдерде қолданылады және құрылымдарды жеңілдету және нығайту және осы құрылымдарды орнатуды жеңілдету үшін көміртекті пластиктер мен көміртекті материалдарды қолдануды қарастырады.

УНТ тұтқыр және бетондарын, полимерлі композиттерді өзгерту, металл конструкцияларын, тас құрылыстарын, ағаш конструкцияларын күшейту, көміртекті арматураны қолдану, көпір, туннель құрылыстарында көміртекті CarbonFabric маталарын қолдану және т.б. технология жаңа мамандықтың пайда болуын болжайды – композиттік материалдар (көміртекті пластиктер) маманы.

жұмыс күшіне күтілетін сұраныс пен ұсыныс

Еңбек ресурстарын болжауды әзірлеу Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 20 мамырдағы № 161 бұйрығымен бекітілген Еңбек ресурстарын болжаудың ұлттық жүйесін қалыптастыру және оның нәтижелерін пайдалану қағидаларына (бұдан әрі – Қағидалар) сәйкес жүзеге асырылады.

Еңбек ресурстарын болжау қағидаларының 4-тармағына сәйкес қысқа мерзімді кезеңге (1 жыл), орта мерзімді кезеңге (6 жыл), ұзақ мерзімді кезеңге (2050 жылға дейін) қалыптастырылады.

Еңбек ресурстарын болжаудың ұлттық жүйесі жыл сайын қалыптасады және Электрондық еңбек биржасында орналастырылуға жатады.

Кадрларға қажеттілік болжамы электрондық еңбек биржасында орналастырылатын немесе мансап орталығына жазбаша түрде жіберілетін жұмыс берушілердің тиісті ақпараты, сондай-ақ экономика салаларында жұмыспен қамтылғандар саны бойынша сабақтар бөлінісінде статистикалық деректер негізінде негізделеді.

Кадрларға қажеттілік болжамы экономика салаларында жұмыспен қамтылғандар саны бойынша сабақтар бөлінісінде статистикалық деректерге негізделеді.

Мәселен, Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша кадрларға қажеттіліктің орта мерзімді болжамына сәйкес 2022-2030 жылдарға арналған құрылыс саласындағы жиынтық сұраныс 111,7 мың адамды құрайды (2022 ж. - 11,0 мың адам, 2023 ж. - 10,3 мың адам, 2024 ж. - 12,0 мың адам, 2025 ж. - 12,2 мың адам, 2026 ж. - 12,6 мың адам, 2027 ж. - 12,7 мың адам, 2028 ж. - 13,4 мың адам, 2029 ж. - 13,9 мың адам, 2030 ж. - 13,5 мың адам).

Еңбек ресурстарын болжау жаңа сұраныс блогын және ауыстыру бойынша сұраныс блогын қамтиды, соңғысы сонымен қатар жас бойынша өлім статистикасына сәйкес қызметкерлердің зейнеткерлік жасына күтілетін жетуді және қызметкерлердің күтілетін өлімін ескереді.

Мәселен, «Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» АҚ деректері бойынша

ағымдағы жылдың қазан айындағы жағдай бойынша өнеркәсіп, құрылыс, көлік және басқа да ұқсас кәсіптердің жұмысшылары 464 250 адамды құрайды (18 жасқа дейін - 172 адам; 18 жастан 25 жасқа дейін - 35 426 адам; 25 жастан 35 жасқа дейін - 109 833 адам, 35 жастан 45 жасқа дейін - 123 507 адам, 45 жастан 55 жасқа дейін - 111 100 адам, 55 жастан зейнеткерлік жасқа дейін - 72 106 адам, зейнеткерлік жастан бастап жасы және одан жоғары-12 106 адам).

Жұмыс істеп тұрған қызметкерлердің саны туралы мәліметтер «Еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесінде еңбек шарты туралы мәліметтерді ұсыну және алу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 3 қыркүйектегі № 353 бұйрығы негізінде жиналады.

Еңбек ресурстарын болжау нәтижелері «электрондық еңбек биржасы» мемлекеттік ақпараттық порталында орналастырылады.

5.4 Кәсіптік сыныптар бойынша жұмыскерлердің тізімдік саны және бос жұмыс орындарының саны 01.01.2022 ж/ 01.01.2018 ж (салыстыру бойынша)

Кәсіптік сыныптар бойынша жұмыскерлердің тізімдік саны және бос жұмыс орындарының саны			
Сабақ / біліктілік	Есепті кезеңнің басындағы қызметкерлердің тізімдік саны, адам	Есепті кезеңнің басындағы бос жұмыс орындарының саны, адам	Тиісті кәсіптік топ бойынша қызметкерлердің жалпы санындағы бос жұмыс орындарының үлес салмағы, %
	<i>Барлығы: 2022/2018 (оның ішінде «құрылыс» 2022/2018)</i>		
Геология, геофизика және басқа да ғылым мамандары	5 127/5 132 (202/59)	108/70 (x/x)	2,1/1,4
Математиктер, актуарийлер және статистика	1236/1430 (4/3)	16/20 (1543/1793)	1,3/1,4
Инженер-электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы кәсіби мамандар	66 319/60 146 (7977/9886)	1446/888 (56/59)	2,2/1,5
Өндірістік инженерлер, оның ішінде өнім бойынша	19 245/18 335 (1 410/2 379)	401/301 (5/10)	2,1/1,6
Құрылыс инженерлері	8 293/9 731 (3 784/4 636)	141/110 (25/17)	1,7/1,1
Күзет инженерлері қоршаған орта	3 133/2 460 (536/313)	57/12 (x/x)	1,8/0,5
Инженер-механиктер	12 014/9 321 (993/971)	261/196 (6/27)	2,2/2,1
Электр инженерлері	13 417/13 447 (1292/1924)	330/137 (5/x)	2,5/1,0
Электроника инженерлері	2 966/3 816 (72/68)	86/48 (2/x)	2,9/1,3
Бойынша инженерлер телекоммуникация және телерадио хабарларын тарату	9556/ 8728 (103/140)	170/111 (1/x)	1,8/1,3
Сәулетшілер, дизайнерлер, маркшейдерлер және дизайнерлер	6551/ 8261 (1798/1352)	106/187 (8/x)	1,6/2,3
Ғимарат сәулетшілері және құрылыстар	411/1571 (145/237)	x/36 (x/x)	x/2,3
Ландшафт сәулетшілері	31/72 (4/5)	x/x	-
Қала жоспарлаушылар және басқа жобалаушылар	3156/2672 (667/180)	41/76 (3/x)	1,3/2,8
Маркшейдерлер, картографтар және байланысты кәсіптердің кәсіби мамандары	2353/3528 (973/907)	37/66 (4/x)	1,6/1,9
Құрылыс техниктері	2223/1783 (975/1142)	19/15	0,9/0,8

Күзет техникасы қоршаған орта	641/583 (86/x)	x/11 (x/x)	x/1,9
Техника-механиктер	9012/8891 (963/1539)	178/138 (12/x)	2,0/1,6
Техниктер-электриктер	9813/9896 (1263/846)	174/84 (8/x)	1,8/0,8
Техника-электроника	916/1622 (78/9)	46/33 (5/x)	5,0/2,0
Суретшілер	204/306 (91/53)	1/x (x/x)	-
Құрылыс жұмыстары, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар	4283/3773 (1544/1593)	91/58 (24/40)	2,1/1,5
Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және басқа да байланысты кәсіптердің жұмысшылары	337 568/366 185 (55 995/65 734)	10 590/5 115 (555/761)	3,1/1,4
Құрылысшылар-монтажшылар, құрылысшылар-әрлеушілер, бояушылар және электриктерден басқа ұқсас кәсіптердің жұмысшылары	71 118/88 404 (38 140/45 507)	1547/970 (480/548)	2,2/1,1
Электриктерден басқа, құрылысшы - монтажшылар, құрылысшы - әрлеушілер, бояушылар және ұқсас кәсіптердің жұмысшыларына супервайзерлер (бригадирлер)	4 172/10 258 (2 443/3 671)	116/152 (78/x)	2,8/1,5
Құрылысшылар-монтажшылар және туыстық сабақтардың жұмысшылары	50 988/58 359 (31 158/35 166)	1028/623 (235/351)	2,1/1,1
Арматураншылар мен қаптаушылар	4 364/4 304 (3278/3108)	40/10 (x/x)	0,9/0,2
Тас қалаушылар мен жұмысшылар байланысты сабақтар	3 388/3 515 (2 200/2 194)	29/15 (3/x)	0,9/0,4
Тас өңдеушілер және тастар	103/82 (48/x)	15/x (x/x)	14,6/x -
Бетоншылар мен жұмысшылар байланысты сабақтар	7 017/6 812 (5 264/x)	45/22 (13/15)	0,6/0,3
Ағаш ұсталары мен ағаш ұсталары	6 840/8 969 (2 428/4 540)	101/51 (27/x)	1,5/0,6
Құрылысшылар-әрлеушілер және туыстық сабақтардың жұмысшылары	8 326/9 323 (2888/4394)	177/121 (42/x)	2,1/1,3
Ғимараттарға қызмет көрсету, қасбеттерді тазарту бойынша жұмысшылар, бояушылар және туыстық байланыс қызметкерлері	7 643/10 464 (1659/2276)	226/74 (53/x)	2,9/0,7
Электриктерден басқа, металл өңдеу, жабдықтау қызмет көрсету және соған байланысты сабақтар бойынша жұмысшылар	117 387/119 987 (8 360/10344)	4297/1939 (45/195)	3,7/1,6
Электрик, электроника және телекоммуникация жұмысшыларына супервайзерлер (бригадирлер)	3 130/2 600 (3130/2600)	147/41 (x/x)	4,7/1,6
Электрик жұмысшылары	58 057/53 918 (4391/3940)	2358/723 (17/16)	4,1/1,3
Электроника және телекоммуникация (ИКТ) жұмысшылары	10 253/10 789 (130/83)	218/128 (x/x)	2,1/1,2
Өнеркәсіптің, құрылыстың, көліктің және соған байланысты кәсіптердің басқа да жұмысшылары	49 945/64 991 (4251/5313)	1031/1115 (7/2)	2,1/1,7
Біліктілігі жоқ өнеркәсіп, құрылыс және тасымалдау жұмысшылары	48 985/57 155 (8376/10 481)	1605/865 (310/155)	3,3/1,5
Тау-кен өнеркәсібінде және құрылыста жұмыс істейтін біліктілігі жоқ жұмысшылар	11 490/20 315 (4924/8867)	96/161 (11/x)	0,8/0,8

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Жоғарыда көрсетілген статистика деректері бойынша 2022 жылғы 1 қаңтарға республика бойынша бос орындардың жалпы саны 46 170 орынды (2018 жылы – 26 456 орын) құрады, оның ішінде «құрылыс» саласы бойынша 1 543 орын (2018 жылы – 1 793 орын).

Құрылыс саласында ең көп сұранысқа ие мамандықтар құрылыс бөлімшелерінің басшылары – 7,8 мың адам, құрылысшы-монтажшылар бойынша бригадирлер – 5,4 мың адам, бухгалтерлер – 5,1 мың адам, сылақшылар – 4,8 мың адам, ғимараттар мен құрылыстардың қасбеттерін бояушылар мен декораторлар – 4,3 мың адам, тас қалаушылар мен туыстық сабақтардың жұмысшылары – 3,6 мың адам. Келесі біліктіліктерге ең жоғары қажеттілік (1,0-ден 14,6%-ға дейін): инженер-механиктер, сәулетшілер, жобалаушылар, геодезистер, картографтар және маман-байланысты кәсіптердің кәсіпқойлары, ғимараттар мен құрылыстардың сәулетшілері, қала жоспарлаушылар және басқа жобалаушылар, геодезистер, картографтар және байланысты кәсіптердің кәсіби мамандары, техник-механиктер, техник-электроника, құрылыс жұмыстарының инспекторлары, сапаны бақылау және еңбекті қорғау, супервайзерлер (бригадирлер) электриктерден басқа құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, бояушылар және ұқсас кәсіптердің жұмысшылары, құрылысшы-монтажшылар және ұқсас кәсіптердің жұмысшылары, о.т.к., өнеркәсіптің, құрылыстың, көліктің және онымен байланысты кәсіптердің басқа жұмысшылары.

«Атамекен» ҰКП 2021 жылғы желтоқсан мен 2022 жылғы наурыз аралығында кадрларға қажеттілік бойынша жыл сайынғы сауалнама жүргізді. Сауалнамаға 32 мыңға жуық кәсіпкерлік субъектісі қатысты, қажеттілікті 59,3 мың адам санында 9,5 мың адам көрсетті (қажеттілік: 2022 жылға - 59 376 адам; 2023 жылға - 37 677 адам; 2024 жылға - 36 492 адам).

Жалпы қажеттіліктің жартысынан көбі (55%) жоғарыда аталған салалардағы кәсіпкерлік субъектілеріне тиесілі.

Жүргізілген сауалнама нәтижелері құрылыс, өңдеу өнеркәсібі, білім беру, ауыл шаруашылығы және сауда сияқты салалар кадрларға үлкен қажеттілікті сезінетінін көрсетті.

Экономикалық қызмет түрлері бойынша «құрылысқа» қажеттілік 19 142 адамды құрайды, оның ішінде 2022 жылға – 9 359 адам, 2023 жылға – 5 244 адам, 2024 жылға – 4 539 адам (құрылыс саласының 1922 субъектісінің деректері). 2024 жылға қарай сұраныс қарқыны 2022 жылғы деңгейге қарағанда 40%-ға төмендейді.

Бұл ретте сауалнама деректері бойынша құрылыс саласында 644 маман, оның ішінде 2022 жылы - 235 адам, 2023 жылы – 201, 2024 жылы – 208 маман жұмыскерлерді ең көп босату жоспарлануда.

НКЗ бойынша сұранысқа ие 30 қызметкердің қатарына қосалқы жұмысшы, аспаз, тігінші, тракторшы, жалпы практика дәрігері, слесарь-жөндеуші, сатушы, электр газбен дәнекерлеуші, дәнекерлеуші, бухгалтер, техник-бағдарламашы, электромонтер, кассир, тас қалаушы, орта және бастауыш сынып мұғалімдері сияқты біліктілігі орта және төмен мамандықтар кіреді, техник-электрик, медицина қызметкерлері, агроном, жүргізуші, құрылысшы электрик, техник-механик, күзетші, маркетинг, тәрбиеші, жөндеу жөніндегі электрослесарь.

СЭҚ бойынша кәсіп бөлінісінде кадрларға ең үлкен қажеттілік 4 салада

байқалады: құрылыс, өңдеу өнеркәсібі, білім беру және сауда. Кадрларға деген қажеттіліктің 72%-ы типтік, мектеп-курстарда білім алған жұмысшы мамандықтарға және 28%-ы жоғары білімі бар кадрларға тиесілі.

Құрылыс саласында слесарь-жөндеуші, дәнекерлеуші, техник-құрылысшы, бетоншы, электр газды дәнекерлеуші, тас қалаушы, құрылысшы электрик, жөндеу жөніндегі электрослесарь, қосалқы жұмысшы, көгалдандыру жөніндегі жұмысшы мамандықтары талап етіледі. Жоғары білімі бар кадрлар құрылыс инженері, сәулетші, инженер астроном-геодезист.

құрылыс саласына жұмыс күшін ұсыну

Орта және ұзақ мерзімді кезеңдерге арналған Еңбек ресурстарын болжау нәтижелері мыналар үшін пайдаланылады:

1) техникалық, кәсіптік және орта білімнен кейінгі, сондай-ақ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысын қалыптастыру;

2) республикалық бюджет қаражаты есебінен ұсталатын орталық мемлекеттік органдардың даму жоспарларын әзірлеу;

3) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын әзірлеу;

4) бюджеттік саясатты, жастар, көші-қон, сондай-ақ халықты жұмыспен қамту саясатын әзірлеу және іске асыру.

Қысқа мерзімді кезеңге болжау қорытындылары пайдаланылады:

1) жұмыссыз халықты және жұмыс іздеп жүрген адамдарды қысқа мерзімді даярлауды және қайта даярлауды ұйымдастыру үшін;

2) халықтың қалың тобын еңбек нарығындағы ахуал және сұранысқа ие кәсіптер туралы хабардар ету үшін.

Статистикалық деректерге сәйкес 2019 жылы Қазақстан Республикасында 125 жоғары оқу орны (бұдан әрі – ЖОО), сондай – ақ кәсіптік және техникалық білім беру саласындағы 740 ұйым (бұдан әрі-ТЖКБ) жұмыс істеді. 2022 жылы білім беру мәселелері жөніндегі уәкілетті органның деректері бойынша типтер саны 770 бірлікті, ал ЖОО 120 бірлікті құрайды.

жоғары білім

2021-2022 оқу жылының басында жұмыс істеп тұрған жоғары оқу орындарының саны 122 ұйымды құрады, оның 74,6%-ы жеке меншікте, 23,8%-ы мемлекеттік және 1,6%-ы шетелдік меншікте. Республикада 83 университет жұмыс істейді, оның ішінде зерттеу, 16 Академия, 12 институт және оларға теңестірілген консерваториялар, жоғары мектептер мен жоғары мектептер, 9 ұлттық жоғары оқу орындары және 2 ұлттық зерттеу университеті бар.

Өңірлік бөліністе ең көп оқу орындары Алматы (42 ЖОО), Астана (15 ЖОО), Шымкент (8) қалаларында, сондай-ақ Қарағанды (9), ШҚО (7), Қостанай (6) және Ақтөбе (6) облыстарында.

Оқу жылының басында студенттер саны 575,5 мың адамды құрады, оның 97,2%-ы күндізгі, 7,3%-ы сырттай және 2,1%-ы кешкі оқу нысаны бойынша оқиды. Мемлекеттік жоғары оқу орындарында оқитын студенттердің үлесі 22,1%, жеке ұйымдарда - 77,2% құрады.

Есепті оқу жылында мемлекеттік білім беру гранты бойынша 207,3 мың адам немесе 36% білім алуда, ақылы білім беру қызметтерін 368,2 мың адам немесе білім алушылардың жалпы санының 64% алады.

2021-2022 оқу жылының басында қабылданған студенттер саны 159,8 мың адамды құрады, оқуға түскен студенттердің жалпы санының 65,2%-ы жалпы орта білім базасында, 21%-ы техникалық және кәсіптік білім базасында және 13,8%-ы жоғары білім базасында қабылданды.

Құрылыс саласында кадрларды даярлау ЖОО-ның 49 оқу орындарында және ТЖКБ-ның 202 ұйымдарында жүзеге асырылады.

5.5 ЖОО студенттерін мамандықтар бойынша бөлу (адам)

Мамандықтар	2021-2022 оқу жылына студенттерді қабылдау	Студенттер саны	Мамандар шығарылды	Күтілетін шығарылым
ҚР бойынша барлығы	159 804	575 511	151 679	159 296
<i>оның ішінде: құрылыс саласы бойынша</i>				
6B07 Инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары	26 025	77 608	2 923	8 093
6B071 Инженерлік және инженерлік	10 827	33 098	1 579	4 091
6B073 Сәулет және құрылыс	3 759	17 669	528	1564
5B042000 Сәулет (5 жыл)	-	1 314	617	690
5B071100 Геодезия және картография	-	969	579	947
5B072900 Құрылыс	-	1 241	2 228	1 210
5B074500 Көлік құрылысы	-	129	306	129
5B075200 Инженерлік жүйелер мен желілер	-	315	128	304

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

техникалық және кәсіптік білім беру

2021-2022 оқу жылының басында Қазақстан Республикасында 724 колледж және 38 типті филиал жұмыс істеді, оның ішінде 570 қалалық жерде (720 колледж және 4 училище). Олардың 719 күндізгі, 14 кешкі және 287 сырттай бөлімдері бар.

Өңірлік бөліністе ең көп ТЖКБ Алматы (81), Шымкент (40) қалаларында, сондай-ақ ШҚО (71), Алматы (63), Қарағанды (63), Түркістан (51), Жамбыл (41), Павлодар (40) және Ақтөбе (39) облыстарында болады. СҚО-да (23), Атырау (25), Маңғыстау (27) облыстарында ТЖКБ аз.

Оқу жылының басында оқушылардың жалпы саны 494 042 адамды құрады (колледждерде 493 392, училищелерде 750). 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда оқушылар саны 3,5%-ға өсті.

Оқушылардың жалпы санының 71,9%-ы негізгі орта білім базасында, 24,3%-ы жалпы орта білім базасында, 3,8%-ы ТЖКБ базасында оқиды. Күндізгі нысанда оқушылардың 94,3%-ы, кешкі және сырттай нысандарда тиісінше 0,2% және 5,5%-ы оқиды.

Мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша 292,5 мың адам оқиды, бұл оқушылардың жалпы санының 59,2% құрайды, ақылы білім беру қызметтерін 201,6 мың адам немесе оқушылардың 40,8% алады.

Түлектер саны 146,5 мың адамды құрады, оның ішінде 92,8 мың адам (63,3%) жұмысқа орналастырылды және 17,8 мың адам (12,1%) жоғары оқу орындары мен колледждерде оқуын жалғастырды.

5.6 ТжКБ студенттерін мамандықтар бойынша бөлу (адам)

Мамандықтар	2021-2022 оқу жылына студенттерді қабылдау	Оқушылар саны	Мамандар шығарылды
ҚР бойынша барлығы, оның ішінде	176 884	494 042	146 494
- құрылыс саласы және сабақтас салалар бойынша			
07 Инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары	54 289	54 209	-
07130200 Электрмен жабдықтау (салалар бойынша)	1 848	1 841	1 874
0902000 Электрмен жабдықтау (салалар бойынша)		4299	1894
07150500 Дәнекерлеу дело (түрлері бойынша)	4 977	4 974	-
1114000 Дәнекерлеу дело (түрлері бойынша)	-	7 081	4 414
07150600 Слесарь дело (салалар мен түрлер бойынша)	515	512	-
0503000 Слесарь дело		549	199
07160400 Көтергіш-көлік, құрылыс-жол машиналары мен теміржол көлігі тетіктерін пайдалану және техникалық қызмет көрсету	168	167	98
1107000 Көтеру-көлік, құрылыс, жол машиналары мен жабдықтарын техникалық пайдалану (салалар бойынша)		161	98
07220100 Құрылыс бұйымдары мен конструкцияларын өндіру	78	78	
1412000 Құрылыс бұйымдары мен конструкцияларын өндіру		303	77
07220200 Темірбетон және металл бұйымдарын өндіру (түрлері бойынша)	17	17	
1413000 Темірбетон және металл бұйымдарын өндіру (түрлері бойынша)		46	20
07240600 Жерасты құрылыстарын салу	50	50	
0712000 Жерасты құрылыстарын салу		90	25
07310100 Сәулет	594	593	-
1418000 Сәулет		1334	500
07310200 Геодезия және картография	416	413	-
0713000 Геодезия және картография		700	220
07310400 Азаматтық ғимараттарды жобалау, қалпына келтіру және қайта құру	138	138	
1417000 Интерьер дизайны, қалпына келтіру, азаматтық ғимараттарды қайта құру		441	114
07310500 Көгалдандыру дизайны	59	59	-
07320100 Ғимараттар мен құрылыстарды салу және пайдалану	4 281	4 273	-
1401000 Ғимараттар мен құрылыстарды салу және пайдалану	-	7 087	3 826
07320200 Құрылыстағы сметалық іс	24	24	-
07320300 Ғимараттарды жобалау мен пайдаланудың автоматтандырылған жүйелері	76	76	-
07320500 Гидротехникалық құрылыс	41	41	-
1407000 Гидротехникалық құрылыс		96	54
07320600 Магистральдық жергілікті және желілік құбырларды монтаждау	214	206	-
1406000 Магистральдық жергілікті және желілік құбырларды монтаждау		34	20

07320700 Автомобиль жолдары мен әуеайлақтарды салу және пайдалану	1 084	1 084	-
1410000 Автомобиль жолдары мен әуеайлақтар салу		640	417
07320800 Теміржол құрылысы, жол және жол шаруашылығы	151	151	
1409000 Теміржол құрылысы, жол және жол шаруашылығы		538	212
07321100 Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық объектілерінің инженерлік жүйелерін монтаждау және пайдалану	521	520	
07321200 Газбен жабдықтау жабдықтары мен жүйелерін монтаждау және пайдалану	601	603	
1405000 Газбен жабдықтау жабдықтары мен жүйелерін монтаждау және пайдалану	-	1 014	460
07880100 Стандарттау, метрология және сертификаттау (салалар бойынша)	251	251	
0600000 Метрология, стандарттау және сертификаттау		472	308
0601000 Стандарттау, метрология және сертификаттау (салалар бойынша)		472	308
1400000 Құрылыс және коммуналдық шаруашылық	-	15 467	8 305
1403000 Ішкі санитарлық-техникалық құрылыстарды, желдету және инженерлік жүйелерді монтаждау және пайдалану (түрлері бойынша)	-	974	920
1408000 Қалалық қатынас жолдарын салу және пайдалану		148	69
1411000 Көпірлер мен көлік туннельдері	-	-	13

Дереккөз: ҚР СЖЖДА ҰСБ

Құрылыс саласының негізгі мамандығы мен біліктілігі:

1) 7310100 «сәулет» мамандығы бойынша 14 колледж (біліктілігі бойынша: 7310102 техник-жобалаушы);

2) 07310200 «геодезия және картография» мамандығы бойынша 6 колледж (біліктілігі бойынша: 07310201 техник-геодезист, 07310202 техник-аэрофотогеодезист, 07310203 техник-картограф);

3) 07310300 «жерге орналастыру» мамандығы бойынша 10 колледж (біліктілігі бойынша: 07310301 сызбашы, 07310302 техник-жерге орналастырушы),

4) 07310400 «азаматтық ғимараттарды жобалау, қалпына келтіру және реконструкциялау» мамандығы бойынша 5 колледж (біліктілігі бойынша: 07310403 техник-дизайнер),

5) 07310500 «ландшафт дизайны» мамандығы бойынша 2 колледж (біліктілігі бойынша: 07310501 көгалдандыру шебері, 07310502 ландшафт дизайнері),

6) 07320100 «ғимараттар мен құрылыстарды салу және пайдалану» мамандығы бойынша 85 колледж (біліктілігі бойынша: 07320105 Әрлеу құрылыс жұмыстарының шебері, 07320106 техник-құрылысшы, 07320104 кең бейінді шебер құрылысшы, 07320102 ағаш ұстасы-ағаш ұстасы және паркет жұмыстарының шебері, 07320103 құрғақ құрылыс шебері, 07320101 шатыр жабыны жұмыстарының шебері),

7) 07320200 «құрылыстағы сметалық іс» мамандығы бойынша 2 колледж (біліктілігі бойынша: 07320201 техник-сметашы),

8) 1 колледж 07320500 «гидротехникалық құрылыс» мамандығы бойынша (біліктілігі бойынша: 07320501 техник-гидротехник),

9) 07320700 «автомобиль жолдары мен әуеайлақтарды салу және пайдалану» мамандығы бойынша 28 колледж (біліктілігі бойынша: 07320703 техник-құрылысшы, 07320702 жол-құрылыс машиналарының машинисі, 07320704 техник-механик),

10) 07320800 «темір жол құрылысы, жол және жол шаруашылығы» мамандығы бойынша 18 колледж (біліктілігі бойынша: 07320803 техник-жолшы, құрылысшы, 07320801 темір жолдарды ағымдағы күтіп ұстау және жөндеу жөніндегі шебер),

11) 07321100 «ТКШ объектілерінің инженерлік жүйелерін монтаждау және пайдалану» мамандығы бойынша 119 колледж (біліктілігі бойынша: 07321102 ЖТҚ қызмет көрсету шебері, 07321101 слесарь-сантехник),

12) 07321200 «газбен жабдықтау жабдықтары мен жүйелерін монтаждау және пайдалану» мамандығы бойынша 12 колледж (біліктілігі бойынша: 07321201 газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь, 07321202 газ объектілерін пайдалану жөніндегі техник),

13) 1 колледж 07321500 «көпірлер және көлік тоннельдері» мамандығы бойынша (біліктілігі бойынша: 07321501 техник-құрылысшы).

Барлығы 148 колледж: Астана қ. 9 колледжінде, 15 Алматы қ., 8 Шымкент қ., 9 Ақмола, 7 Алматы, 18 Ақтөбе, 12 ШҚО, 5 Жамбыл, 7 БҚО, 13 Қарағанды, 14 қостанай, 3 Қызылорда, 8 Маңғыстау, Павлодар, 3 СҚО, 1 Түркістан облыстары, 6 Абай, 4 Ұлытау облыстарында.

негізгі мүдделі тараптар

Қазақстанда тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салу бағыты бүгінгі күні қарқынды дамып келеді, бұған қол жетімді тұрғын үй құрылысы, агроөнеркәсіптік кешенге арналған объектілердің шағын құрылысы және т. б. жүзеге асырылатын бірқатар мемлекеттік бағдарламалардың (бұрын) және Ұлттық жобалардың іске асырылуы дәлел бола алады.

құрылыс компаниялары

Статистика деректері бойынша 2022 жылғы 1 қарашаға Қазақстан Республикасында 505 184 заңды тұлға тіркелген, оның ішінде 25 жастан асқан 13 021 бірлік, ең көбі 11-15 жас аралығындағы немесе 67 195 бірлік. Оның ішінде 387 682 ЗТ (25 жастан асқан – 8 183 бірлік ЗТ) жұмыс істеп тұр.

Оның ішінде, «құрылыс» саласы бойынша Экономикалық қызмет түрлері бөлінісінде 68 680 заңды тұлға тіркелген, оның ішінде 25 жастан асқан 996 бірлік, ең көбі 11-15 жас аралығындағы немесе 12 800 бірлік.

Құрылыстағы жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар 51 461 (25 жастан асқан - 632 бірлік ЗТ), оның ішінде:

51 012 кіші (5 адамнан аз, 6-100 адам),

305 орта (101-150 адам, 151-200 адам, 201-250 адам),

144 ірі (251-500 адам, 501-1000 адам, 1000-нан астам адам).

Құрылыс секторында жұмыс істеп тұрған шағын кәсіпорындар саны немесе кәсіпорындардың жалпы санының 99,1 % басым.

5.7-кестеде қызметкерлердің орташа саны 1000 адамнан, 501-1000 адамнан және 251-500 адамнан асатын тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салумен айналысатын ең ірі компаниялардың тізімі келтірілген.

5.7 Тұрғын үй құрылысы секторындағы ірі компаниялар

Компанияның атауы	ЭҚЖЖ	Кәсіпорын қызметінің түрі	Елді мекен	Ұйымдағы қызметкерлер саны
"НЕФТЕСТРОЙ СЕРВИС ЛТД" ЖШС	41201 (қос. 20151, 23630, 49410, 71121)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	БҚО, Орал қ.	Ірі кәсіпорындар (>1000)

"СОВМЕСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ КАЗГЕРСТРОЙ" ЖШС	41201 (қос. 08121, 08122, 23630, 23995)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АСТАНА қ., Алматы ауданы	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"BAZIS CONSTRUCTION" ЖШС	41201 (қос. 33133, 41202, 42111)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Г.АЛМАТЫ, БОСТАНДЫҚСКИЙ РАЙОН	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"КУАТ ГРАДСТРОЙ АЛМАТЫ" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Алматы қ., Медеу ауданы	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"АСТАНА-АВТО-СТРОЙ" ЖШС	41201 (қос. 23995, 42111)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АСТАНА қаласы, Есіл ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"OIL CONSTRUCTION COMPANY" ЖШС	41201 (қос. 43298)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Ақтау қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"БК-СТРОЙ" ЖШС	41201 (доп. 41202)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Қостанай қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ОТАУ-СТРОЙ" ЖШС	41201 (қос. 23611, 23612, 25111, 43298)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Шымкент қ., Әл-Фараби ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ЦЕНТРКАЗЭНЕРГО МОНТАЖ" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Г. АСТАНА, РАЙОН БАЙКОНУР	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"АКТОБЕ-САУЛЕТ" ЖШС	41201 (қос. 23630)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Ақтөбе қаласы, АСТАНА ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"КОРПОРАЦИЯ АҚ ОРДАСЫ" ЖШС	41201 (қос. 08121, 23612, 23630)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Шымкент қ., ҚАРАТҰЗ ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ШАХРИСТАН-АЛМАТЫ" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Алматы қ., Медеу ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"БИНОМ" ЖШС	41201 (қос. 23611)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Жамбыл облысы, Бектөбе ауылы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"АГС-ПЛАСТ" ЖШС	41201 (41202, 43220)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қаласы, Алмалы ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"СТРОИТЕЛЬНАЯ КОРПОРАЦИЯ "КУЛАГЕР" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АСТАНА қаласы, Сарыарқа ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"AK CONSTRUCTION COMPANY" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қаласы, Әуезов ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"КАЗСТРОЙПОДРЯД" ЖШС	41201 (41202)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АСТАНА қаласы, АЛМАТЫ ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)

"ЖИЛИЩНО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОРПОРАЦИЯ "АРХАШ" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қаласы, Жетісу ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"SNEVERBUILD" ЖШС	41201 (41202, 43220)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қаласы, Алмалы ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"СТРОЙ ИНЖСЕРВИС" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АСТАНА қаласы, Есіл ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"РЕНЕССАНС КОНСТРАКШН СТРОЙ" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"INFRA DEL PROJECTS KAZAKHSTAN" ЖШС	41201 (68311)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"СИТИ BUILDING ҚҰРЫЛЫС" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"МНОГООТРАСЛЕВАЯ КОМПАНИЯ "АЛМАТЫГОРСТРОЙ" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қаласы, Алмалы ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"BAZIS-A CORP." ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"РАМС-КАЗАХСТАН" ЖШС	41201 (41202)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"ШАР-ҚҰРЫЛЫС" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АСТАНА қаласы, Есіл ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"СТРОИТЕЛЬНО-КОММЕРЧЕСКАЯ ФИРМА "ЖАИКСЕЛЬСТРОЙ" ЖШС	41201 (23611, 23612, 23630, 41202, 42111, 42130, 42212, 42910, 71121)	Тұрғын үй ғимараттарын салу	БҚО, Орал, Желаяев ауылы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"ЖАНДИГ- С" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)
"РЕСМИ-ТАБЫС" ЖШС	41201	Тұрғын үй ғимараттарын салу	Алматы қ., Медеу ауданы	Ірі кәсіпорындар (251-500)

Қазақстанда тұрғын үй салуды жүзеге асыратын «Құрылыс» саласындағы ең ірі компаниялар Алматы және Астана қалаларында ұсынылған.

Құрылыс саласында автомобиль және теміржол құрылысын, инженерлік құрылыстарды, басқа да инженерлік құрылыстарды салуды қамтитын азаматтық құрылыс айтарлықтай үлеске ие. Төмендегі 8-кестеде жұмысшылар саны 1000 адамнан, 501-1000 адамнан және 251-500 адамнан асатын ҚР жетекші құрылыс компаниялары ұсынылған.

5.8 Азаматтық құрылыстағы ірі компаниялар

Компанияның атауы	ЭҚЖЖ	Кәсіпорын қызметінің түрі	Елді мекен	Ұйымдағы қызметкерлер саны
"ӘСКЕРИ ҚҰРЫЛЫС АСТАНА" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АСТАНА қаласы, АЛМАТЫ ауданы	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"SICIM KAZAKHSTAN" ЖШС	41211	Мұнай және газ магистральдық құбырларын салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"КОНСОРЦИУМ "ISKER" ЖШС	42990 (41100, 71121)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"ККТС" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (>1000)
"ДОЧЕРНЯЯ ОРГАНИЗАЦИЯ КИТАЙСКОЙ НЕФТЯНОЙ ИНЖЕНЕРНО-СТРОИТЕЛЬНОЙ ГРУППЫ" ЖШС	42219 (68202, 71121)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	Алматы қ., Медеу ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"АТЫРАУ ИНЖСТРОЙ-АИС" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу группировки	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"САПСАН" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	Атырау облысы, Құлсары қаласы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"KAZRASO" ЖШС	42990 (23630, 41202, 42111, 42220, 43298)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АСТАНА қаласы, Есіл ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"НУР-СТРОЙ ЛТД" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	Түркістан облысы, КЕНТАУ қаласы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"АРКТИК ЭКУИПМЕНТ КАЗАХСТАН" ЖШС	42219	Басқа құбырларды салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ХЕМИМОНТАЖ-АТЫРАУ" ЖШС	42219	Басқа құбырларды салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"TARLAN CONSTRUCTION" ЖШС	42990 (68201)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АЛМАТЫ қ., Бостандық ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ТЕМІРЖОЛ ҚҰРЫЛЫС-АТЫРАУ" ЖШС	42990 (08121)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"БАҚЫТТЫ ЖОЛ 2021" ЖШС	42990 (08121, 23611, 23630, 49410)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	Ақтөбе қаласы, АЛМАТЫ ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)

"КТП" ЖШС	42990 (42111, 49410)	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	Ақтөбе қаласы, АСТАНА ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ КОМПАНИЯ "ГЕОТЕРМ" ЖШС	42219 (09900, 41100, 43130, 71121, 71122, 71123, 71125, 72192)	Басқа құбырларды салу	АЛМАТЫ қаласы, Жетісу ауданы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"ESKENE CONSTRUCTION" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	АТЫРАУ қ.	Ірі кәсіпорындар (501-1000)
"КАЗМОНТАЖ КОМПЛЕКТ" ЖШС	42990	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де инженерлік құрылыстар салу	Балқаш қаласы	Ірі кәсіпорындар (501-1000)

Қазақстанда тұрғын үйдің азаматтық құрылысын жүзеге асыратын «құрылыс» саласындағы ең ірі компаниялар Атырау қаласында ұсынылған.

Құрылыс саласы салаға қатысушылардың бірлестіктерімен (одақтармен, қауымдастықтармен) ұсынылған.

Жұмыс берушілерден заңды тұлғалар бірлестіктері (РЗТБ, ЗТБ):

- «Қазақстан құрылысшылар одағы» РЗТБ;
- «Қазақстан құрылысшылар қауымдастығы» РЗТБ;
- «Қазақстанның құрылыс салушылар қауымдастығы» ЗТБ;
- «Қазақстан Республикасы және Орталық Азия құрылысшылар одағы» ЗТБ;
- «Қазақстан құрылыс саласы қауымдастығы» ӨБҰ» ЗТБ;
- «Қазақстан Республикасының Ұлттық құрылыс саласы қауымдастығы» ЗТБ;
- «Қазақстан Республикасының Ұлттық жобалаушылар қауымдастығы» РЗТБжЖК;
- СРО «РСПК» (Республиканский союз проектировщиков Казахстана);
- ОЮЛ «Ассоциация Автodorожников Казахстана».

Білім беру саласы

Қазақстанда инженерлік-техникалық қызметкерлерді (ИТК) даярлау үшін сертификатталған оқу орталықтарының саны жеткілікті, оның ішінде құрылыс мамандықтарын оқытатын ТЖБ ұйымдары еліміздің барлық өңірлерінде бар.

Бұл оқу орындары жыл сайын шамамен 8-9 мың адамды шығарады, жұмысқа орналасу пайызы 77-80% құрайды.

Информация о количестве действующих организаций образования приведены в разделе «Предложение рабочей силы для отрасли строительства».

Жақын және ұзақ мерзімді перспективада кәсіби қызметтің дамуына әсер ететін даму факторлары

Қазіргі уақытта жоғары білікті құрылысшыларды даярлау жүйесі үлкен өзгерістерге ұшырауда.

Кадрларды оқыту процестері мыналарды қамтиды:

- дуальды оқыту,
- қысқа мерзімді даярлау, қайта даярлау, біліктілікті арттыру,
- жұмыс орнында оқыту.

Кәсіпорындардың қамқорлығы, сенімгерлік басқару дамиды.

Ірі құрылыс компаниялары оқытуды және біліктілікті арттыруды өздері жүргізеді, мысалы, VI University белсенді жұмыс істейді.

Қазақстанда кадрларды даярлау процесіне бизнесті қосу үшін нормативтік база құрылды. Мәселен, «Атамекен» ҰКП-ның көмегімен «Білім беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына «тәлімгер», «өндірістік оқыту» терминдері, дуальды оқытуды дамыту үшін мүдделі тараптардың құзыреттері енгізілді.

ҚР Еңбек кодексіне «дуальді оқыту», «дуальді оқыту туралы шарт» ұғымдары енгізілді, жаңа 119-бап «дуальді оқыту» бөлінді, дуальді оқытуды ұйымдастыру қағидалары әзірленді.

Дуальды оқыту бір уақытта оқуға және жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Студент кәсіптік білім беруді ұйымдастыруда теориялық білім алады және сонымен бірге оны кәсіпорында тәжірибеде қолданады. Дуальды оқыту кезінде оқу жоспары жасалады, оған сәйкес арнайы кесте жасалады, онда ол қай күндері оқитыны және қай күні жұмыс орнында оқитын кәсіпорында жұмыс істейтіні жазылады. Яғни, колледжді немесе университетті бітіргеннен кейін студенттің дипломы ұзақ өндірістік практикамен қамтамасыз етілген.

Дуальды оқыту туралы шартта Бос орындар болған кезде жұмысқа орналасуға жәрдемдесу көзделеді. «Атамекен» ҰКП деректері бойынша дуальды оқыту кезінде жұмысқа орналасу көрсеткіші шамамен 85% құрайды дәстүрлі оқытудан айырмашылығы.

Қазақстан Республикасы Білім министрлігінің деректері бойынша қазіргі уақытта дуальды оқыту 6,3 мыңнан астам кәсіпорынның қатысуымен 536 колледжде енгізілді, 68,9 мың студент қамтылды. Дуальді оқытуды дамыту үшін мынадай шаралар қабылданды: кәсіпорындарды ынталандыру үшін өндірістен тәлімгерлерге еңбекақы төленеді, дуальді оқыту кезінде практикадан өту мерзімі еңбек өтіліне есептеледі.

Құрылыс мамандықтары бойынша даярлауды жүргізетін 202 колледждің ішінде дуальды оқыту 109-ға енгізілді, оған 343 кәсіпорын жұмылдырылды, 5546 адам қамтылды, оның ішінде мемлекеттік тапсырыс бойынша 5247 адам қамтылды, қамту 25% құрайды (республика бойынша орташа - 21%).

Ірі бизнестің колледждерге қамқорлығы шеңберінде 410 колледжге қамқорлықты жүзеге асыру бойынша 498 компания (кәсіпорын) арасында меморандумдарға, келісімдерге қол қойылды, компания өкілдерінің қамқоршылық кеңестерге кіруі, материалдық-техникалық базаны зертханалық жабдықтармен жарақтандыру, білім алушыларды өндірістік практикаға қабылдау, педагогтердің тағылымдамасы сияқты міндеттемелер қарастырылған.

Әзірленіп жатқан білім беру бағдарламаларының өзектілігі мен сапасын қамтамасыз ету үшін облыстардың білім басқармалары колледждер жанындағы Индустриялық кеңестер санын ұлғайту жөнінде шаралар қабылдауда (бұрын 513 бірлік, бүгінде – 578 бірлік).

Колледждерде кәсіпорындардың мақсатты тапсырысы бойынша мамандар даярланады. Мұндай ынтымақтастық білім беру бағдарламаларын жаңартуға және еңбек нарығының сұраныстарына кадрлар шығаруға мүмкіндік береді. Мұндай мемлекеттік тапсырыстың артықшылығы-колледжді бітіргеннен кейін студент тапсырыс берушінің компаниясына жұмысқа орналасады.

Колледж-бұл 9-сыныптан кейін 3 жылдан кейін еңбек нарығына шығатын өмірден не қалайтынын түсінетін прагматикалық балалардың таңдауы.

Нәтижесінде, ЖОО түлегі енді ғана жұмыс істей бастағанда, колледж түлегі 3 жыл еңбек өтіліне ие болады.

2022 жылдың ақпанында колледждерге академиялық еркіндік берілді, сәуірде уәкілетті орган колледждерде сырттай оқуға болатын мамандықтар тізімін қысқартты, сондай-ақ бизнестің мақсатты тапсырысы бойынша кадрлар даярлауды қолға алды *(кәсіпорындардың сұранысы бойынша колледждерде кадрларды мақсатты даярлау үшжақты шарт арқылы " колледж-студент-колледж студентті оқытатын кәсіпорын, ал кәсіпорын оны жұмысқа орналастыруға міндеттенеді).*

Бүгінде колледждер жұмыс берушілермен бірлесіп оқу-әдістемелік бірлестіктер, жұмыс берушілер арқылы екі кезеңдік сараптамадан өтетін білім беру бағдарламаларының оқу мерзімдері мен мазмұнын дербес айқындайды. 2022 жылы 4 мыңнан астам бағдарлама, оның ішінде 2021-2022 жылдарға арналған «Жас маман» жобасы шеңберінде әзірленген 53 инновациялық бағдарлама сараптамадан өтті.

Сондай-ақ, «Жас маман» жобасын іске асыру шеңберінде колледждердің материалдық-техникалық базасы (МТБ) жаңартылуда. Жобаны іске асыру қорытындысы бойынша 180 ТЖКБ ұйымдары стратегиялық даму жоспарларын жаңарта отырып, заманауи оқу жабдықтарымен жарақтандырылған. Жаңа білім беру бағдарламалары енгізілді, 180 колледж 380-ден астам жұмыс оқу жоспарын әзірледі, 180 колледждің барлық педагогтары мен басшылары біліктілікті арттыру курстарынан өтті. Оның ішінде құрылыс мамандықтары бойынша дайындықты жүргізетін 27 колледждің МТБ жаңартылды.

Кадрларды даярлау тетіктерінің бірі дуальды оқыту болып табылады, тәлімгерге өндірістен еңбекақы төлеу, шығыс материалдарына шығындарды өтеу, студенттер мен Арнайы киімдерді сақтандыру көзделеді.

Практикуется доверительное управление в целях расширения потенциала и компетенций успешных предприятий, укрепления МТБ колледжей.

На сегодняшний день много крупных западных компаний переходят на бездипломные требования для соискателей. Бұл жалпы әлемдік тренд. Компаниялар үшін дипломның маңыздылығы төмендейді, дағдылар қажет. Бұл дағдыларды беретін колледждер.

Сондай-ақ, Қазақстанда жастардың алғашқы жұмысшы мамандығын алу мүмкіндіктерін кеңейтетін «Баршаға арналған тегін кәсіптік-техникалық білім» жобасы іске асырылуда.

Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, Қазақстан Республикасындағы жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласын елдің жоғары оқу орындарымен және колледждерімен белсенді интеграциялауды жалғастыруда ⁶.

Қазақстандық еңбек нарығы үшін әзірленген жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласы экономиканың 9 негізгі саласын қамтиды және жаңа, трансформацияланатын, сондай-ақ жойылып бара жатқан кәсіптер мен құзыреттерді біріктіреді. Атлас-экономика салаларын дамытудың әлемдік трендтерін ескере отырып, халықаралық тәжірибеге негізделген және өндіріс өкілдері, мемлекеттік органдар, салалық қауымдастықтар және т.б. салалық сарапшылардың қатысуымен форсайт-зерттеу шеңберінде жүргізілген зерттеулердің қорытындысы.

⁶[https://strategy2050.kz/ru/news/v-kazakhstan-nachali-vnedryat-programmy-obucheniya-na-osnove-atlasya-professiy/-/](https://strategy2050.kz/ru/news/v-kazakhstan-nachali-vnedryat-programmy-obucheniya-na-osnove-atlasya-professiy/)

Мысалы, қазақстандық колледждерде ламповщик, гувернер, заң кеңесшісі, дақ кетіруші және басқа да мамандықтар бойынша оқыту тоқтатылады, өйткені бұл мамандықтар ескірген және еңбек нарығында сұранысқа ие емес.

Оның орнына «жылжымайтын мүлікті басқару», «дестинацияны басқару», «ландшафт дизайны» және т.б. сияқты оқу бағыттары пайда болды.

Негізгі салалар үшін (мұнай-газ саласы, ауыл шаруашылығы, көлік және логистика, машина жасау, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, энергетика, туризм, құрылыс, тау-кен металлургия саласы) алдағы 5-10 жылға арналған кәсіптердегі өзгерістер болжанды, сондай-ақ 239 жаңа, 95 трансформацияланатын және 129 жойылып бара жатқан кәсіптер анықталды (по отрасли строительства более подробно изложено в разделе 8 ОРК).

Отандық еңбек нарығының трендтері мен перспективаларын уақтылы ұстану үшін Еңбек және білім министрліктері атласты Қазақстанның ЖОО-мен және колледждерімен интеграциялау бойынша белсенді жұмыс жүргізуде.

2021 жылғы 21 қаңтарда Білім және ғылым министрінің бұйрығы қабылданды Атлас нәтижелерін ескере отырып өзектендірілген «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру мамандықтары мен біліктіліктерінің сыныптауышын бекіту туралы» бұйрыққа өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы. Оқу үдерісіне ескіргендердің орнына өзекті мамандықтар бойынша жаңа білім беру бағдарламалары енгізілуде.

Қазіргі білім беру жүйесі нарықтық экономиканың қалыптасуын, қоғамның ақпаратын және өндірістік технологиялардың даму деңгейін ескере отырып дамитыны анық.

Кәсіби маман әлеуметтік маңызды құндылықтарды құра білуі, сондай-ақ өз жұмысының мәні мен мақсатын түсінуі, кәсіби мақсаттар мен міндеттерді өз бетінше қоя білуі, мақсаттарды жүзеге асыру тәсілдерін ойластыра білуі, таңдай білуі, ынтымақтастыққа қабілетті болуы, белсенді, кәсіби мобильді болуы, өз білімін, іскерлігін, дағдыларын дамыта білуі, ашық, толерантты, адамгершілікті болуы тиіс.

Жеке құзыреттер

Қазіргі әлемде ұйымның өркендеуінің негізі қызметкерлердің, әсіресе көшбасшылардың шығармашылығы болып саналады. Анықтама бойынша, шығармашылық-бұл адамның ойлау, сезім, қарым-қатынас, жекелеген іс-әрекеттерде көрінуі мүмкін, жеке тұлғаны және оның жекелеген жақтарын, іс-әрекет өнімдерін, оларды құру процесін сипаттайтын шығармашылық қабілеттері. Шығармашылық шешімдерді жеке талантты қызметкерлердің табылуынан ғана емес, сонымен бірге ұжымдық шығармашылық әлеуетті шебер пайдалану арқылы да алуға болады. Мұндай қызметті ұйымдастыру және жүзеге асыру жекелеген топтар мен тұтастай алғанда бизнес көшбасшыларының құзыреті болып табылады. Жеке және ұжымдық шығармашылықты қамтамасыз ететін қазіргі заманғы бизнес көшбасшыларының сапасы немесе құзыреттілігі анықтауға және дамытуға мүмкіндік береді.

Көшбасшылықтың 4 түрі бар, оларды біз төменде суреттей аламыз:

1 типті көшбасшы: ұйымның немесе қызмет бағытының көшбасшысы. Ұйымды тұтастай немесе қызметтің жекелеген негізгі саласы бөлігінде	2 типті көшбасшы: ұйымның орта буын басшысы.	3 типті көшбасшы:
--	---	-------------------

<p>дербестендіреді. Миссияны, болашақтың көзқарасын, даму стратегиясын, мақсаттарын, философиясын, ұйымдастыру принциптерін, бөліктердің өзара іс-қимылын әзірлеуді ұйымдастырады. Ұйымның тұрақты дамуын қамтамасыз етуге ұмтылу. Ең дұрысы, өз компанияңызды білім алушы, көшбасшы, инновациялық, бәсекеге қабілетті ұйымға айналдыру.</p>	<p>Өз күш-жігерін қысқа мерзімді және ағымдағы тапсырмаларды орындауға тікелей байланысты әрекеттерге бағыттайды. Орындалатын функциялардың құрамы бөлімше басқаратын менеджер функцияларының жиынтығына сәйкес келеді.</p>	<p>супервайзер, аға және / немесе жетекші кызметкер, бригадир. Жергілікті жерлерде жұмысты ұйымдастырады, міндеттерді бөледі және нәтижені бақылайды, бағыныштыларына өз басшыларына есеп береді. Қатардағы қызметкерлердің тікелей тәлімгері.</p>
<p>4 типті көшбасшы (кез-келген тиімді көшбасшылықтың негізі): мамандықтағы көшбасшы, үздік маман. Ұқсас функцияларды орындаушылар арасында өзінің тікелей міндеттерін орындаудағы ең жақсы: бөлімшедегі ең жақсы, ұйымдағы ең жақсы, саладағы ең жақсы, елдегі ең жақсы, әлемдегі ең жақсы. Беделді маман, өз қызмет саласындағы сарапшы, кеңесші.</p>		

Қазақстандық ұйымдар үшін персоналды инновациялық басқару өте қажет, инновациясыз қазіргі нарық жағдайында бәсекеге қабілеттілікті сақтау қиынырақ. Инновациялық жүйені құру персоналды басқарудың инновациялық технологиялары сияқты әдістерді қолдануды қамтиды. Олар ұйымның кадрлар бөлімінің маңызды мәселелерін шешу мақсатында құрылады.

Персоналды басқару процесін ұйымның негізгі мақсатына жетуге бағытталған көптеген теңдестірілген, үнемі жүзеге асырылатын шешімдер ретінде ұсынуға болады. Осы шешімдердің әрқайсысын құру ақпараттық қамтамасыз етілуі керек.

Персоналды басқару жүйесін ақпараттық қамтамасыз ету бұл басқару жүйесінде айналатын ақпараттың көлемі мен орналасуы туралы шешімдер жиынтығы. Оған жедел және нормативтік-анықтамалық ақпарат, техникалық-экономикалық ақпарат жіктеуіштері және құжаттама жүйелері кіреді.

Басқару процесі ақпаратты өңдеу ретінде ұсынылуы мүмкін, осылайша ақпарат неғұрлым жақсы өңделсе, басқару соғұрлым жақсы болады. Ақпараттық технологиялар басқаруды жетілдіруге қатысады. Қазіргі уақытта ақпараттық технологиялар базасында персоналды басқарудың маңызды міндеттері шешілуде:

- кадрларды іріктеу.
- қызметкерлермен есеп айырысу.
- құжаттарды басқару жүйелері.
- салықтық және дербестендірілген зейнетақы есебі.
- депозиттер мен есепті сомаларды есепке алу.
- еңбек ресурстарын пайдалануды жоспарлау және есепке алу.

Бағдарламалық жасақтаманың басты рөлдерінің бірі персоналды басқаруға қатысатын ақпаратты қорғау екенін ескеру маңызды.

«Атамекен» ҰКП деректері бойынша бүгінгі таңда аса сұранысқа ие дағдылар: жауапкершілік, тәртіптілік, адамдармен жұмыс істеу, ұқыптылық, командада жұмыс істеу, шыдамдылық, мақсаттылық, креативті ойлау, басталғанды соңына дейін жеткізе білу, проблемаларды шешу, жүйелі ойлау, арық өндіріс, дербестік, клиентке бағдарлану, көшбасшылық, жобаларды басқару, сыни ойлау, белгісіздік жағдайында жұмыс істеу, жұмыс процестерін бақылау, диалог жүргізу, бағдарламалау, көп тапсырма, жеке өсуге ұмтылу, икемділік, шет тілін білу, басқаларды есту қабілеті, көпмәдениеттілік пен ашықтық, көркем шығармашылық дағдылары, өнімді білу, экологиялық ойлау.

Soft skills – тесттер мен өлшемдерге жауап бермейтін, бірақ кез-келген

салада жеке тұлғаны дамыту және табысты мансап үшін маңызды «жұмсақ» немесе «икемді» дағдылардың 93%-ы: жауапкершілік, тәртіптілік, адамдармен жұмыс, ұқыптылық, командада жұмыс істеу, шыдамдылық, берілгендік, шығармашылық ойлау, басталғанды соңына дейін жеткізе білу. мәселелерді шешу.

Hard skills – белгілі бір тапсырманы орындау тәжірибесімен алынған қажетті техникалық (қатты) дағдылардың 3%-ы: жобаларды басқару, бағдарламалау, шет тілін білу, өнімді білу, теру жылдамдығы, өз қызметінде нормативтік-құқықтық құжаттарды қолдана білу, ауызша және жазбаша шешімді дәлелді және нақты құру, презентация дағдылары, операциялық қызметті жақсарту және клиентке көмектесу, қызметкерлерді тиімді таңдау.

ақпараттық технологиялар-саланы дамытудың шешуші факторы

Бүгінгі таңда құрылыс саласындағы танымал заманауи технологиялар: BIM (құрылыс саласындағы ақпараттық модельдеу технологиясы - ҚСАМТ), бұлтты қызметтер және мобильді технологиялар, роботтандыру, 3D-модельдеу, BIG Data, Блокчейн, сметалық бағдарламалар және т.б.

Бүгінгі таңда перспективалы технологиялар құрылыс процесінің барлық буындарына қолданылады, яғни құрылыстағы Ақпараттық технологиялар тек жобалау процесіне ғана емес, сонымен қатар құрылыс алаңының өзіне де әсер етеді. Құрылыстағы Ақпараттық технологиялар мәліметтер массивімен жұмыс істеуге, құрылысты тиімді басқаруға, кірісті арттыруға және құрылыс мерзімін қысқартуға мүмкіндік береді.

Бұл күрделі нысандарды салу кезінде BIM модельдеуді қолдану, бұлтты қызметтер, нысандарды тексеруге арналған дрондар.

2017 жылы республика экономикасының даму қарқынын жеделдету және цифрлық технологияларды пайдалану есебінен халықтың өмір сүру сапасын жақсарту үшін 2018-2022 жылдарға арналған «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы қабылданды. Бағдарлама Қазақстан экономикасының Болашақтың цифрлық экономикасын құруды қамтамасыз ететін түбегейлі жаңа даму траекториясына көшуіне мүмкіндік береді.

Мемлекеттік жобаға және оның бағытына сәйкес Қазақстан 2025 жылға қарай мемлекет пен бизнестің бірлескен күш-жігері есебінен цифрлық бәсекеге қабілеттіліктің халықаралық рейтингінде 30-шы орынға ие болуы тиіс, 10 жыл ішінде елдің бүкіл өміріне енетін экономиканың жаңа саласы ретінде цифрлық сектор құрылуы тиіс.

Цифрлық трансформацияның арқасында құрылатын экожүйенің негізі экономиканың базалық салаларын цифрландыру, ұтқыр мемлекетті дамыту, креативті қоғамды қалыптастыру және жаңа инфрақұрылым құру болып табылады.

Құрылыс индустриясында цифрлық тәсіл құрылыс процесінің әртүрлі кезеңдерін жеңілдетуі мүмкін. Қазіргі заманғы ғимараттар архитектуралық және құрылымдық шешімдер тұрғысынан күрделі нысандарға айналууда. Әрбір қатысушы жобаның барлық деректеріне қол жеткізе алуы үшін, сондай-ақ оның барлық кезеңдерінде құрылыс барысының мониторингін уақтылы қамтамасыз ету үшін цифрлық технологиялар белсенді енгізілуде.

Қазіргі уақытта жылжымайтын мүлік құрылысының өмірлік циклінің негізгі кезеңдері анықталып, оларды ақпараттық жүйелермен қамту белгіленді.

Бұл мемлекетке елдің аумақтық-инфрақұрылымдық дамуын тиімді және сапалы жоспарлауды қамтамасыз етуге, сондай-ақ сенімді және өзекті деректер негізінде басқару шешімдерін жедел қабылдауды қамтамасыз етуге көмектеседі.

Құрылыс саласына бағытталған бірнеше жоба іске асырылды, олардың әрқайсысы сапалы мониторинг жүргізуге мүмкіндік береді, құрылыс салушылардың қаражатын едәуір үнемдеуге және құрылысты, сондай-ақ тұрғын үйді пайдалануды арзандатуға көмектеседі:

- Инфрақұрылымдық деректердің бірыңғай геопорталы (ЭГИД). Бұл үздіксіз қала құрылысын реттеу және аумақтарды дамыту процестерінің құралы. МК ЭГИД бас жоспарларды, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын, инженерлік инфрақұрылымды, абаттандыру объектілерін және қала құрылысын дамыту талдауын қамтиды.

- E-PSD, «бір терезе» қағидаты бойынша тапсырыс берушілер мен сараптама ұйымдарының өзара іс-қимылына арналған Бірыңғай цифрлық платформа. Онда жобалардың техникалық-экономикалық көрсеткіштері, жобалар бойынша түпкілікті ЖСҚ, жобалар бойынша материалдар ведомостары, үлгілік жобалар, құрылыс құнының лимитін есептеу үшін ірілендірілген сметалық көрсеткіштер қамтылады.

- «Қазрестр» АЖ, тұрғын үй құрылысындағы үлестерді есепке алуды мемлекеттік тіркеу саласындағы мәліметтерді автоматтандырылған жинауға, өңдеуге, сақтауға және талдауға арналған жүйе. Онда жобалардың бірегей нөмірлері, МСҚБ хабарламасы (құрылысқа рұқсат алу), үй-жайлар туралы мәліметтер, үлестік қатысудың электрондық шарттары (шарттарды авто тексеру және авто тіркеу функциясы) қамтылған.

- e-QURYLYS, құрылыс процесінің барлық кезеңдерінде жұмыстардың мониторингі мен ашықтығын қамтамасыз етуге арналған жүйе. Онда техникалық және авторлық қадағалау есептері, құрылыс процесін тіркеу, жоспарлы және нақты жұмыстарды орындау, объектіні пайдалануға қабылдау актісінің барлық кезеңдері бар.

- e-SHANYRAQ, тұрғын үй қоры және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық субъектілері қызметінің ашықтығы мен тиімділігін арттыруға арналған жүйе. Онда коммуналдық қызметтер жұмысының тиімділігіне талдау, су мен жылууды есепке алуды приборлау, лифтілерді есепке алу және пайдалануды бақылау жүргізіледі, коммуналдық инфрақұрылымның жай-күйі бақыланады, көппәтерлі тұрғын үйлердің жай-күйінің техникалық паспорты жасалады.

құрылыс саласындағы мемлекеттік бағдарламалар / жобалар

Соңғы жылдары құрылыс саласының нормативтік базасы жетілдірілді. Құрылыс саласындағы нормативтік базаны реформалау тұжырымдамасына сәйкес құрылыс нормалары (ҚР ҚН) және қағидалар жиынтығы (ҚР ҚК), оның ішінде Еурокодтар бойынша әзірленді.

Еуропалық және халықаралық стандарттармен Үйлестірілген құрылыс саласындағы ұлттық стандарттар, оның ішінде Еурокодтардың анықтамалық стандарттары әзірленді.

Мынадай бағдарламалар/жобалар қолданылады:

«Қазақстан-2050» Стратегиясы: Қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси

бағыты»;

«Күшті өңірлер-елді дамытудың драйвері» ұлттық жобасы;

«Білімді ұлт» сапалы білім беру» ұлттық жобасы.

«Цифрландыру, ғылым және инновация есебінен технологиялық серпіліс» ұлттық жобасы.

«Жасыл Қазақстан» ұлттық жобасы.

Кәсіпкерлікті дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жобасы.

Тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.

6. ЭҚЖЖ бойынша кәсіптік қызметтің әрбір түрінің кәсіпорындарында ҰКС бойынша қызметтер мен кәсіптердің негізгі топтарының сипаттамасы және олардың білімі (дипломдар, сертификаттар, куәліктер) және жұмыс тәжірибесі бойынша тиісті біліктіліктер

Бір деңгейдегі біліктіліктің екіншісінен сапалы айырмашылығын анықтайтын сабақтардың білімі, іскерлігі мен құзыреттілігінің сипаттамасы қосымшаға сәйкес «Құрылыс» саласы үшін СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы» 1-кестеде көрсетілген.

Төменде СБШ деңгейлеріне сәйкес әр маманның қызметіне қажетті білім мен біліктілік деңгейі келтірілген.

6.1 СБШ және ҰБЖ қызметтеріне арналған білім деңгейлері

СБШ деңгейлері	ҰБЖ-дегі қызметтер (5 таңба бойынша)	Білім,біліктілік деңгейі (тиісті деңгейдегі біліктілікке қол жеткізу жолдары)
8 деңгей	1323-0 Мамандандырылған құрылыс бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары) 1329-3 Мамандандырылған электрмен, энергиямен, сумен, бумен, газбен жабдықтаубөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-4 Мамандандырылған мелиорациялық және қалдықтарды кәдеге жарату бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-9 Б.т.к. мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқа да басшылары (басқарушылары) 1439-9 Б.т.к. басқа да қызмет салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басқа да басшылары (басқарушылары) 2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін) 2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-3 Автоматтандыру жөніндегі инженерлер 2141-4 Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер 2141-9 Б.т.к. өнім жөніндегі басқа да өндірістік инженерлер 2142-1 Құрылысшы инженерлер (жалпы бейін) 2142-2 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі инженерлер 2142-3 Көліктік объектілердің құрылысы жөніндегі инженерлер 2142-4 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженерлер 2142-5 Топырақпен жұмыс жасау жөніндегі инженерлер 2142-9 Б.т.к. басқа да инженер-құрылысшылар 2143-1 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженерлер (жалпы бейін) 2143-2 Кәріз жүйесі және қалдықтарды бөлу жөніндегі инженерлер 2144-1 Инженер-механиктер (жалпы бейін) 2144-2 Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі инженерлер 2149-4 Инженерлер мен мамандар-метрология және стандарттау саласындағы	PhD Докторантура, PhD докторы ғылыми дәрежесі, бейіні бойынша PhD докторы, ғылым кандидаты, ғылым докторы дәрежесі немесе мамандығы бойынша жоғары кәсіптік білім және практикалық тәжірибе немесе басқарушылық жұмыс тәжірибесі.Ин новациялық- кәсіби қызмет саласындағы

	<p>мамандар 2149-5 Инженер-сметашылар 2149-8 3D модельдеу жөніндегі инженерлер 2149-9 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар 2151-1 Инженер-электриктер (жалпы бейін) 2151-2 Инженер-энергетиктер 2151-9 Б.т.к. басқа да инженер-электриктер 2153-2 Телерадиотарату жөніндегі инженерлер 2161-0 Ғимараттар мен құрылыстар сәулетшілері 2162-0 Ландшафтық сәулетшілер 2164-1 Жобалаушы-қала құрылысшылары 2164-2 Қала инфрақұрылымын жобалаушылар 2164-9 Б.т.к. басқа да жобалаушылар 2165-1 Геодезистер 2165-2 Картографтар 2165-3 Кадастр жөніндегі инженерлер 2165-4 Жерге орналастыру жөніндегі инженерлер 2165-9 Б.т.к. геодезия және картография саласындағы басқа да кәсіби мамандар 2433-1 Техникалық өнімді сату жөніндегі кәсіби мамандар 2512-Бағдарламалық жасақтаманы тестілеу әзірлеушілері 2521-3 Дереккор талдаушылары</p>	<p>әдіснамалық білім.</p>
<p>7 денгей</p>	<p>1323-0 Мамандандырылған құрылыс бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары) 1329-3 Мамандандырылған электрмен, энергиямен, сумен, бумен, газбен жабдықтау бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-4 Мамандандырылған мелиорациялық және қалдықтарды кәдеге жарату бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-9 Б.т.к. мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқа да басшылары (басқарушылары) 1439-9 Б.т.к. басқа да қызмет салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басқа да басшылары (басқарушылары) 2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін) 2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-3 Автоматтандыру жөніндегі инженерлер 2141-4 Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер 2141-9 Б.т.к. өнім жөніндегі басқа да өндірістік инженерлер 2142-1 Құрылысшы инженерлер (жалпы бейін) 2142-2 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі инженерлер 2142-3 Көліктік объектілердің құрылысы жөніндегі инженерлер 2142-4 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженерлер 2142-5 Топырақпен жұмыс жасау жөніндегі инженерлер 2142-9 Б.т.к. басқа да инженер-құрылысшылар 2143-1 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженерлер (жалпы бейін) 2143-2 Кәріз жүйесі және қалдықтарды бөлу жөніндегі инженерлер 2144-1 Инженер-механиктер (жалпы бейін) 2144-2 Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі инженерлер 2149-4 Инженерлер мен мамандар-метрология және стандарттау саласындағы мамандар 2149-5 Инженер-сметашылар 2149-8 3D модельдеу жөніндегі инженерлер 2149-9 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар 2151-1 Инженер-электриктер (жалпы бейін) 2151-2 Инженер-энергетиктер 2151-9 Б.т.к. басқа да инженер-электриктер 2153-2 Телерадиотарату жөніндегі инженерлер 2161-0 Ғимараттар мен құрылыстар сәулетшілері 2162-0 Ландшафтық сәулетшілер 2164-1 Жобалаушы-қала құрылысшылары 2164-2 Қала инфрақұрылымын жобалаушылар</p>	<p>Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе. Ғылым және кәсіби қызмет саласындағы тұжырымдамалық білім, кәсіби салада жаңа қолданбалы білім құру.</p>

	<p>2164-9 Б.т.к. басқа да жобалаушылар 2165-1 Геодезистер 2165-2 Картографтар 2165-3 Кадастр жөніндегі инженерлер 2165-4 Жерге орналастыру жөніндегі инженерлер 2165-9 Б.т.к. геодезия және картография саласындағы басқа да кәсіби мамандар 2433-1 Техникалық өнімді сату жөніндегі кәсіби мамандар 2512-Бағдарламалық жасақтаманы тестілеу әзірлеушілері 2521-3 Дерекқор талдаушылары</p>	
6 деңгей	<p>1323-0 Мамандандырылған құрылыс бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары) 1329-3 Мамандандырылған электрмен, энергиямен, сумен, бумен, газбен жабдықтау бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-4 Мамандандырылған мелиорациялық және қалдықтарды кәдеге жарату бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-9 Б.т.к. мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқа да басшылары (басқарушылары) 1439-9 Б.т.к. басқа да қызмет салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басқа да басшылары (басқарушылары) 2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін) 2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-3 Автоматтандыру жөніндегі инженерлер 2141-4 Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер 2141-9 Б.т.к. өнім жөніндегі басқа да өндірістік инженерлер 2142-1 Құрылысшы инженерлер (жалпы бейін) 2142-2 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі инженерлер 2142-3 Көліктік объектілердің құрылысы жөніндегі инженерлер 2142-4 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженерлер 2142-5 Топырақпен жұмыс жасау жөніндегі инженерлер 2142-9 Б.т.к. басқа да инженер-құрылысшылар 2143-1 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженерлер (жалпы бейін) 2143-2 Кәріз жүйесі және қалдықтарды бөлу жөніндегі инженерлер 2144-1 Инженер-механиктер (жалпы бейін) 2144-2 Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі инженерлер 2149-4 Инженерлер мен мамандар-метрология және стандарттау саласындағы мамандар 2149-5 Инженер-сметашылар 2149-8 3D модельдеу жөніндегі инженерлер 2149-9 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар 2151-1 Инженер-электриктер (жалпы бейін) 2151-2 Инженер-энергетиктер 2151-9 Б.т.к. басқа да инженер-электриктер 2153-2 Телерадиотарату жөніндегі инженерлер 2161-0 Ғимараттар мен құрылыстар сәулетшілері 2162-0 Ландшафтық сәулетшілер 2164-1 Жобалаушы-қала құрылысшылары 2164-2 Қала инфрақұрылымын жобалаушылар 2164-9 Б.т.к. басқа да жобалаушылар 2165-1 Геодезистер 2165-2 Картографтар 2165-3 Кадастр жөніндегі инженерлер 2165-4 Жерге орналастыру жөніндегі инженерлер 2165-9 Б.т.к. геодезия және картография саласындағы басқа да кәсіби мамандар 2433-1 Техникалық өнімді сату жөніндегі кәсіби мамандар 2512-Бағдарламалық жасақтаманы тестілеу әзірлеушілері 2521-3 Дерекқор талдаушылары</p>	<p>Жоғары білім. Бакалавриат, практикалық тәжірибе. Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы.</p>

<p>6 денгей</p>	<p>3101-2 Инженер-құрылысшылардың көмекшілері 3102-1 Инженер-электриктердің көмекшілері 3111-2 Техник-физиктер 3111-3 Техник-геологтар 3111-4 Кадастр және жерге орналастыру жөніндегі техниктер 3111-5 Геодезия жөніндегі техниктер 3111-9 Б.т.к. химия және физика саласындағы басқа да техниктер 3112-1 Техник-технологтар (жалпы бейін) 3112-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі техниктер 3112-3 Автоматтандыру жөніндегі техниктер 3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер 3113-1 Техник-құрылысшылар (жалпы бейін) 3113-2 Техник-жобалаушылар 3113-3 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі техниктер 3113-4 Өнеркәсіптік көлік жолдарының құрылысы жөніндегі техниктер 3113-5 Арнайы жұмыстар жөніндегі техниктер 3113-9 Б.т.к. басқа да техник-құрылысшылар 3114-2 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техниктер (жалпы бейін) 3115-1 Техник-механиктер (жалпы бейін) 3115-8 Салқындату және кондициялау жүйелері жөніндегі техниктер 3121-1 Техник-электриктер (жалпы бейін) 3122-2 Компьютерлік аппараттық камтамасыз ету жөніндегі техниктер 3124-1 Сызушылар (жалпы бейін) 3124-2 Сызушы-механиктер 3124-3 Электрик/электроншы сызушылар 3124-4 Ғимараттар мен құрылыстарды жобалау жөніндегі сызушылар 3124-5 Көлік объектілерін жобалау жөніндегі сызушылар 3124-9 Б.т.к. басқа да сызушылар 3160-1 Құрылыс және өрт сөндіру инспекторы 3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторлар 3160-9 Б.т.к. құрылыс жұмыстарының, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі басқа да инспекторлар 3313-0 Есеп жүргізушілер және бухгалтерлердің көмекшілері 3315-1 Бағалаушылар (материалдық емес активтерді бағалаушыларды қоспағанда) 3322-9 Б.т.к. коммерциялық сатылымдар жөніндегі басқа да агенттер 3334-0 Жылжымайтын мүлікпен және басқа да меншікпен жасалатын операциялар жөніндегі агенттер 3432-1 Интерьер дизайнерлері 3432-2 Ландшафтық дизайнерлер 3512-2 Компьютерлік желілер мен жүйелер жөніндегі техник мамандар 3522-0 Телекоммуникациялар жөніндегі техник мамандар 4311-9 Б.т.к. бухгалтерлік операциялар және есеп жөніндегі басқа қызметшілер 4322-3 Өндірісті диспетчерлік дайындаумен айналысатын қызметшілер</p>	<p>Жоғары білім. Бакалавриат, практикалық тәжірибе. Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы.</p>
-----------------------------------	--	---

<p>5 денгей</p>	<p>3101-2 Инженер-құрылысшылардың көмекшілері 3102-1 Инженер-электриктердің көмекшілері 3111-2 Техник-физиктер 3111-3 Техник-геологтар 3111-4 Кадастр және жерге орналастыру жөніндегі техниктер 3111-5 Геодезия жөніндегі техниктер 3111-9 Б.т.к. химия және физика саласындағы басқа да техниктер 3112-1 Техник-технологтар (жалпы бейін) 3112-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі техниктер 3112-3 Автоматтандыру жөніндегі техниктер 3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер 3113-1 Техник-құрылысшылар (жалпы бейін) 3113-2 Техник-жобалаушылар 3113-3 Ғимараттар мен құрылыстарды салу жөніндегі техниктер 3113-4 Өнеркәсіптік көлік жолдарының құрылысы жөніндегі техниктер 3113-5 Арнайы жұмыстар жөніндегі техниктер 3113-9 Б.т.к. басқа да техник-құрылысшылар 3114-2 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техниктер (жалпы бейін) 3115-1 Техник-механиктер (жалпы бейін) 3115-8 Салқындату және кондициялау жүйелері жөніндегі техниктер 3121-1 Техник-электриктер (жалпы бейін) 3122-2 Компьютерлік аппараттық камтамасыз ету жөніндегі техниктер 3124-1 Сыззушылар (жалпы бейін) 3124-2 Сыззушы-механиктер 3124-3 Электрик/электроншы сызушылар 3124-4 Ғимараттар мен құрылыстарды жобалау жөніндегі сызушылар 3124-5 Көлік объектілерін жобалау жөніндегі сызушылар 3124-9 Б.т.к. басқа да сызушылар 3160-1 Құрылыс және өрт сөндіру инспекторы 3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторлар 3160-9 Б.т.к. құрылыс жұмыстарының, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі басқа да инспекторлар 3313-0 Есеп жүргізушілер және бухгалтерлердің көмекшілері 3315-1 Бағалаушылар (материалдық емес активтерді бағалаушыларды қоспағанда) 3322-9 Б.т.к. коммерциялық сатылымдар жөніндегі басқа да агенттер 3334-0 Жылжымайтын мүлікпен және басқа да меншікпен жасалатын операциялар жөніндегі агенттер 3432-1 Интерьер дизайнерлері 3432-2 Ландшафтық дизайнерлер 3512-2 Компьютерлік желілер мен жүйелер жөніндегі техник мамандар 3522-0 Телекоммуникациялар жөніндегі техник мамандар 4311-9 Б.т.к. бухгалтерлік операциялар және есеп жөніндегі басқа қызметшілер 4322-3 Өндірісті диспетчерлік дайындаумен айналысатын қызметшілер 7100-0 Құрылысшы-монтаждаушылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтер жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер) 7400-0 Электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылардың үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)</p>	<p>Орта білімнен кейінгі білім (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе. Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы.</p>
<p>4 денгей</p>	<p>7100-0 Құрылысшы-монтаждаушылар, құрылысшы-әрлеушілер, сылақшылар және электриктерден басқа, тектес қызметтер жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер) 7400-0 Электрика, электроника және телекоммуникациялар жөніндегі жұмысшылардың үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер) 7111-1 Арматурашы 7111-2 Шегенші 7112-0 Тас қалаушылар және онымен байланысты кәсіптердің жұмысшылары 7113-1 Тас егеуші 7113-2 Тас бұйымдармен жұмыс істеуші 7114-1 Железобетонщики 7114-2 Шегендеуші 7114-3 Бетоншы және тегістеуші 7114-4 Цементатор (ұңғымаларда) 7114-9-Б.т.к. басқа да бетоншылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары</p>	<p>Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе. Кәсіби (теориялық және практикалық) білім мен</p>

<p>7115-1 Балташы 7115-2 Ағаш мастері 7119-1 Орман монтажшылары 7119-2 Ғимараттарды бұзу жөніндегі білікті жұмысшы 7119-9 Б.т.к. басқа да құрылысшы-монтаждаушылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7121-0 Шатыр жөндеуші 7122-0 Еден төсеушілер және тақташылар 7123-0 Сылақшылар 7124-1 Жылу оқшаулағышын төсеуші 7124-2 Құбырларды, қазандықтарды және салқындатқыш жабдықтарды оқшаулаушы 7124-3 Акустикалық оқшаулағыш тегістеушілері 7124-4 Сымдар мен қалқандарды оқшаулаушылар 7124-9 Б.т.к. басқа да оқшаулаушылар 7125-0 Әйнекшілер 7126-1 Сантехниктер 7126-2 Құбыр жүргізушілер 7126-3 Құбыр төсеушілер және қашыртқы салғыштар 7126-9 Б.т.к. басқа да сантехниктер және құбыр төсеушілер 7127-0 Кондиционерлердің және тоңазытқыш қондырғылардың механиктері мен монтаждаушылары 7129-0 Б.т.к. басқа да құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7131-1 Ғимараттар мен құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысшылар 7131-2 Ғимараттар мен құрылыстарды, фасадтарды тазалау жөніндегі және тектес қызметтердің жұмысшылары 7132-1 Ғимараттар мен құрылымдар фасадтарының декораторлары және сырлаушылары 7132-2 Ғимараттарды ішкі әрлеу (интерьер) сырлаушылары және суретшілері 7133-1 Металл бойынша сырлаушылар 7133-2 Ағаш бойынша сырлаушылар 7133-3 Пластмасса бұйымдары бойынша сырлаушылар 7133-9 Б.т.к. басқа да лактаушылар, бояушылар және басқа да сырлаушылар. 7212-1 Пісірушілер 7212-2 Газбен кесушілер 7213-9 Б.т.к. басқа да вальцшылар 7214-1 Металлды конструкцияларды жасаушылар 7214-2 Металды конструкцияларды монтаждаушылар және жинаушылар 7214-9 Б.т.к. басқа да металды конструкцияларды жасаушылар және монтаждаушылар 7215-1 Құрылыстағы такелажшылар 7215-2 Көліктегі такелажшылар 7231-1 Мото- және автокөлік трансмиссиясы және қозғалтқыштарының слесарлары және жөндеушілері 7234-0 Қозғалмалы құрамның слесарлары және жөндеушілері 7239-9 Б.т.к. басқа да слесарлар және жөндеушілер. 7411-0 Электр берілісі желілерінен басқа, электриктер мен электр монтаждаушылар 7412-1 Электромонтер (жалпы бейін) 7412-2 Лифтілердің, эксковаторлардың және басқа да көтермегіштердің механиктері мен монтерлері 7422-1 Телекоммуникациялар жөніндегі монтаждаушылар мен реттеушілер (АКТ) 7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындаушы жұмысшылар 7549-9 Б.т.к. өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы басқа да жұмысшылары 8115-1 Құрастырмалы темірбетонды конструкцияларды дайындау жөніндегі операторлар 8115-5 Бетонсорғылар мен бетонбылғағыштар операторлары 8115-9 Б.т.к. цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі басқа да операторлар 8122-0 Металды термиялық өңдеу жөніндегі операторлар</p>	<p>тәжірибе.</p>
---	------------------

	<p>8188-2 Өндірістік роботтар операторлары 8188-3 3D баспа операторлары 8189-0 Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдықтардың басқа да операторлары 8211-7 Өнеркәсіптік жабдықтарды құрастырушылар 8219-4 Құрылыс материалдары мен конструкцияларын құрастырушылар 8332-1 Жүк автомобилінің жүргізушілері 8332-6 Бетон араластырғышы бар жүк көлігінің жүргізушілері 8341-1 Тракторшылар 8342-1 Жер қазу және траншеялық машиналардың операторлары 8342-2 Бульдозерлердің операторлары 8342-3 Жер қазғыш машина операторлары 8342-4 Қада қағушы және бұрғылаушы машинаның операторлары 8342-6 Құбырды итергіш машиналардың операторларын қоса алғанда, таудан өту машиналарының операторлары 8342-9 Б.т.к. жер қазу және ұқсас машиналардың басқа да операторлары 8343-1 Краншылар (жалпы бейін) 8343-2 Краншылар (порттағы) 8343-3 Автотиегіштердің, оның ішінде айырмамен ұстап қалатын автотиегіштердің операторлары 8343-9 Б.т.к. крандардың, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың басқа да операторлары</p>	
<p>3 деңгей</p>	<p>7111-1 Арматурашы 7111-2 Шегенші 7112-0 Тас қалаушылар және онымен байланысты кәсіптердің жұмысшылары 7113-1 Тас егеуші 7113-2 Тас бұйымдармен жұмыс істеуші 7114-1 Железобетонщики 7114-2 Шегендеуші 7114-3 Бетоншы және тегістеуші 7114-4 Цементатор (ұңғымалардағы) 7114-9-Б.т.к. басқа да бетоншылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7115-1 Балташы 7115-2 Ағаш мастері 7119-1 Орман монтажшылары 7119-2 Ғимараттарды бұзу жөніндегі білікті жұмысшы 7119-9 Б.т.к. басқа да құрылысшы-монтаждаушылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7121-0 Шатыр жөндеуші 7122-0 Еден төсеушілер және тақташылар 7123-0 Сылақшылар 7124-1 Жылу оқшаулағышын төсеуші 7124-2 Құбырларды, қазандықтарды және салқындатқыш жабдықтарды Оқшаулаушы 7124-3 Акустикалық оқшаулағыш тегістеушілері 7124-4 Сымдар мен қалқандарды оқшаулаушылар 7124-9 Б.т.к. басқа да оқшаулаушылар 7125-0 Әйнекшілер 7126-1 Сантехниктер 7126-2 Құбыр жүргізушілер 7126-3 Құбыр төсеушілер және қашыртқы салғыштар 7126-9 Б.т.к. басқа да сантехниктер және құбыр төсеушілер 7127-0 Кондиционерлердің және тоңазытқыш қондырғылардың механиктері мен монтаждаушылары 7129-0 Б.т.к. басқа да құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7131-1 Ғимараттар мен құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысшылар 7131-2 Ғимараттар мен құрылыстарды, фасадтарды тазалау жөніндегі және тектес қызметтердің жұмысшылары 7132-1 Ғимараттар мен құрылымдар фасадтарының декораторлары және сырлаушылары 7132-2 Ғимараттарды ішкі әрлеу (интерьер) сырлаушылары және суретшілері 7133-1 Металл бойынша сырлаушылар 7133-2 Ағаш бойынша сырлаушылар</p>	<p>Жалпы орта білім беру және техникалық және кәсіптік және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік дайындық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). Кәсіптік саладағы базалық, жалпы білім беретін және практикаға бағдарланған білім.</p>

	<p>7133-3 Пластмасса бұйымдары бойынша сырлаушылар 7133-9 Б.т.к. басқа да лактаушылар, бояушылар және басқа да сырлаушылар. 7212-1 Пісірушілер 7212-2 Газбен кесушілер 7213-9 Б.т.к. басқа да вальцшылар 7214-1 Металлды конструкцияларды жасаушылар 7214-2 Металды конструкцияларды монтаждаушылар және жинаушылар 7214-9 Б.т.к. басқа да металды конструкцияларды жасаушылар және монтаждаушылар 7215-1 Құрылыстағы такелажшылар 7215-2 Көліктегі такелажшылар 7231-1 Мото- және автокөлік трансмиссиясы және қозғалтқыштарының слесарлары және жөндеушілері 7234-0 Қозғалмалы құрамның сласарлары және жөндеушілері 7239-9 Б.т.к. басқа да слесарлар және жөндеушілер. 7411-0 Электр берілісі желілерінен басқа, электриктер мен электр монтаждаушылар 7412-1 Электромонтер (жалпы бейін) 7412-2 Лифтілердің, эксковаторлардың және басқа да көтермегіштердің механиктері мен монтерлері 7422-1 Телекоммуникациялар жөніндегі монтаждаушылар мен реттеушілер (АКТ) 7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындаушы жұмысшылар 7549-9 Б.т.к. өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы басқа да жұмысшылары 8115-1 Құрастырмалы темірбетонды конструкцияларды дайындау жөніндегі операторлар 8115-5 Бетонсорғылар мен бетонбылғағыштар операторлары 8115-9 Б.т.к. цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі басқа да операторлар 8122-0 Металды термиялық өңдеу жөніндегі операторлар 8188-2 Өндірістік роботтар операторлары 8188-3 3D баспа операторлары 8189-0 Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдықтардың басқа да операторлары 8211-7 Өнеркәсіптік жабдықтарды құрастырушылар 8219-4 Құрылыс материалдары мен конструкцияларын құрастырушылар 8332-1 Жүк автомобилінің жүргізушілері 8332-6 Бетон араластырғышы бар жүк көлігінің жүргізушілері 8341-1 Тракторшылар 8342-1 Жер қазу және траншеялық машиналардың операторлары 8342-2 Бульдозерлердің операторлары 8342-3 Жер қазғыш машина операторлары 8342-4 Қада қағушы және бұрғылаушы машинаның операторлары 8342-6 Құбырды итергіш машиналардың операторларын қоса алғанда, таудан өту машиналарының операторлары 8342-9 Б.т.к. жер қазу және ұқсас машиналардың басқа да операторлары 8343-1 Краншылар (жалпы бейін) 8343-2 Краншылар (порттағы) 8343-3 Автотиегіштердің, оның ішінде айырмен ұстап қалатын автотиегіштердің операторлары 8343-9 Б.т.к. крандардың, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың басқа да операторлары 6113-1 Отырғызу материалдарын өсіру жөніндегі жеміс бақтарының жұмысшылары 6113-2 Бағбандар және бақша өсірушілер</p>	
<p>2 деңгей</p>	<p>6113-1 Отырғызу материалдарын өсіру жөніндегі жеміс бақтарының жұмысшылары 6113-2 Бағбандар және бақша өсірушілер 7111-1 Арматураны 7111-2 Шегенші 7112-0 Тас қалаушылар және онымен байланысты кәсіптердің жұмысшылары 7113-1 Тас егеуші 7113-2 Тас бұйымдармен жұмыс істеуші 7114-1 Железобетоншики</p>	<p>Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы</p>

<p>7114-2 Шегендеуші 7114-3 Бетоншы және тегістеуші 7114-4 Цементатор (ұңғымалардағы) 7114-9-Б.т.к. басқа да бетоншылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7115-1 Балташы 7115-2 Ағаш мастері 7119-1 Орман монтажшылары 7119-2 Ғимараттарды бұзу жөніндегі білікті жұмысшы 7119-9 Б.т.к. басқа да құрылысшы-монтаждаушылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7121-0 Шатыр жөндеуші 7122-0 Еден төсеушілер және тақташылар 7123-0 Сылақшылар 7124-1 Жылу оқшаулағышын төсеуші 7124-2 Құбырларды, қазандықтарды және салқындатқыш жабдықтарды оқшаулаушы 7124-3 Акустикалық оқшаулағыш тегістеушілері 7124-4 Сымдар мен қалқандарды оқшаулаушылар 7124-9 Б.т.к. басқа да оқшаулаушылар 7125-0 Әйнекшілер 7126-1 Сантехниктер 7126-2 Құбыр жүргізушілер 7126-3 Құбыр төсеушілер және қашыртқы салғыштар 7126-9 Б.т.к. басқа да сантехниктер және құбыр төсеушілер 7127-0 Кондиционерлердің және тоназытқыш қондырғылардың механиктері мен монтаждаушылары 7129-0 Б.т.к. басқа да құрылысшы-әрлеушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары 7131-1 Ғимараттар мен құрылыстарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысшылар 7131-2 Ғимараттар мен құрылыстарды, фасадтарды тазалау жөніндегі және тектес қызметтердің жұмысшылары 7132-1 Ғимараттар мен құрылымдар фасадтарының декораторлары және сырлаушылары 7132-2 Ғимараттарды ішкі әрлеу (интерьер) сырлаушылары және суретшілері 7133-1 Металл бойынша сырлаушылар 7133-2 Ағаш бойынша сырлаушылар 7133-3 Пластмасса бұйымдары бойынша сырлаушылар 7133-9 Б.т.к. басқа да лактаушылар, бояушылар және басқа да сырлаушылар. 7212-1 Пісірушілер 7212-2 Газбен кесушілер 7213-9 Б.т.к. басқа да вальцшылар 7214-1 Металлды конструкцияларды жасаушылар 7214-2 Металды конструкцияларды монтаждаушылар және жинаушылар 7214-9 Б.т.к. басқа да металды конструкцияларды жасаушылар және монтаждаушылар 7215-1 Құрылыстағы такелажшылар 7215-2 Көліктегі такелажшылар 7231-1 Мото- және автокөлік трансмиссиясы және қозғалтқыштарының слесарлары және жөндеушілері 7234-0 Қозғалмалы құрамның слесарлары және жөндеушілері 7239-9 Б.т.к. басқа да слесарлар және жөндеушілер. 7411-0 Электр берілісі желілерінен басқа, электриктер мен электр монтаждаушылар 7412-1 Электромонтер (жалпы бейін) 7412-2 Лифтілердің, эсковаторлардың және басқа да көтермегіштердің механиктері мен монтерлері 7422-1 Телекоммуникациялар жөніндегі монтаждаушылар мен реттеушілер (АКТ) 7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындаушы жұмысшылар 7549-9 Б.т.к. өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы басқа да жұмысшылары 8115-1 Құрастырмалы темірбетонды конструкцияларды дайындау жөніндегі операторлар</p>	<p>қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей). Негізгі базалық білім, кәсіби бағдар.</p>
--	--

	<p>8115-5 Бетонсорғылар мен бетонбылғағыштар операторлары 8115-9 Б.т.к. цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі басқа да операторлар 8122-0 Металды термиялық өңдеу жөніндегі операторлар 8188-2 Өндірістік роботтар операторлары 8188-3 3D баспа операторлары 8189-0 Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдықтардың басқа да операторлары 8211-7 Өнеркәсіптік жабдықтарды құрастырушылар 8219-4 Құрылыс материалдары мен конструкцияларын құрастырушылар 8332-1 Жүк автомобилінің жүргізушілері 8332-6 Бетон араластырғышы бар жүк көлігінің жүргізушілері 8341-1 Тракторшылар 8342-1 Жер қазу және траншеялық машиналардың операторлары 8342-2 Бульдозерлердің операторлары 8342-3 Жер қазғыш машина операторлары 8342-4 Қада қағушы және бұрғылаушы машинаның операторлары 8342-6 Құбырды итергіш машиналардың операторларын қоса алғанда, таудан өту машиналарының операторлары 8342-9 Б.т.к. жер қазу және ұқсас машиналардың басқа да операторлары 8343-1 Краншылар (жалпы бейін) 8343-2 Краншылар (порттағы) 8343-3 Автотиегіштердің, оның ішінде айырмамен ұстап қалатын автотиегіштердің операторлары 8343-9 Б.т.к. крандардың, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың басқа да операторлары</p>	
1 деңгей	<p>9116-0 Аула сыпырушылар және ашық аумақтарды тазалаушылар 9120-3 Терезе жуушылар 9120-9 Б.т.к. басқа да жуушылар 9212-1 Бау-бақша жұмысшылары 9212-2 Газон шабушылар 9212-9 Б.т.к. абағандыру және көгалдандыру жөніндегі басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар 9312-1 Жолдарды, бөгеттерді және ұқсас азаматтық ғимараттарды салу және жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар 9312-2 Ғимараттарды салу және жөндеу жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар 9622-1 Ғимараттарды қараушылар және күзетшілер 9629-7 Әртүрлі жұмысты атқарушылар 9629-2 Есептеуіштердің бақылаушылары (көрсеткіштерді есепке алушылар) 9629-9 Б.т.к. басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар</p>	<p>Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және/немесе жұмыс орнында қысқа мерзімді оқыту (нұсқама) және/немесе қысқа мерзімді курстар. қоршаған әлем туралы плиточник. Құбылыстар арасындағы қарапайым байланыстарды түсіну.</p>

7. Саланың кәсіптік стандарттарының тізбесі

(қолданыстағы және әзірлеуге жоспарланған)

ҚР Премьер-Министрінің орынбасары Е.Л. Тоғжановтың 2022 жылғы 14 сәуірдегі хаттамалық тапсырмаларын іске асыру мақсатында ИИДМ-нің 2022 жылғы 26 мамырдағы № 285 бұйрығымен «Атамекен» ҰКП, сала бірлестіктері, оқу орындары және жергілікті атқарушы органдар құрамында құрылыс кәсіптері бойынша салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу немесе өзектендіру мәселелері жөніндегі жұмыс тобы бекітілді.

2022-2023 жылдарға арналған Еңбекминнің (ЕРДО) кәсіби стандарттарды әзірлеу және өзектендіру жөніндегі жоспарға сәйкес 3 СБШ өзектендірілді:

- «Құрылыс» СБШ;

- «Ғимараттар мен әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін пайдалану» СБШ;

- «Коммуналдық қызметтер» СБШ.

Сондай-ақ, 2023 жылы 138 кәсіпті қамтитын 25 кәсіптік стандарт бекітіліп қолданылуда, оның ішінде: 20 кәсіптік стандарт өзектендірілді (оның ішінде: құрылыс саласы бойынша 16), 5 кәсіптік стандарт әзірленді (оның ішінде: құрылыс саласы бойынша 2).

7.1 Құрылыс және ТКШ саласының қолданыстағы кәсіптік стандарттар

Тірк еу №	КС атауы	Мамандықтар	Әзірлеуші	Бекіту туралы бұйрықтың № және күні
3	«Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды сумен жабдықтау және су бұру бойынша қызмет көрсету»	Су құбыры-кәріз шаруашылығының құрылыстары мен жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі инженер Ғимараттар мен әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін пайдалану жөніндегі техник Слесарь-сантехник	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті,	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
4	«Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін пайдалану»	Су тазарту құрылыстары жөніндегі инженер Сумен жабдықтау және су бұру шебері Сумен жабдықтау желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник Су бұру желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының слесарі Тазарту құрылыстарының операторы Тордағы оператор Құм ұстағыштар мен май ұстағыштардағы оператор Тұндырғыштардағы оператор Аэротенктердегі оператор Шөгінділерді жою жөніндегі құрылыстардың операторы Балшық алаңдарындағы оператор Сүзгілердегі оператор Суару және сүзу алаңының операторы Биофилтрлердегі оператор Эмшерлердегі оператор Метантенкалардағы оператор Тұнбаны кептіру қондырғысының операторы Тұнбаны сусыздандыру жөніндегі қондырғы операторы Арнайы су тазарту операторы Су бекіту құрылыстарының операторы Хлоратор қондырғысының операторы Су шаруашылығы бақылаушысы Диспетчерлік басқару пунктінің операторы Тазарту құрылыстарының технологиялық жабдықтарын монтаждаушы Су сапасын талдау зертханашысы	Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы.	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
5	«Құрылыс алаңындағы жер жұмыстары»	Жер қазу және траншея машинасының операторы Қолмен жер қазушы	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
6	«Оқшаулау»	Жылу оқшаулағышындағы оқшаулағыш	Құрылыс және	28.07.2023ж.

	жұмыстары »	Оқшаулағыш, дыбыс оқшаулау	тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы.	№ 122 (өзектендіру)
7	«Сумен жабдықтау, жылыту және ауаны баптау жүйелерін монтаждау»	Санитариялық-техникалық жүйелер мен жабдықтарды монтаждаушы 2 разряд Санитарлық-техникалық жүйелер мен жабдықтарды монтаждаушы 3-4 разряд Санитарлық-техникалық жүйелер мен жабдықтарды монтаждаушы 5-6 разряд Технологиялық құбырларды монтаждаушы 2 разряд Технологиялық құбырларды монтаждаушы 3-4 разряд Технологиялық құбырларды монтаждаушы 5-6 разряд Желдету және пневмокөлік жүйелерінің монтажшысы 2 разряд Желдету және пневмокөлік жүйелерінің монтажшысы 3-4 разряд Желдету және пневмокөлік жүйелерінің монтажшысы 5-6 разряд Слесарь-сантехник 2-разряд Слесарь-сантехник 3-4 разряд Слесарь-сантехник 5-6 разряд Желдету техникасы бойынша техник Санитарлық-техникалық жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
8	«Іргелес аумақтарға қызмет көрсету»	1) Ландшафт дизайнері 2) Бағбан 3) Тазалаушы (Аула тазалаушы)		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
9	«Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де құрылыстар салу»	Қолмен жер қазушы Бетоншы Коррозияға қарсы оқшаулаудағы оқшаулағыш Жылу оқшаулағышындағы оқшаулағыш Жол-көлік машиналарының машинисі Учаске шебері Жұмыс өндіруші (прораб)	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
10	«Тұрғын және тұрғын емес ғимараттар салу»	Асфальтбетоншы Жер қазушы Бетоншы Коррозияға қарсы оқшаулаудағы оқшаулағыш Кессоншы-электрмонтажшы Учаске мастері Инженер-технолог Сапа инженері Өндірістік бөлімінің бастығы	тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
11	«Сәулет-қала құрылысы жұмыстары»	Ғимараттар мен құрылыстарды жобалаушы-техник Ғимараттар мен құрылыстардың сәулетшісі Инженер-жобалаушы Ландшафт сәулетшісі Жобаның бас сәулетшісі	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
12	«Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды басқару»	Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды басқару жөніндегі менеджер Көп пәтерлі тұрғын үй менеджері Хаус-шебері	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
13	«Құрғақ құрылыс шебері»	Құрғақ құрылыс шебері (жұмыс біліктілігі)	«Кнауф Гипс Қапшағай ДЭГ қатысатын	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)

	(жұмыс біліктілігі)»		кәсіпорын» ЖШСҚ, Алматы көпсалалы колледжі	
14	«Құрастырм алы және монолитті конструкци яларды монтаждау және орнату»	Бетон араластырғыш операторы Есік орнатушы Құрылыс конструкцияларын монтаждаушы Машинист (қадаларды батыруға арналған машиналар) Құрылысшылар-монтажшылар, құрылысшылар-эрлеушілер, суретшілер және электриктерден басқа ұқсас кәсіптердің жұмысшыларына супервайзерлер Құрылыс инженері	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымды қ даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы.	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
15	«Газбен жабдықтау жүйелерін монтаждау және пайдалану»	Құрылыс слесарі Шағын механикаландыру құралдарының машинисі Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматика жүйелерін реттеуші Басшының көмекшісі (газбен жабдықтаушы ұйымдар) Қадағалау инженері Өндірістік бөлімінің бастығы		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
16	«Едендерді жабу және қабырғалар ды қаптау жұмыстары »	Плиткамен қаптаушы Мозаикалық қаптаушы Мәрмәр қаптаушы Паркетші Синтетикалық материалдармен қаптаушы Қю жабындарын монтаждау жөніндегі жабдык операторы	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымды қ даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы.	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
17	«Ғимаратта р мен құрылыстар ды бөлшектеу және бұзу»	Стропальшы Бульдозер машинисі Тиеу машинасының машинисі Инженер-механик Өндірісті дайындау жөніндегі инженер		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
18	«Құрылыс жобаларын әзірлеу»	Техник-конструктор Сметашы Автоматтандырылған жүйелер жөніндегі маман Инженер-сметашы Өрт-күзет дабылы инженері Инженер-конструктор Жобаның бас конструкторы (құрылыста) Жобаның бас инженері (құрылыста)		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
19	«Су тазарту құрылыстар ын салу»	Гидротехникалық құрылыстардың механикалық жабдықтарын монтаждаушы Баптау және сынау жөніндегі техник Су құбырын тазарту станциясының шебері Сумен жабдықтау және кәріз жүйелерін салу жөніндегі инженер Бас инженер		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
20	«Сылақшы»	Сылақшы	«Кнауф Гипс Қапшағай ДЭГ қатысатын кәсіпорын» ЖШСҚ, Алматы көпсалалы колледжі	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
21	«Кәріз жүйелерін салу»	Технологиялық құбырларды монтаждаушы Құбырды итеру машиналарының операторы Супервайзер (Бригадир) Инженер-сантехник	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымды	28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)

		Учаске бастығы	қ даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы.	
22	«Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріне арналған құбырларды салу»	Краншы машинист (краншы) Экскаватор машинисі Тракторшы-машинист Жылжымалы термиялық қондырғылардағы термист-оператор Құрылыс электрослесары Сыртқы құбырларды монтаждаушы Құрылыс және монтаждау жұмыстарының шебері		28.07.2023ж. № 122 (өзектендіру)
1	«Құрылыс ағы геодезиялық жұмыстар»	Бас геодезист (құрылыста) Геодезист Аэрофотогеодезист	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынысты ұйымдары, Жұмыс тобы.	01.09.2023ж. № 137 (әзірлеу)
2	«Клининг»	Клининг қызметтерінің технология Техник - механик		01.09.2023ж. № 137 (әзірлеу)
3	«Құрылыс ағы өндіріс менеджері»	Учаске шебері Жұмыс өндіруші (прораб)		01.09.2023ж. № 137 (әзірлеу)
4	«Лифт шаруашылығы және эскалаторлар (түрлері бойынша)»	Лифттер мен эскалаторлар бойынша электромеханик Техник-механик		01.09.2023ж. № 137 (әзірлеу)
5	«Ғимараттарға қызмет көрсету»	Ғимарат механигі Жылжымайтын мүлік объектілерін мемлекеттік техникалық тексеру жөніндегі техник Құрылыстарды жөндеу және салу шебері Құрылыстарға техникалық қызмет көрсету шебері Ғимараттардың биік бөліктерін техникалық күтіп ұстау және жөндеу жөніндегі жұмысшы Ғимараттарға кешенді қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмысшы Құрылыс слесарі Қасбеттерді тазалаушы Полотер		01.09.2023ж. № 137 (әзірлеу)

7.2 Әзірлеуге жоспарланған саланың кәсіптік стандарттар

Кәсіптік стандарттар	Мамандықтар
1) «Сырлау жұмыстары»	7132-1-001 Сырлаушы 7132-2-001 Сырлаушы-сылақшы 7132-2-002 Желімдеуші, тұсқағаз
2) «Құрылыс саласындағы жұмысшылар»	7111-1-001 Арматурашы (цемент, темір-бетон конструкцияларын) 7112-0-001 Тас қалаушы 7114-2-002 Құрастырмалы конструкцияларды салушы 7114-3-003 Тегістеуші, бетон 7214-2-001 Фасадтар мен аспалы қабырғаларды монтаждаушы 7214-2-004 Слесарь-монтажшы 7215-1-002 Құрылыстағы такелажшы** 8188-2-009 Құрылыс роботтары/роботтехника операторы **
3) «Оқшаулау жұмыстары бойынша жұмысшылар»	7124-1-004 Отқа беріктеуші 7124-3-002 Оқшаулаушы, дыбыс оқшаулаушы
4) «Жаппа жұмыстары бойынша жұмысшылар»	7121-0-001 Шатыршы 7121-0-002 Орама шатыр және дара материалдар жөніндегі шатыршы 7121-0-003 Болат жабындарды қаңылтырлаушы 7121-0-007 Шатыршы, жабынқыш

	7121-0-008 Шатыршы, шифер 7121-0-010 Шатыр салушы
5) «Сумен жабдықтау, жылыту және ауа баптау жүйелерін монтаждау бойынша жұмысшылар»	7126-9-001 Су өткізуші 7126-9-013 Сумен жабдықтау және кәріз жүйелері жабдықтары операторы 7126-9-025 Жылыту және сантехникалық желілерді орнатушы 3113-5-001 Сумен жабдықтау жөніндегі мастер 3113-5-002 Жылумен жабдықтау жөніндегі мастер
6) «Еден жабыны және қабырғаларды қаптау жұмыстары бойынша жұмысшылар»	7112-0-004 Табиғи таспен қаптаушы 7113-2-003 Құрылыс, монтаждау және құрылыс-жөндеу жұмыстарындағы тас қашаушы 7114-4-002 Цемент, әрлеуші 7122-0-011 Плиташы 7122-0-016 Құрғақ тақтайларды монтаждау жөніндегі жұмысшы 7122-0-017 Линолеум төсеуші жұмысшы 7122-0-018 Кілем материалдарды төсеуші 7122-0-019 Кафель, төсеуші 7129-0-001 Бекітуші (құрылыс бойынша) 7129-0-002 Сахна машинисі 7129-0-003 Жұмсақ жабынды механикалық төсеуші 7213-9-001 Құрылыс бойынша қаңылтыр соғушы
7) «Ғимараттар мен имараттарды бөлшектеу және бұзу бойынша жұмысшылар»	7119-2-001 Ғимараттарды қайта монтаждаушы 7119-2-003 Биік үйлер салушы-монтаждаушы
8) «Ағаш шебері және ағаш ұстасы жұмыстары бойынша жұмысшылар»	7115-1-002 Балташы 7115-2-001 Ағаш мастері 7129-0-004 Маңдайша монтажшысы (электрондыққа жатпайтын) 7129-0-006 Терезелерді монтаждаушы 7129-0-007 Экспозиция және көркем-безендіру жұмыстары монтажшысы 7129-0-008 Сахна монтажшылары
9) «Кұбырларды төсеу бойынша жұмысшылар»	7126-2-001 Құбыр жүргізуші 7126-3-003 Құбыр салушы
10) «Сылақ жұмыстары бойынша жұмысшылар»	7123-0-007 Құрғақ құрылыс жұмыстары жөніндегі маман 7123-0-012 Сыртқы жұмыстар сылақшысы
11) «Пісіру жұмыстары»	7212-1-008 Пісіруші
12) «Ғимараттар мен құрылыстар салу жөніндегі жұмыстар»	1323-0-009 Бас құрылысшы 1323-0-010 Жобаның бас технологі 1323-0-011 Күрделі жөндеу жөніндегі директор 2142-1-001 Азаматтық құрылыс жөніндегі инженер 2142-1-002 Құрылыс жұмыстарын жоспарлау жөніндегі инженер 2142-1-003 Құрылыс жұмыстары және қауіпсіздік жөніндегі инженер 2142-2-002 Ғимараттар құрылысы жөніндегі инженерлер 2142-2-004 Ғимараттар бойынша инженер-құрылысшы 2142-4-003 Құрылыс құжаттамасын бақылау жөніндегі инженер 2142-4-001 Құрылыстар мен құрылымдарды мемлекеттік техникалық зерттеу жөніндегі инженер 2142-4-002 Құрылымдар мен құрылыстарды түгендеу жөніндегі инженер 2142-4-004 Құрылысты қадағалау жөніндегі инженер 2142-4-005 Техникалық қадағалау жөніндегі инженер 2142-9-004 Ғимараттар мен құрылыстарды жөндеу және пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі инженер 2142-9-007 Ғимараттар мен құрылыстарды пайдалану жөніндегі инженер 2142-9-008 Өндірістік объектілерді пайдалану жөніндегі инженер 2143-1-007 Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер 2144-1-009 Технолог-конструктор 2149-5-001 Жобалық-сметалық жұмыс жөніндегі инженер 3113-1-005 Өнеркәсіптік және азаматтық құрылыс жөніндегі техник 3113-1-007 Техник-құрылысшы 3160-1-001 Сапа және құрылыс-монтаж жұмыстарын қабылдау жөніндегі инспектор 7100-0-012 Тұрғын үй құрылысы прорабы

	2142-9-015 Менеджер по инновациям в строительстве** 2142-9-016 Специалист по реновации в строительстве** 2151-1-009 Инженер энергосберегающих технологий** 7110-0-015 Прораб с навыками работы в BIM**
13) «Жобалау және дизайн»	1323-0-005 Жобаның бас дизайнері (құрылыста) 2142-2-003 Жобалаушы инженер (ғимараттар) 2161-0-001 Сәулетші 2161-0-004 Сәулетші-жобалаушы 2162-0-003 Инженер-көгалдандырушы 2162-0-004 Ланшафтық сәулетші 3113-2-001 Техник-жобалаушы 2164-1-003 Генеративті дизайнды қолдану дағдысы бар дизайнер ** 2164-9-004 Виртуалды проектировщик ** 2164-9-007 "Ақылды үй" жобалаушысы** 2521-3-002 Үлкен деректерді өңдеу талдаушысы (жалпы профиль)** 2512-1-012 Цифрлық дизайнер (BIM маманы)**

Бұл кәсіптік стандарттар әзірленуде.

Барлығы 90 кәсіпті қамти отырып, «Құрылыс» саласы бойынша 13 кәсіптік стандарт әзірлеу жоспарланды.

Сонымен қатар, 2024-2026 жылдары кәсіби стандарттарды әзірлеу үшін сала мамандықтарының тізбесін қалыптастыру бойынша іс-шаралар жүргізілуде.

Қазіргі уақытта мына КС әзірлеу ұсынылады:

- Атамекен» ҰКП өтінімі 23.08.2023 ж. № 11596/25:

1) «құрылыс жобаларын сараптау»;

- НАО «Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ 05.09.2023ж. № 06-12/1535:

2) «кадастр»;

- «QAZPROPERTY» коммерциялық жылжымайтын мүлік нарығына қатысушылар қауымдастығы» қауымдастық нысанындағы ЗТБ 18.08.2023ж. № 93-2023:

3) «Коммерциялық жылжымайтын мүлік басқару»;

4) «Клининг» өзектендіру;

- «ТКШ жаңғырту және дамыту ҚазОрталығы» АҚ 08.09.2023ж. № 16-05/828:

5) «Көп қабатты тұрғын үйлер мен ғимараттарды күтіп ұстау және жөндеу кезіндегі өнеркәсіптік альпинизм қызметтері»;

6) «Тұрғын үй бейнебақылау жүйелерін пайдалану»;

7) «Тұрғын үйлердегі тұрғын үй-жайларды автоматтандыру, өрт сөндіру және зияткерлік басқару жүйелеріне қызмет көрсету»;

- «Республикалық мемлекеттік қала құрылысын жоспарлау және кадастр орталығы» РМК 15.08.2023ж. № 05/568:

8) «Сәулет-қала құрылысы жұмыстары» (мамандықтары: сәулетші-қала құрылысшысы, инженер-қала құрылысшысы)

- «Каспий қоғамдық университеті» ББМ 12.09.2023г. №04.01/7720:

9) Сәулет-дизайн-қалпына келтіру (мамандықтары: ғимараттарды қалпына келтіру және қайта құру, сондай – ақ консервациялау жөніндегі сәулетші-реставратор, дизайнер-реставратор, суретші-реставратор, құрылыстағы және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықтағы дизайнер, сәулет ортасының дизайнері, үй-жайлардың интерьер дизайнері ("кілтпен" салу кезінде), ғимараттар мен құрылыстардың сыртқы дизайнер);

10) «Құрылыс саласын ақпараттық модельдеу технологиялары» (мамандықтар: BIM-менеджер, BIM-үйлестіруші, BIM-шебер, BIM-де жұмыс істеу дағдылары бар прораб, цифрлық жобалаушы-BIM маманы);

- «Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті» КЕАҚ 12.09.2023г. № 0,13,11-13/4139:

11) Құрылыс тау-кен жұмыстары;

12) Құрылыс бұрғылау жару жұмыстары;

- 13) Қадаларды салу жұмыстары, топырақты бекіту, түсіру құдықтарын орнату;
- 14) «Ақылды үйді» жобалау және техникалық қызмет көрсету;
- 15) Металл конструкцияларын орнату бойынша жұмыстар;
- 16) Композиттік конструкциялар құрылғылары (құрылыста);
- 17) Инновациялық қызмет (мамандықтар: құрылыстағы инновациялар жөніндегі менеджер);

- «Сараптамалық ұйымдар палатасы» аккредиттелген сараптамалық ұйымдардың кәсіптік бірлестігі 13.09.2023ж. № 1390/04-02:

- 18) Қала құрылысы;
- 19) Жобалық құжаттама (құрылыста);
- 20) Құрылымдық бөлігі (құрылыста);
- 21) Инженерлік жүйелер (құрылыстағы желілер мен жүйелердің түрлері бойынша);
- 22) Технологиялық бөлім (объектінің мақсатына байланысты);
- 23) Сметалық бөлім (құрылыста).

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі мемлекеттік органдармен, «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп, ҰБЖ-ны, электрондық еңбек биржасындағы сұранысқа ие бос жұмыс орындарын, Жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласын талдау қорытындысы бойынша КС әзірлеу және/немесе өзектендіру талап етілетін кәсіптердің тізбесін айқындады.

8. Қорытындылар мен ұсыныстар (ҰКС, білім беру сыныптауыштарын жаңарту бойынша ұсыныстар)

Жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласына және алдағы 5-10 жылдағы кәсіптердегі болжамды өзгерістерге сәйкес, 2025-2035 жылдар кезеңінде:

1) жаңа мамандықтар сұранысқа ие болады:

- сандық дизайнер (BIM маманы);
- ұшқышсыз ұшу аппараттарының менеджері;
- энергия үнемдеу технологиялары инженері;
- «ақылды» жолдарды жобалау бойынша маман;
- «Ақылды үй» жобалаушысы;
- құрылыстағы Big Data талдауы;
- құрылыстағы инновациялар жөніндегі менеджер;
- генеративті дизайнды қолдану дағдысы бар дизайнер;
- құрылыс роботтары/ робототехника операторы;
- құрылыс қалдықтарын қайта өңдеу жөніндегі инженер-технолог;
- құрылыстағы жөндеу жөніндегі маман.

2) кәсіптердің өзгеруі болжануда:

Құрылыс инженері → Құрылыс инженері 2.0 (жобалық ұйымда да, құрылыс учаскесінде де жалпы цифрлық модельдегі өзара іс-қимыл);

Маркшейдерлер, картографтар және байланысты кәсіптердің кәсіби мамандары → Цифрлық картограф (векторлық карталарды жасау үшін нейрондық желілерді және машиналық оқытуды пайдалану);

Қала жоспарлаушылар және басқа жобалаушылар → Жобалаушы-қала құрылысшысы 2.0 (виртуалды және кеңейтілген шындықта 3D модельдерін құру);

Техника саласындағы маман-кәсіби маман → Есептеу материалтану инженері, виртуалды метрология инженері, цифрлық стандарттар инженері Есептеу материалтану инженері, виртуалды метрология инженері, цифрлық стандарттар инженері (материалтану, метрология және стандарттау, жобалау-

сметалық құжаттама, еңбекті қорғау салаларындағы цифрлық технологиялардың әсері);

Цементтен, тастан және басқа да минералды материалдардан өнім өндіру жөніндегі операторлар → Құрылыстағы аддитивті өндіріс операторы (*өндіріске аддитивті технологияның енуі, компьютерлік-цифрлық басқарылатын 3D баспа машиналары, автоматтандырылған өндіріс және автоматтандырылған дизайн);*

Құрылыс жұмыстары, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар → Цифрлық құрылыс инспекторы, цифрлық өрт инспекторы (*бірыңғай ақпараттық кеңістік құрылады, онда инспекторлар нақты уақыт режимінде бұзушылықтарды тіркейді, ал мердігер бұзушылықты жою туралы нұсқама алады);*

Ғимараттар мен құрылыстардың сәулетшілері → Сәулетші 2.0 (*тұрақты (экологиялық, экономикалық және әлеуметтік) даму идеяларымен және экологияның өсіп келе жатқан маңыздылығымен жобалаудың жаңа тәсілдерімен);*

Инженеры-электрики → «Ақылды» электрмен жабдықтау желілерінің инженері (*Smart Grid технологиясын енгізу және баламалы энергия көздерін пайдалануға көшу, энергия өндіретін объектілерді, энергияны беру және тарату жүйесін өзгерту үшін Big Data алу мен өңдеуді цифрландыру).*

3) 2030-2035 жылдары кәсіптердің жойылуы болжануда:

сызушы (*саланы цифрландыру цифрландырылған жұмыс сызбаларын баспа формасына немесе сызбаларды басып шығаруға аудару функцияларын жояды);*

құрылысшылар-монтажшылар және туыстық сабақтардың жұмысшылары (*модульдік құрылыстың, құрылыс роботтарының, аддитивті технологиялардың таралуы мен кеңінен қолданылуына байланысты 2035 жылға қарай қол еңбегіне деген қажеттілікті азайту);*

сылақ (*құрылымдардың ішінде немесе сыртында жабындарды жағуға арналған машиналық көру қабілеті бар роботтардың пайда болуымен);*

жүк көлігінің жүргізушілері (*автопилоттау жүйелерімен жарақтандыру, автономды жұмыс істейтін көлік құралдарын құру);*

бетоншылар және онымен байланысты кәсіптердің жұмысшылары (*бетоншы жұмысының модульдерін немесе 3D басып шығару кезінде технологиялық процеске ендірілген);*

еден төсеушілер мен плиткалар (*модульдік құрылысты тарату және роботтық жұмыстар);*

дәнекерлеушілер мен газ кескіштер (*дәнекерлеу үшін арнайы роботтарды пайдалану);*

тас өңдеушілер мен тас өңдеушілер (*роботтандырылған жұмыстар);*

тас қалаушылар және онымен байланысты кәсіптердің жұмысшылары (*кірпіш төсейтін роботтарды кеңінен қолдану, модульдік құрылысты қолдану және ғимараттарды 3D басып шығару);*

лактар, бояғыштар және басқа суретшілер (*құрылыс жұмыстарымен әрлеу жұмыстарын орындау);*

стандарттау жөніндегі техник (*мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз ету мүмкіндіктерімен біртіндеп алмастыру);*

шатырларшы (*модульдік құрылыстың кеңеюі және аз қабатты құрылыстың танымалдылығының артуы);*

оқшаулағыштар (*модульдерді немесе 3D басып шығаруды дайындау кезеңінде жұмыс түрлерін орындау).*

Жоғарыда айтылғандардың негізінде құрылыс процесіне қатысушылар саладағы осындай өзгерістерге дайын болуы тиіс.

Ұлттық қызметтер жіктеуішіне (ҚР ҰЖ 01-2017) енгізу үшін келесі кәсіптер бойынша 19.10.2023 жылғы № 24-02-24/2390-И және 16.02.2023

жылғы № 24-5-18/221-ВН негіздемелері бар өтінімдер жолданды:

8188-2-009 Құрылыс роботтары/робототехника операторы;

2142-9-016 Құрылыстағы жөндеу жөніндегі маман;

2433-1-009 (немесе 2442-9-017) Құрылыстағы инновациялар жөніндегі менеджер;

2151-1-009 Энергия үнемдеу технологиялары инженері;

7100-0-015 BIM-де жұмыс істеу дағдылары бар прораб;

2164-1-003 Генеративті дизайнды қолдану дағдысы бар дизайнер;

2164-9-004 Виртуалды жобалаушы;

2164-9-007 «Ақылды үй» жобалаушысы;

2521-3-002 Үлкен деректерді өңдеу талдаушысы (жалпы профиль);

2512-1-012 Цифрлық дизайнер (BIM маманы);

1439-9-034 Көп пәтерлі тұрғын үй менеджері;

1439-9-035 Тұрғын және тұрғын емес ғимараттарды басқару жөніндегі менеджер;

3111-5-003 Су сапасын талдау зертханашысы;

3113-9-004 Ғимараттар мен әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін пайдалану жөніндегі техник;

3113-9-004 Клининг қызметтерінің технологы;

3114-2-006 Сумен жабдықтау желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник;

3114-2-007 Су бұру желілері мен құрылыстарын пайдалану жөніндегі техник;

7123-0-015 Құрғақ құрылыс шебері (жұмыс біліктілігі);

7129-0-009 Хаус шебері.

2023 жылы бұл қызметтер ҰБЖ-дағы өзгерістер жобасына енгізілді.

Бұдан басқа, кәсіптік стандарттар тізбесіне сәйкес және жаңа кәсіптерді оқыту үшін білім беру бағдарламаларын әзірлеу үшін ҰБЖ-ға мынадай қызметтерді/кәсіптерді қосу қажет:

- құрылыстағы Big Data талдаушы;

- құрылыс қалдықтарын қайта өңдеу жөніндегі инженер-технолог;

- діріл диірменінің машинисі;

- құрылыс диірменінің машинисі;

- микро және нано қоспаларды талдау бойынша зертханашы;

- көп компонентті жабындарды орнатушы;

- құю жабындарын монтаждау жөніндегі жабдық операторы;

- композиттік материалдар (көміртекті пластиктер) бойынша маман;

- «энергонульдік» үйлердің сәулетшісі;

- құрылыстағы 3D басып шығару дизайнері (операторлар бар);

- қол жетімді ортаны жобалаушы;

- «ақылды үй» инфрақұрылымын жобалаушы;

- BIM менеджері (BIM үйлестірушісі);

- тазарту құрылыстарының технологиялық жабдықтарын монтаждаушы.

ЭҚЖЖ-ға «Құрылыс» саласы қызметінің (41-43) мынадай түрлерін енгізу ұсынылады:

Тұрғын емес су асты объектілерін салу.

Нөлдік ауырлық жағдайында объектілерді жобалау және салу.

9. СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы қосымшаға сәйкес «1-кесте. «Құрылыс» саласы үшін СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы» деген сипаттамасы кестелік форматта келтірілді.

Бұл кестеде ЭҚЖЖ мен ҰБШ деңгейлерінің, ҰБЖ қызметтерінің өзара байланысы, сондай-ақ ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлдер, қызметті жүзеге асыру үшін қандай білім, іскерлігі (дағдылар) қажет, сондай-ақ жеке құзыреттер көрсетілген.

ҰБШ біліктілік деңгейлерінің бірыңғай шкаласын айқындайды және сәйкестікті растау және мамандардың біліктілігін беру үшін негіз болып табылады.

Шеңберлі құрылымның құрылымы біліктіліктің 3 деңгейін білдіреді:

- жеке және кәсіби құзыреттер;
- дағдылар мен дағдылар; - умения и навыки;
- білім.

Қызметкердің белгілі бір еңбек функцияларын орындау үшін жеткілікті білімі мен дағдыларының жалпы жиынтығын бағалау үшін 9 біліктілік деңгейі көзделеді:

- қатаң талаптар ұсынылмайтын біліктілігі жоқ еңбек деңгейі 1;
- жұмысшы мамандықтарының 2, 3, 4 деңгейлері,
- маман 5, 6 деңгейлері,
- ұйым басшыларының 7, 8 деңгейлері, топ менеджерлер,
- 9 деңгей - ел басшылығы.

Төменде кестедегі формада біліктіліктің әр деңгейіне қажетті іскерлігі мен дағдылар, жеке және кәсіби құзыреттер көрсетілген,

Төменде кестелік нысанда біліктіліктің әрбір деңгейі үшін қажетті іскерлігі мен дағдылар, жеке және кәсіби құзыреттіліктер, сондай-ақ біліктілікке негізделген оқыту нәтижелеріне қойылатын талаптарды сабақтастық, сабақтастық және дәйекті арттыру қағидаттары (1-ден 8-ші біліктілік деңгейіне дейін) көрсетілген.

9.1 ҰБШ деңгейлері бойынша ҰБШ деңгейлері, құзыреттер

ҰБШ деңгейлері	ҰБШ деңгейлері	Жеке және кәсіптік құзыреттер
1	Белгілі үлгі бойынша қарапайым тапсырмаларды орындау	Тікелей бақылаудағы қызмет
2	Берілген іс-қимыл алгоритмі бойынша тапсырмаларды орындау және оны жұмыс жағдайларына сәйкес түзету	Дербестіктің белгілі бір үлесі бар басшылықтағы қызмет
3	Стандартты жағдайларда типтік кәсіби мәселелерді шешу	Қойылған міндетке сүйене отырып белгілі бір дербестік үлесі бар қызмет
4	Оқу және еңбек жағдайын, оның мүмкін болатын өзгерістері мен салдарын дербес талдауды талап ететін болжамды жағдайларда кең спектрлі типтік кәсіби міндеттерді шешу	Маңызды әлеуметтік және этикалық аспектілерді ескере отырып, басқалардың стандартты жұмысына басшылық ету Жеке оқыту және басқаларды оқыту үшін жауапкершілік

5	Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді шешудің әртүрлі нұсқаларын дербес әзірлеу және ұсыну	Ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі Еңбек және оқу іс-әрекетінің процестерін дербес басқару және бақылау, проблеманы талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс істеу
6	Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді шешудің әртүрлі нұсқаларын дербес әзірлеу және ұсыну	Ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі Еңбек және оқу іс-әрекетінің процестерін дербес басқару және бақылау, проблеманы талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс істеу
7	Кәсіби қызметтің мақсатын өз бетінше анықтау және оларға жетудің тиісті әдістері мен құралдарын таңдау. Жаңа білім алу бойынша ғылыми, инновациялық қызметті жүзеге асыру	Бөлімшенің немесе ұйымның стратегиясын, қызметін анықтау. Бөлімше деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік
8	Идеяларды қалыптастыру, инновациялық қызмет нәтижелерін болжау кәсіби және әлеуметтік салада кең ауқымды өзгерістерді жүзеге асыру, күрделі өндірістік және ғылыми процестерге басшылық жасау	Стратегияны анықтау, процестер мен қызметті басқару, институционалдық құрылымдар деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік Ғылыми және практикалық салада көшбасшылық, дербестік, талдау, бағалау және күрделі инновациялық идеяларды жүзеге асыру қабілеті

10. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсетілген кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы

Кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы кәсіптік топтарда кәсіптерді көрсете отырып, кестелік форматта келтірілген: «2-кесте. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы».

Бұл кестеде жұмысшылардың кәсіби дамуын көрсету үшін кәсіптер/қызметтер арасындағы байланыс көрсетілген.

Кесте кәсіптік даму көлденең – СБШ-ның бір біліктілік деңгейі шегінде де, тігінен - әртүрлі біліктілік деңгейлері бойынша да жүруі мүмкін екенін көрсетеді.

Жаңа технологияларды енгізу мамандарға жаңа білім мен дағдыларды игеру бойынша талаптар қояды, бұл еңбек нарығында ҰҚЖ-да жоқ жаңа кәсіптердің/қызметтердің пайда болуына түрткі болады.

Бұл кестеде функционалды карта, оның ішінде жаңа мамандықтар бар. Көрсеткілер қызметкерлердің кәсіби дамуын, соның ішінде біліктілігін арттыру арқылы көрсету үшін кәсіптер/сабақтар арасындағы байланысты көрсетеді.

Тік көрсеткілер СБШ деңгейлері бойынша өсу мүмкіндіктерін көрсетеді, көрсеткілердің болмауы келесі деңгейге шығу үшін тиісті білім алу қажет екенін білдіреді (білім деңгейін 6-бөлімді қараңыз).

Кестенің көлденеңінен қызметкердің СБШ деңгейлеріне сәйкес кестеде

келтірілген кез-келген салада өз қызметін жүзеге асыруға мүмкіндігі бар екендігі көрсетілген.

11. 2008 (ISCO-08) Кәсіптер сыныптауышының халықаралық стандартын және ҰКС ескере отырып, СБШ-дағы кәсіптік біліктілік картасы

Салалық біліктілік шеңбері Қызметтердің халықаралық стандартты жіктемесін (ISCO-08), ҚР 01-2017 Ұлттық қызметтердің жіктеуішін (ҰҚЖ) ескере отырып, біліктілік деңгейлері бойынша бөлінген кәсіптік біліктілік картасы (КБК) болып табылады.

КБК ҚКП қосымшаға сәйкес кестелік нысанда келтірілген: «3-кесте. Кәсіптік біліктілік картасы».

КБК ҰҚЖ-дан алынған қызметтердің ЭҚЖЖ сәйкес «Құрылыс» саласындағы қызметпен өзара байланысын анықтауға мүмкіндік береді.

Саланың, кәсіптік топтардың, кіші топтардың қызметтерін (кәсіптерін, лауазымдарын) қалыптастыру кезінде ЭҚЖЖ және ҰҚЖ, ҰБШ жіктеуіштері пайдаланылады.

Кәсіптік біліктілік еңбек саласы мен кәсіптік оқыту саласы арасындағы байланыстырушы буын болып табылады, осылайша еңбек нарығының қажетті мамандарға қажеттілігін қамтамасыз етіледі.

СБШ мазмұны және қоса берілген 1 - 3 кестелер ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бұйрығымен бекіткен Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларында белгіленген жаңа құрылымға сәйкес келтірілді.

12. Қосымшалар

1-кесте. СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы «Құрылыс» саласы.

2-кесте. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің

3-кесте. Кәсіптік біліктілік картасы.